

2015

þÿ š Å À Á ^{1 ± 0} ® ‘ ÿ - - • ½ μ Á ^{3 μ 1 ± 0} ¿ - À =

Argyrou, Ioannis

þÿ Á ^{3 Á ± ¼ ¼ ±} Æ Æ ¿ " ^{1 μ , ½ - Å 0 ± 1} • Å Á É À ± Ê ò ÿ ^{1 0 ¿ ½ ¿ ¼ 1 0 ì} " ^{- 0 ± 1 ¿ ,} • ¿ ^{¼ 1 0} ® £ Ç ¿ » ®
þÿ • μ - À ¿ » ^{1 Å} - Æ ¿ Å

<http://hdl.handle.net/11728/6845>

Downloaded from HEPHAESTUS Repository, Neapolis University institutional repository

ΚΥΠΡΙΑΚΗ ΑΟΖ – ΕΝΕΡΓΕΙΑΚΟΙ ΠΑΡΑΜΕΤΡΟΙ

του

ΙΩΑΝΝΗ Α. ΑΡΓΥΡΟΥ

Μεταπτυχιακό Πρόγραμμα στο Διεθνές και Ευρωπαϊκό
Οικονομικό Δίκαιο (LLM)

Πανεπιστήμιο Νεάπολις Πάφου

Πάφος, Κύπρος

2015

Υποβληθείσα στη Σχολή
Νομικής και Κοινωνικών Επιστημών
σε μερική εκπλήρωση
των απαιτήσεων για την απόκτηση
του Πτυχίου του

LLM

ΚΥΠΡΙΑΚΗ ΑΟΖ – ΔΙΑΦΟΡΟΙ ΠΑΡΑΜΕΤΡΟΙ

Διπλωματική Εργασία

Επιβλέπων Καθηγητής

Θωμάς-Νεκτάριος Παπαναστασίου

ΑΦΙΕΡΩΣΗ

Η παρούσα εργασία αφιερώνεται εξ' ολοκλήρου στην σύζυγο μου Άντρη για την κατανόηση που επέδειξε, και την πολυποίκιλη στήριξη της και στους γονείς μου Αντρέα και Χρυσώ που με βοήθησαν με όλους τους δυνατούς τρόπους.

Τέλος ιδιαίτερα αφιερώνεται στο εφτάχρονο γιο μου Αντρέα στον οποίο εύχομαι όταν θα είναι ικανός να κατανοήσει το κείμενο της παρούσας μελέτης, αυτή ήδη να είναι προφητική και να έχει επέλθει η λύση του Κυπριακού προβλήματος και η επιστροφή μας στην πολυπόθητη πατρώα γη της Μόρφου.....!!!!

ΕΥΧΑΡΙΣΤΙΕΣ

Θα ήθελα να ευχαριστήσω από καρδιάς τον καθηγητή μου κόν Θωμά-Νεκτάριο Παπαναστασίου για την ουσιαστική συνεισφορά του στην συνολική, καθοδήγηση και επιμέλεια του στην εκπόνηση της παρούσας μελέτης.

Ιδιαίτερες ευχαριστίες θα ήθελα να προσδώσω στην κ. Αμαλία Προκοπίου-Νεοκλέους για την πολύτιμη βοήθειά της, την δακτυλογράφηση, επεξεργασία και στοιχειοθέτηση της παρούσας εργασίας.

ΕΠΙΤΟΜΗ

Σκοπός της παρούσας εργασίας είναι να προσεγγίσει το θέμα της Κυπριακής ΑΟΖ με συνάρτηση την ανεύρεση υδρογονανθράκων υπό το πρίσμα διαφόρων παραμέτρων.

Να δώσει στον αναγνώστη μια σφαιρική εικόνα της έννοιας στον χώρο, την «έκρηξη» που προξένησε η ανακάλυψη των κερδοφόρων υποθαλάσσιων κοιτασμάτων υδρογονανθράκων στην Κυπριακή ΑΟΖ, την ενεργοποίηση γεωστρατηγικά και γεωπολιτικά των διαφόρων γειτονικών Κρατών και των μεγάλων δυνάμεων, τον «πονοκέφαλο» που προσέδωσε στην Τουρκία η κατάκτηση του δικαιώματος της Κύπρου για απόλαυση μέσω υλοποίησης των κυριαρχικών της δικαιωμάτων και η δυναμική που απέκτησε για επίλυση του Κυπριακού πρόβλημα μέσω του δέλεαρ της για αποκομιδή μεριδίου σε Ελληνοκύπριους και Τουρκοκύπριους αφενός και αφετέρου της ταυτόχρονης έλλειψης ένστασης και εισχώρησης της στην Ευρωπαϊκή Ένωση, αφού πλέον το Κυπριακό θα έχει επιλυθεί.

Η ήδη αναγνωρισμένη γεωγραφικά θέση του νησιού απέκτησε άλλη διάσταση με την ανεύρεση των πλουτοπαραγωγικών πόρων στην ΑΟΖ του, έχουν συναφθεί συμμαχίες που δεν στηρίζονται μόνο σε οικονομικά συμφέροντα αλλά επιπρόσθετα παρέχεται πλέον η δυνατότητα σε αλληλοβοήθεια επιβίωσης στους γειτονικούς και αλλότριους κινδύνους.

Η παρούσα εργασία προσπάθησε να αγγίξει την ενότητα της Κυπριακής ΑΟΖ σε ζωτικά θέματα έτσι ώστε να παραμείνει άσβεστο και αμείωτο το ενδιαφέρον εκάστου εξ ημών για το καθημερινό γίγνεσθαι επ' αυτής.

Ούτως ή άλλως, θέλοντας ή μη, αποτελεί ήδη μέρος της ζωής μας και η σπουδή της θα βοηθήσει να αντιληφθούμε την προοπτική επιβίωσης μας σ' αυτόν τον τόπο, προοπτική που μετατρέπεται σε ελπίδα εάν και εφόσον η αξιοποίηση της ΑΟΖ μας με συνετό, ορθολογικό και σοφό τρόπο οδηγήσει

στην πολυπόθητη λύτρωση και απελευθέρωση του για ένα κοινό ευοίωνο, μόνιμα ειρηνικά μέλλον ...

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Αφιέρωση	σελ.	3
Ευχαριστίες		4
Επιτομή		5
Περιεχόμενα		7
Εισαγωγή		11

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΠΡΩΤΟ

Η ΓΕΝΝΗΣΗ ΤΗΣ ΑΠΟΚΛΕΙΣΤΙΚΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ ΖΩΝΗΣ

1.1 Ιστορική Εξέλιξη Θεσμού ΑΟΖ	15
1.2 Ορισμός Αιγιαλίτιδας Ζώνης	18
1.3 Ορισμός Υφαλοκρηπίδας	19
1.4 Ορισμός και Νομικό Καθεστώς ΑΟΖ-Αποκλειστική Οικονομική Ζώνη (ΑΟΖ)	20
1.5 Καθορισμός των ορίων της ΑΟΖ	23
1.5.1 Μέση Γραμμή και Δίκαια Κρίση	23
1.5.2 Γραμμές Βάσης	23
1.6 Μέθοδοι Χάραξης ΑΟΖ	24
1.6.1 Μέθοδος της παράλληλης χάραξης	24
1.6.2 Μέθοδος της πολυγωνικής χάραξης	25
1.6.3 Μέθοδος του ημικυκλίου	25
1.7 Μεσόγειος και ΑΟΖ – Ημίκλειστη Θάλασσα	25
1.8 Περίληψη – Συμπεράσματα	28

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΔΕΥΤΕΡΟ
ΑΠΟΚΛΕΙΣΤΙΚΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΖΩΝΗ ΚΥΠΡΟΥ –
ΣΥΜΦΩΝΙΕΣ ΜΕ ΓΕΙΤΟΝΕΣ ΧΩΡΕΣ

2.1 ΑΟΖ Κύπρου – Ο καθορισμός της ΑΟΖ στην Κύπρο	29
2.1.1 Συμφωνία Οριοθέτησης ΑΟΖ με την Αίγυπτο.	31
2.1.2 Συμφωνία Κύπρου-Αιγύπτου αναφορικά με την ανάπτυξη υδρογονανθρακικών πόρων που εκτείνονται εκατέρωθεν της Μέσης Γραμμής – Νόμος 17 (iii) 2014.	33
2.1.3 Συμφωνία Οριοθέτησης της Κυπριακής ΑΟΖ με το Ισραήλ	36
2.1.4 Συμφωνία Οριοθέτησης της Κυπριακής ΑΟΖ με το Λίβανο	37
2.1.5 Σημασία επίτευξης των Συμφωνιών	37
2.1.6 Μνημόνιο Συναντίληψης / Απευθείας αγωγός από Αίγυπτο στο κοίτασμα Αφροδίτη.	39
2.1.7 Σημασία κήρυξης ΑΟΖ Κύπρου για Ελλάδα. Συνεργασία με Ισραήλ- Οφέλη.	40
2.2 ΑΟΖ υπό αμφισβήτηση	45
2.3 Περίληψη – Συμπεράσματα	45

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΤΡΙΤΟ
ΚΥΠΡΙΑΚΗ ΑΟΖ – ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΟΙ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΙ
ΓΕΙΤΟΝΙΚΩΝ ΧΩΡΩΝ ΣΕ ΣΧΕΣΗ ΜΕ ΤΗΝ ΕΝΕΡΓΕΙΑΚΗ
ΤΟΥΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗ

3.1 Ισραήλ	47
3.2 Λίβανος	48

3.3 Αίγυπτος	49
3.4 Συρία	49
3.5 Συμφέροντα/Πολιτική ΗΠΑ στην περιοχή μέσω Τουρκίας	49
3.6 Ρωσικό ενδιαφέρον	50
3.7 Περίληψη – Συμπεράσματα	51

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΤΕΤΑΡΤΟ

ΕΡΕΥΝΕΣ ΥΔΡΟΓΟΝΑΝΘΡΑΚΩΝ – ΑΔΕΙΟΔΟΤΗΣΕΙΣ

4.1 Πρώτος Γύρος Αδειοδοτήσεων	53
4.2 Δεύτερος Γύρος Αδειοδοτήσεων	54
4.3 Περίληψη – Συμπεράσματα	55

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΠΕΜΠΤΟ

Η ΣΤΑΣΗ ΤΗΣ ΤΟΥΡΚΙΑΣ ΕΝΑΝΤΙ ΣΤΗΝ ΚΥΠΡΙΑΚΗ ΑΟΖ – ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΑΠΟΛΥΤΗΣ ΗΓΕΜΟΝΙΑΣ ΣΤΗΝ ΕΝΕΡΓΕΙΑ

5.1 Η στάση της Τουρκίας από την οριοθέτηση της Κυπριακής ΑΟΖ μέχρι σήμερα	57
5.2 Η ανακολουθία της Τουρκίας	65
5.3 Η στάση της Τουρκίας στο Θαλάσσιο χώρο/Αναβάθμιση Πρωτοβουλιών	66
5.4 Τα δύο μέτρα και δύο σταθμά της Τουρκίας στην αντιμετώπιση της UNCLOS	68
5.5 Περίληψη – Συμπεράσματα	72
Εικόνα 1: Αποκλειστική Οικονομική Ζώνη της Κύπρου	73

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΕΚΤΟ

ΠΟΣΟΤΗΤΕΣ ΦΥΣΙΚΟΥ ΑΕΡΙΟΥ ΣΤΗΝ ΚΥΠΡΙΑΚΗ ΑΟΖ – ΑΝΑΜΕΝΟΜΕΝΑ ΕΣΟΔΑ ΚΥΠΡΟΥ

6.1 Υπολογισμοί άντλησης Φυσικού αερίου – Οικονομικά οφέλη Κυπριακής Δημοκρατίας	75
6.2 Περίληψη – Συμπεράσματα	77

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΕΒΔΟΜΟ

ΑΝΑΚΑΛΥΨΗ ΥΔΡΟΓΟΝΑΝΘΡΑΚΩΝ ΣΤΗΝ ΚΥΠΡΙΑΚΗ ΑΟΖ – ΕΝΕΡΓΟΠΟΙΗΣΗ ΣΥΜΦΕΡΟΝΤΩΝ ΗΠΑ/ΤΟΥΡΚΙΑΣ

7.1 Φυσικό Αέριο: Κλειδί για τη Λύση του Κυπριακού Προβλήματος;	79
7.2 Περίληψη – Συμπεράσματα	85
Εικόνα 2: Τα οφέλη των Κρατών Αιγύπτου – Ισραήλ - Λιβάνου	86
Επίλογος-Συμπεράσματα	87
Βιβλιογραφία	91
Αρθρογραφία	92
Πηγές – Νομοθεσίες	92
Ιστοσελίδες	93

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Διά μέσου των αιώνων, οι λαοί σχημάτισαν τα κράτη τους, γεωγραφικά οριοθετημένα με σύνορα, ασκώντας μέσα στην έκτασή τους την κάθε εξουσία και επιλογή δραστηριοτήτων ήθελαν. Η καθορισμένη εντός των συνόρων έκταση αποτελούσε αδιαμφισβήτητο «περιουσιακό κεκτημένο» και εκμετάλλευση της δεν χωρούσε ένστασης ως προς την απόρροια κυριαρχίας επ' αυτής.

Η δε επέκταση της εκμετάλλευσης εκτός συνόρων αποτελούσε *causus belli* από τους επηρεαζόμενους.

Στις μέρες μας και μετά από νομική κωδικοποίηση μέσω του Διεθνούς Δικαίου, έχουμε καταλήξει στην αντίληψη ότι ένα κράτος έχει τη δυνατότητα και νομική εξουσία να αντλεί πόρους από χώρους που τίθενται εκτός τοπικών συνόρων σε προσκείμενη θαλάσσια περιοχή και αυτοί οι πόροι να αντλούνται αποκλειστικά από το Δικαιούχο Κράτος.

Η έκταση αυτή ονομάστηκε Αποκλειστική Οικονομική Ζώνη.

Είναι πλέον ένα από τα πιο βασικά δικαιώματα που έχουν όλα τα διεθνώς αναγνωρισμένα κράτη δηλ. να έχουν το δικαίωμα της κυριαρχίας που ασκούν στην επικράτειά τους και που ο όρος Επικράτεια δεν περιλαμβάνει μόνο το έδαφος ενός Κράτους αλλά τον εναέριο και το θαλάσσιο χώρο που το περιβάλλει, στην περίπτωση του παράκτιου κράτους.

Αναφορικά με τον εναέριο και θαλάσσιο χώρο υπάρχουν διεθνείς κανονισμοί που διέπουν την άσκηση των κυριαρχικών δικαιωμάτων των κρατών κατά τέτοιο τρόπο έτσι ώστε να μην αμφισβητείται το δικαίωμα αυτό αλλά και να διασφαλίζεται η διεθνής αεροπλοΐα και ναυσιπλοΐα.

Ο λόγος που «κέντρισε» το ενδιαφέρον του γράφοντα για το συγκεκριμένο θέμα αναζήτησης είναι η σκέψη ότι η ανακάλυψη του τόσο προσοδοφόρου υποστρώματος στην υποθαλάσσια περιοχή της Μεσογείου θα μπορούσε κάλλιστα να διαταράξει τα διάφορα ισοζύγια και να διαδραματίσει κομβικό

σημείο αναφοράς, το «κλειδί» καλύτερα για την επίλυση περιφερειακών θεμάτων αφενός και αφετέρου την ελπίδα για επίλυση του δισεπίλυτου Κυπριακού Προβλήματος. Βέβαια στο παρών στάδιο όλα εδράζονται στον παράγοντα προοπτική και μόνον. Η πορεία για αξιοποίηση του ανευρεθέντος υγρού πλούτου θα είναι μακρυνά και θα διέλθει από πάμπολλες πολυεπίπεδες ατραπούς. Η Κυπριακή Δημοκρατία θα πρέπει να κάνει σωστή διαχείριση στην ιδιόμορφη αυτή σκακιέρα. Η πρωτοποριακή κίνηση της Κύπρου να οριοθετήσει την Αποκλειστική Οικονομική της Ζώνη (ΑΟΖ), η αναγνωρισμένη επιτυχία της να συνάψει περιφερειακές συμφωνίες με γειτονικά κράτη που επιδιώκουν τον ίδιο σκοπό και ο αναβαθμισμένος ενεργειακός της ρόλος στο Ευρωπαϊκό γίγνεσθαι είναι ενότητες που χρήζουν πράγματι σχολιασμού και αναφοράς.

Διότι μια μικρή χώρα, μια ημικατεχόμενη χώρα η οποία προσπαθεί να αντιτάξει ψυχή και δίκαιο ενάντια σε ισχυρά συμφέροντα και μακροχρόνιες εξωτερικές πολιτικές έχει ήδη κάνει της υπέρβαση της. Η ανακάλυψη των υδρογονανθράκων στο «περιφραγμένο περβόλι της» έχει στρέψει όλα τα φώτα δημοσιότητας πάνω της. Είναι γι' αυτό που θεωρώ ότι η ΑΟΖ της Κύπρου θα μπορούσε κάλλιστα να παίξει τέτοιας σημασίας καταλυτικό ρόλο στο περιφερειακό και διεθνές γίγνεσθαι και θα πρέπει να της δοθεί η ανάλογη βαρύτητα.

Η παρούσα εργασία δεν προσπαθεί να επιτύχει την απόλυτη προσέγγιση σ' όλα τα θέματα που καταπιάνεται. Είναι μια προσπάθεια απόδοσης σφαιρικής γενικής εικόνας στο αντικείμενο της Κυπριακής ΑΟΖ με τις διάφορες της παραμέτρους όπως ο γράφων αξιολόγησε ως θεμιτά να γνωρίζει ο απλός αναγνώστης. Για τούτο, καταμερίζεται στις ακόλουθες πιο κάτω ενότητες προσέγγισης:

Α) Μέσω του 1^{ου} κεφαλαίου να αντιληφθεί ο μέσος αναγνώστης, χωρίς πολύπλοκους νομικούς όρους την έννοια της ΑΟΖ όπως και άλλων συναφών μ' αυτήν όρων καθώς και στην ιστορική εξέλιξη της. Εισάγεται έτσι η εικόνα

του αντικειμένου που θα προσεγγίσουμε προετοιμάζοντας τον χώρο αντίληψης.

Β) Στο 2^ο κεφάλαιο γίνεται ειδικότερα ο τρόπος καθορισμού της Κυπριακής ΑΟΖ και τις πρόσφατες τελεσθείσες συμφωνίες με τις γείτονες χώρες Αίγυπτο/Ισραήλ/Λίβανο, την καταγραφή της πολύ πρόσφατης συμφωνίας Κύπρου/Αιγύπτου όπως επίσης και για το μνημόνιο συναντίληψης των δύο χωρών για μεταφορά του φυσικού αερίου από την Αίγυπτο στο χώρο άντλησης.

Αποδίδεται η σημασία της επίτευξης συμφωνιών αυτών και ποιο αντίκτυπο έχει για την Ελλάδα η κήρυξη της ΑΟΖ Κύπρου.

Γ) Στο 3^ο κεφάλαιο σκοπείται το πρίσμα υπό το οποίο γειτονικές χώρες αντικρύζουν την ενεργειακή τους πολιτική, έχοντας τα κατ' ιδίαν προβλήματα και «σκοτούρες» τους. Στο πεδίο εντάσσονται και οι μεγάλες δυνάμεις ΗΠΑ/Ρωσία. Η Τουρκία εντάσσεται τόσο στο παρόν όσο και σε λοιπά κεφάλαια αφού τόσο οι σχεδιασμοί όσο και η γενική αντίκρουση/αντίληψη της για την Κυπριακή ΑΟΖ συναρτώνται άμεσα μ' αυτήν.

Δ) Στο 4^ο κεφάλαιο γίνεται μία απλή καταγραφή των αρχικών ερευνών και την μετέπειτα ιστορικά καταγραφή των αδειοδοτήσεων στους διάφορους οίκους.

Ε) Στο 5^ο κεφάλαιο προσεγγίζεται η στάση της Τουρκίας υπό διάφορα πρίσματα αφού επηρεάζεται άμεσα με τα τεκταινόμενα στην Κύπρο ειδικότερα από την ανακήρυξη της Κυπριακής ΑΟΖ και την ανακάλυψη του κοιτάσματος φυσικού αερίου. Ποια πολιτική ακολούθησε μέχρι τώρα, η συμπεριφορά της και τον «εγωιστικό» τρόπο άσκησης της εξωτερικής της πολιτικής σε σχέση με θέματα ΑΟΖ.

ΣΤ) Στο 6^ο κεφάλαιο παρουσιάζονται υπολογισμοί αποθεμάτων φυσικού αερίου και έξοδα άντλησης του. Επίσης ποια θα είναι τα υπολογιζόμενα οικονομικά οφέλη της Κυπριακής Δημοκρατίας από την εκμετάλλευση του φυσικού αερίου.

Z) Στο 7^ο κεφάλαιο προσεγγίζεται η ανακάλυψη των υδρογονανθράκων από απόψεως συμφέροντος ΗΠΑ/Τουρκίας για λύση του Κυπριακού προβλήματος. Η εξεύρεση του φυσικού πλούτου από την Κυπριακή Δημοκρατία που ίσως αποβεί το χρυσό κλειδί που ανοίγει την πόρτα λύσης του Κυπριακού προβλήματος. Αυτή η προοπτική και μόνο, η δυναμική που δημιούργησε επ' αυτού η ανακάλυψη υδρογονανθράκων στην ΑΟΖ μας είναι το κίνητρο που με ώθησε στην ενασχόληση μου με το παρών θέμα εργασίας. Ως πρόσφυγας από την Κατεχόμενη Μόρφου εναποθέτω τα όνειρα λύσης στους υδρογονάνθρακες μας...

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΠΡΩΤΟ

Η ΓΕΝΝΗΣΗ ΤΗΣ ΑΠΟΚΛΕΙΣΤΙΚΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ ΖΩΝΗΣ

1.1. Ιστορική Εξέλιξη Θεσμού ΑΟΖ

Αποτελεί πολύ πρόσφατη εξέλιξη στο δίκαιο της θάλασσας. Μέχρι τα μέσα του 20^{ου} αιώνα, όλες οι θαλάσσιες περιοχές πέραν της αιγιαλίτιδας ζώνης θεωρούνταν από τη διεθνή κοινότητα τμήμα της ανοικτής θάλασσας επί της οποίας κανένα κράτος δεν είχε δικαιοδοσία.

Με βάση λοιπόν την πιο πάνω αντίληψη, το παράκτιο κράτος διέθετε μόνον αποκλειστικά δικαιώματα αλιείας εντός των εσωτερικών υδάτων και της αιγιαλίτιδας ζώνης του.

Όμως από τον 19^ο αιώνα μερικά κράτη συμφώνησαν μεταξύ τους να αλιεύουν σε περιοχές της ανοικτής θάλασσας σε σχετικά μικρή απόσταση από τις ακτές ενώ στις αρχές του 20^{ου} αιώνα άρχισε να γίνεται ευρέως αντιληπτή η σημασία του ελέγχου και της διαχείρισης των αλιευμάτων στα διεθνή ύδατα που ήταν παρακείμενα στην αιγιαλίτιδα ζώνη.

Συγκεκριμένα όταν το 1969 σκάφη της Σοβιετικής Ένωσης τα οποία προορίζονταν για αλιεία συνελήφθησαν από τα Λατινοαμερικάνικα Κράτη με την πρόφαση ότι αυτά εισήλθαν στην ζώνη των 200 ναυτικών μιλίων, η Σοβιετική Ένωση πρότεινε στις ΗΠΑ να πραγματοποιηθεί ειδική συνδιάσκεψη ώστε να επισημοποιηθούν τα 12 ν.μ. σαν όριο για τη ζώνη αλιείας.

Τότε αυτή η πρόταση της Σοβιετικής Ένωσης κατατέθηκε και υπήρξε η βάση για τη δημιουργία της Αποκλειστικής Οικονομικής Ζώνης.

Ένα χρόνο αργότερα, στις 8 Μαΐου 1970 τα κράτη της Λατινικής Αμερικής διεκδίκησαν τα δικαιώματα στη θάλασσα μέχρι τα 200 ν.μ με συνέπεια την διακήρυξη του Μοντεβιδέο (Ουρουγουάη) περιλαμβάνοντας αρχές για το δίκαιο της θάλασσας, με σημαντικότερη την ελευθερία ναυσιπλοΐας και υπερπήσης των κρατών που είχαν υπογράψει. Λίγους μήνες

αργότερα, τον Αύγουστο μια νέα διακήρυξη, της Λίμα (Περού), ήρθε να συμπληρώσει κάποιες ατέλειες της παραπάνω με την συμμετοχή 20 κρατών σε αντίθεση με τα 9 της διακήρυξης του Μοντεβιδέο.

Σε γενικές γραμμές την εποχή αυτή τα κράτη κατηγοριοποιούνταν σε δύο ομάδες, αυτά που ταύτισαν στα 200 ν.μ την αιγιαλίτιδα ζώνη τους και αυτά που ήθελαν δύο ζώνες, μία των 12 ν.μ της αιγιαλίτιδας και μία μέχρι τα 200 ν.μ.

Ακολούθως στο Κολόμπο της Σρι Λάνκα (1/1971) η έννοια της οικονομικής ζώνης εισήχθη με πρόταση της Κέννας. Ακολούθησαν δύο ακόμα συναντήσεις σε Καζαμπλάνκα και Αντίς Αμπέμπα, την ίδια χρονιά μπήκαν στην πολιτική και οι Αφρικανικές χώρες για το θέμα της ζώνης φθάνοντας τον αριθμό των 16 χωρών την επόμενη χρονιά για να υπογράψουν στην Γιαουντέ του Καμερούν για την οικονομική ζώνη, στην οποία θα είχαν αποκλειστική δικαιοδοσία και εκμετάλλευση των πόρων.

Τον Αύγουστο του 1971 ήταν η σειρά της Βενεζουέλας να κάμει το επόμενο βήμα προτείνοντας στην ενισχυμένη Υποθαλάσσια Επιτροπή για την οικονομική ζώνη έχοντας στο πλευρό της την υποστήριξη της Γαλλίας και της Γκάνας.

Στην 13^η Σύνοδο της Αφροασιατικής Επιτροπής το 1972, η Κέννα με πρόταση της για τον θεσμό της ΑΟΖ έκανε το πρώτο βήμα και όπως τελικά διαφάνηκε στα επόμενα χρόνια που ακολούθησαν διατηρήθηκε και πήρε τον τίτλο αυτό. Πέραν των δικαιωμάτων και τις υποχρεώσεις του παράκτιου κράτους εισήγαγε και αυτά της διεθνούς κοινότητας. Το ίδιο επαναλήφθηκε στις 2/7/1973 στην Αντίς Αμπέμπα όπου η πρόταση της Κέννας στην Ενισχυμένη Υποθαλάσσια Επιτροπή έγινε δεκτή και έτσι κεθιερώθηκε η έννοια της «Αποκλειστικής Οικονομικής Ζώνης».

Η ένατη σύνοδος της Γενικής Συνδιάσκεψης έλαβε χώρα το 1980, δίνοντας κυριαρχικά δικαιώματα για έρευνα, εκμετάλλευση, διοίκηση και διατήρηση των φυσικών αποθεμάτων.

Η τελική μορφή της ΑΟΖ επήλθε το 1982 με τη σύμβαση και ειδικότερα με το άρθρο 55 αλλά ειδικότερα με το 5^ο Μέρος της Σύμβασης του Montego Bay στην Jamaica. Το νέο καθεστώς καταγράφεται στα άρθρα από 55 έως 75 όπου κωδικοποιούνται τυπικά οι αρχές αυτής της πολύ σημαντικής ζώνης από απόψεως της οικονομικής πλευράς των ενδιαφερομένων κρατών.

Ακολούθησαν ιστορικά (με τυπική αναφορά):

- η Διακήρυξη Τρούμαν υπ' αρ. 2668 28/9/1945 για την «Πολιτική των Ηνωμένων Πολιτειών σχετικά με την παράκτια Αλιεία σε Ορισμένες Περιοχές της Ανοικτής Θάλασσας» (η εν λόγω διακήρυξη ανακοινώθηκε ταυτόχρονα με την Διακήρυξη για την υφαλοκρηπίδα).

- Διακήρυξη Χιλής 1947.

- Διακήρυξη Περού 1947.

- Διακήρυξη Κόστα Ρίκα 1948.

- Διακήρυξη Ελ Σαλβαδόρ 1950.

- Διακήρυξη Ονδούρας 1950.

- Κοινή Διακήρυξη Σαντιάγκο με Χιλή / Ισημερινό και Περού να υιοθετούν από κοινού μία «Θάλασσα ζώνη».

- Σύμβαση της Γενεύης για την Αλιεία και τη Διατήρηση των Ζώντων Πόρων στην ανοικτή Θάλασσα (1958).

- Σύμβαση Αλιείας του Λονδίνου (1964).

Κατ' ουσίαν ο θεσμός της «αποκλειστικής οικονομικής ζώνης» ρυθμίστηκε και κωδικοποιήθηκε το 1982 στη **Σύμβαση των Ηνωμένων Εθνών για το Δίκαιο της Θάλασσας** στο Μέρος V (άρθρα 55-75). Προηγουμένως και πριν από τη θέση της σε ισχύ της Σύμβασης η διεθνής νομολογία είχε αναγνωρίσει ότι η ΑΟΖ αποτελεί θεσμό του διεθνούς εθιμικού δικαίου ανεξάρτητα από τη Σύμβαση για το δίκαιο της θαλάσσης.

Ερμηνευτικά τι σημαίνει Αποκλειστική Οικονομική Ζώνη (ΑΟΖ), τι σημαίνει Συνορεύουσα ή Παρακείμενη Ζώνη, Αιγιαλίτιδα Ζώνη ή τα Χωρικά Ύδατα έδωσε μέσω συμφωνηθέντων σαφών ορισμών η ίδια η Σύμβαση των Ηνωμένων Εθνών για το Δίκαιο της Θάλασσας του 1982 (UNCLOS).

Η Σύμβαση του ΟΗΕ για το Δίκαιο της Θάλασσας, η οποία συμφωνήθηκε το 1982 στο Montego Bay της Τζαμάικας και τέθηκε σε εφαρμογή στις 16 Νοεμβρίου 1994, αντικατέστησε τέσσερις παλαιότερες διεθνείς συνθήκες. Σε Ψηφοφορία που έγινε στις 30/4/1982 στην Νέα Υόρκη για τη νέα Σύμβαση 130 κράτη ψήφισαν υπέρ 4 κατά και 17 τήρησαν αποχή. Μεταξύ των Κρατών που ψήφισαν κατά της Σύμβασης ήταν και η Τουρκία. Μέχρι το τέλος του 2008 επικύρωσαν την Σύμβαση 157 χώρες, μεταξύ των οποίων και η Κύπρος (12/12/1988) και η Ελλάδα (21/7/1995).

1.2. Ορισμός Αιγιαλίτιδας Ζώνης

Όπως έχει παρουσιάσει σε διάλεξη του ο καθηγητής κος Κωνσταντίνος Λακάκης, οι διάφοροι σχετικοί ορισμοί έχουν αποκρυσταλλωθεί και ως παρακάτω εμφανίζονται:

«Αιγιαλίτιδα Ζώνη είναι η ζώνη θάλασσας που είναι παρακείμενη στην ακτή, πέραν από την ξηρά και τα εσωτερικά χωρικά ύδατα, πάνω στα οποία το κράτος ασκεί πλήρη κυριαρχία. Η κυριαρχία αυτή εκτείνεται στον εναέριο χώρο πάνω από την Αιγιαλίτιδα Ζώνη, όπως και στο βυθό και το υπέδαφος¹.

Η Σύμβαση του 1982 για το Νόμο της Θάλασσας αναφέρει:

«Κάθε κράτος έχει το δικαίωμα να καθορίσει το πλάτος της Αιγιαλίτιδας Ζώνης μέχρι το όριο των 12 Ναυτικών Μιλίων, μετρούμενη σύμφωνα με τα καθοριζόμενα στη Σύμβαση αυτή».

1. Κ. ΛΑΚΑΚΗ, Καθορισμός Αιγιαλού και Αιγιαλίτιδας Ζώνης, Επιχειρησιακό Πρόγραμμα «Εκπαίδευση και διαβίου Μάθηση», «Σύγχρονες Εξελίξεις στις θαλάσσιες Κατασκευές».

1.3. Ορισμός Υφαλοκρηπίδας

«Η Υφαλοκρηπίδα είναι τμήμα του παράκτιου βυθού της θάλασσας. Ο ορισμός της κατά τη γεωλογία είναι το τμήμα το οποίο αποτελεί την ομαλή προέκταση της ακτής κάτω από την επιφάνεια της θάλασσας ως το σημείο στο οποίο αυτή διακόπτεται απότομα. Η υφαλοκρηπίδα διακόπτεται εκεί όπου ο βυθός αποκτά απότομη κλίση 30-45°. Το τμήμα με την απότομη κλίση ονομάζεται υφαλοπρανές. Το μήκος της υφαλοκρηπίδας ποικίλλει ανάλογα με τη μορφολογία της κάθε περιοχής. Στη βάση του υφαλοπρανούς βρίσκεται το ηπειρωτικό ανύψωμα και από τα 2.500 μ. βάθος και πέρα αρχίζει η ωκεάνια άβυσσος. Υφαλοκρηπίδα, υφαλοπρανές και ηπειρωτικό ανύψωμα συναποτελούν το υφαλοπλαίσιο.

Το παράκτιο κράτος έχει συγκεκριμένα κυριαρχικά δικαιώματα επί της υφαλοκρηπίδας. Έτσι σύμφωνα με τη Σύμβαση του 1982 του ανήκουν τα ορυκτά του εδάφους και του υπεδάφους του βυθού, οι μη ζώντες οργανισμοί του βυθού, καθώς και οι ζώντες οργανισμοί του βυθού που ανήκουν στα καθιστικά είδη (είδη που δεν μπορούν να κινηθούν μόνα τους χωρίς συνεχή επαφή με τον βυθό). Τα παράκτια αυτά δικαιώματα του κράτους τού ανήκουν αυτοδικαίως.

Τα δικαιώματα επί της υφαλοκρηπίδας δεν αφορούν και δεν επηρεάζουν το καθεστώς των υπερκειμένων υδάτων. Στην πράξη εφόσον η υφαλοκρηπίδα εκτείνεται ως τα 200 ν.μ., τα υπερκείμενα ύδατα θα ανήκουν στην αποκλειστική οικονομική ζώνη του παρακτίου κράτους. Πέραν των 200 ν.μ. από την ακτή τα ύδατα αποτελούν την ανοιχτή θάλασσα, στην οποία ισχύει η ελευθερία των θαλασσών. Για την οριοθέτηση των επικαλυπτομένων Χωρικών Υδάτων (υφαλοκρηπίδας) υιοθετήθηκε και εδώ η αρχή της **Μέσης Γραμμής** με ελάχιστες μόνον εξαιρέσεις»².

2. Κ. ΛΑΚΑΚΗ, Καθορισμός Αιγιαλού και Αγιαλίτιδας Ζώνης, Επιχειρησιακό Πρόγραμμα «Εκπαίδευση και διαβίου Μάθηση», «Σύγχρονες Εξελίξεις στις θαλάσσιες Κατασκευές».

1.4. Ορισμός και Νομικό Καθεστώς ΑΟΖ – Αποκλειστική Οικονομική Ζώνη (ΑΟΖ)

Παρότι η ιδέα της επέκτασης των δικαιωμάτων του παράκτιου κράτους πέρα από τα όρια της αιγιαλίτιδας ζώνης και της υφαλοκρηπίδας δεν είναι νέα, η έμφαση για τη δημιουργία Αποκλειστικής Οικονομικής Ζώνης (ΑΟΖ) δόθηκε από τα κράτη εκείνα που δεν είχαν υφαλοκρηπίδα υπό γεωλογική έννοια, επειδή στα κράτη αυτά η απόκλιση του βυθού είναι πολύ μεγάλη σε μικρή απόσταση από τις ακτές τους.

Το πλάτος της ΑΟΖ εξαρτάται από την αιγιαλίτιδα ζώνη που έχει καθορίσει το παράκτιο κράτος. Αν για παράδειγμα ένα κράτος καθόρισε την αιγιαλίτιδα ζώνη του στα 8 ν.μ τότε η ΑΟΖ θα είναι 192 ν.μ, ενώ αν καθορίστηκε στα 12 ν.μ τότε η ΑΟΖ θα έχει πλάτος 188 ν.μ. Αυτό σημαίνει πως για να βρούμε την ΑΟΖ ενός παράκτιου κράτους αφαιρούμε από τα 200 ν.μ την αιγιαλίτιδα ζώνη που έχει αυτό ορίσει. Σύμφωνα με το άρθρο 57, **χρειάζεται ειδική διακήρυξη για την θέσπιση της ΑΟΖ** από το κράτος και αυτό έχει και το δικαίωμα να καθιερώσει μικρότερη ΑΟΖ από τα 200 ν.μ.

Στην περίπτωση που οι ΑΟΖ επικαλύπτονται, οι χώρες που διεκδικούν την περιοχή οφείλουν να ορίσουν από κοινού τα θαλάσσια σύνορα τους με δεδομένο ότι κάθε σημείο εντός της επικαλυπτόμενης περιοχής βρίσκεται στη δικαιοδοσία της εγγύτερης χώρας.

Σύμφωνα με τα άρθρα 55 και 57 της Σύμβασης του Δικαίου της Θάλασσας ως «Αποκλειστική Οικονομική Ζώνη» ορίζεται **η πέραν και παρακείμενη της αιγιαλίτιδας ζώνης θαλάσσια περιοχή, το εύρος της οποίας δεν μπορεί να υπερβαίνει τα 200 ν.μ. από τις γραμμές βάσης από τις οποίες μετράται το εύρος της αιγιαλίτιδας ζώνης.**

Τα δικαιώματα, οι αρμοδιότητες και οι υποχρεώσεις του παράκτιου κράτους στην ΑΟΖ καθορίζονται από το άρθρο 56 της Σύμβασης. Το Κράτος έχει συγκεκριμένα κυριαρχικά δικαιώματα για την έρευνα, την εκμετάλλευση,

τη διατήρηση και την διαχείριση των ζώντων και/ή μη πόρων του βυθού, των υπερκειμένων υδάτων και του υπεδάφους

Με λίγα λόγια το παράκτιο κράτος έχει την δικαιοδοσία να εκμεταλλεύεται τους φυσικούς πόρους που εμπερικλείονται στη ζώνη αυτή όπως λόγου χάρη, εκμετάλλευση της ενέργειας από ύδατα, ανέμους κλπ. καθώς επίσης να έχει τη δυνατότητα ένωσης τεχνητών νησίδων ή άλλων κατασκευών. Περαιτέρω όλα τα κράτη έχουν δικαίωμα ελευθέρων υπερπήσεων, ναυσιπλοΐας, πόντισης καλωδίων. Όλες οι πιο κάτω ενέργειες πάντοτε θα πρέπει να διεξάγονται μέσα στα πλαίσια που ορίζει το διεθνές δίκαιο αφενός και να μην απειλούν την ασφάλεια του παράκτιου κράτους αφετέρου.

Εκτός της ΑΟΖ, το παράκτιο κράτος ασκεί εκτεταμένες αρμοδιότητες κυρίως για οικονομικούς σκοπούς. Η ΑΟΖ δεν αποτελεί τμήμα της ανοικτής θάλασσας, αλλά ζώνη *sui generis* δηλ. διέπεται από ένα «ειδικό νομικό καθεστώς» το οποίο δεν ταυτίζεται ούτε με το καθεστώς της εδαφικής κυριαρχίας της αιγιαλίτιδας ζώνης, αλλά ούτε και με το καθεστώς της ελευθερίας της ανοικτής θάλασσας. Πρόκειται για μια θαλάσσια ζώνη με αμιγώς λειτουργικό καθεστώς, το οποίο συνίσταται αφενός σε δικαιώματα του παράκτιου κράτους και αφετέρου σε δικαιώματα και ελευθερίες των τρίτων κρατών.

Όπου υπάρχει σύγκρουση συμφερόντων στις περιπτώσεις εκείνες όπου η Σύμβαση του Δικαίου της Θάλασσας δεν απονέμει δικαιώματα ή αρμοδιότητες στο παράκτιο κράτος ή σε τρίτα κράτη («υπολειπόμενα δικαιώματα»), η διαφορά αυτή θα διευθετηθεί με βάση την αρχή της ευθυδικίας.

Κύριος παράγοντας επίλυσης της διαφοράς είναι η σπουδαιότητα των συμφερόντων των μερών, αλλά και συνάμα της διεθνούς κοινότητας στο σύνολό της.

Η ρύθμιση του άρθρου 59 Σύμβασης Δικαίου της Θάλασσας διασφαλίζει το ειδικό νομικό καθεστώς της ΑΟΖ, αποκλείοντας την εξομοίωση του με το καθεστώς της κυριαρχίας, αλλά και με αυτό της ελευθερίας των θαλασσών.

Γενικά, η ΑΟΖ μια χώρας εκτείνεται στα 200 ναυτικά μίλια (370 χλμ.) από την ακτογραμμή. Εξαιρέση σ' αυτόν τον κανόνα αποτελούν οι περιπτώσεις όπου οι ΑΟΖ δύο ή περισσότερων χωρών αλληλοεφάπτονται, όταν δηλ. οι ακτογραμμές των εν λόγω χωρών απέχουν λιγότερο από 400 ναυτικά μίλια (740 χλμ.).

Στην περίπτωση αυτή, έγκειται στις χώρες που τις διεκδικούν να ορίσουν από κοινού θαλάσσια σύνορα. Γενικά, κάθε σημείο εντός αλληλοεφαπτόμενης περιοχής, περιέρχεται στη δικαιοδοσία της εγγύτερης χώρας.

Η ΑΟΖ μιας χώρας υπολογίζεται από τα όρια των εθνικών της υδάτων και εκτείνεται προς τα έξω, μέχρι τα 200 ναυτικά μίλια.

Στην έκταση της ΑΟΖ συνυπολογίζεται και η συνοριακή ζώνη η οποία εκτείνεται για 12 ν.μ. πέραν του ορίου των εθνικών υδάτων.

Οι χώρες μπορούν να αξιώνουν και στην υφαλοκρηπίδα, η οποία εκτείνεται έως και 350ν.μ. από την ακτογραμμή και πέραν της ΑΟΖ, ωστόσο αυτές οι περιοχές δεν λογίζονται ως μέρος της ΑΟΖ τους.

Οι δια νόμου ορισμός της υφαλοκρηπίδας δεν αντιστοιχεί επακριβώς στην γεωλογική σημασία του όρου καθώς περιλαμβάνει το υποθαλάσσιο μέρος της ξηράς, καθώς και τον πυθμένα εντός της ΑΟΖ.

Το άρθρο 121 παράγραφος 2 της Σύμβασης, αναφέρει ρητά ότι όλα τα νησιά διαθέτουν ΑΟΖ και ότι η ΑΟΖ ενός νησιού καθορίζεται με τον ίδιο ακριβώς τρόπο που καθορίζεται και για τις ηπειρωτικές περιοχές.

1.5 Καθορισμός των ορίων της ΑΟΖ

1.5.1 Μέση Γραμμή και Δίκαια Κρίση

Το άρθρο 74, στο οποίο η Σύμβαση του 1982 κάνει πρόβλεψη για σύναψη Συμφωνίας «συμφώνως προς το διεθνές Δίκαιον, όπως αυτό καθορίζεται στο άρθρο 38 του καταστατικού του Διεθνούς Δικαστηρίου, προς τον σκοπό κατάληξης σε δίκαια (επιεική) λύση», μπορεί να προκαλέσει σε ένα βαθμό ασάφεια. Κάποιοι αναλυτές επικαλούνται αυτήν την «δημιουργική ασάφεια», η οποία ενυπάρχει στο πλαίσιο αυτό που όμως εμπεριέχεται και η μέθοδος χαράξεως της Μέσης Γραμμής-Μέσης αποστάσεως. Αυτή η μέθοδος έχει ήδη αποτελέσει ένα νέο πρόσφατο νομικό προηγούμενο και συγκεκριμένα στις περιπτώσεις που η Κύπρος έχει χαράξει την ΑΟΖ της μαζί με τα γειτονικά της Κράτη. Ειδικότερα, η συμφωνία αυτή βασίστηκε στη διεθνώς αποδεκτή αρχή της μέσης γραμμής καθώς και τους όρους της Συμβάσεως του ΟΗΕ για το Δίκαιο της Θαλάσσης.

1.5.2 Γραμμές Βάσης

Ακολουθούνται οι ίδιες διαδικασίες μέτρησης της ΑΟΖ όπως αυτές που ακολουθούνται για τη μέτρηση της αιγιαλίτιδας ζώνης. Ο τρόπος δηλ. προσδιορισμού επακριβώς της έκτασης της ΑΟΖ συναρτάται με την χάραξη των γραμμών βάσης και της έκτασης της αιγιαλίτιδας ζώνης.

Για να καθοριστούν οι γραμμές βάσης πρέπει να ορισθούν από το εσωτερικό όριο της αιγιαλίτιδας ζώνης και υπάρχουν μέθοδοι τις οποίες το Κράτος μπορεί να επιλέξει ή να κάνει χρήση συνδυασμό αυτών.

Για να εντοπιστεί η φυσική ακτογραμμή θα πρέπει να καθοριστεί η γραμμή που εφάπτεται η θάλασσα με την ξηρά η οποία όμως αυτή δεν είναι σταθερή καθώς επηρεάζεται από την παλίρροια, η οποία δημιουργεί

μέγιστη πλήμμη ή στην αντίθετη περίπτωση κατώτατη ρηχία. Επειδή δε η παλίρροια τόσο στην Ελλάδα όσο και στην Κύπρο είναι σχεδόν ανύπαρκτη, τέτοιο πρόβλημα δεν υφίσταται.

Με τη μέθοδο των ευθειών γραμμών βάσης θεωρείται ότι στην περίπτωση όπου η εφαρμογή της φυσικής ακτογραμμής είναι περίπλοκη, τότε χρησιμοποιούνται νοητές γραμμές κατά μήκος των ακτών των Κρατών. Αυτή η μέθοδος εφαρμόστηκε μεταξύ της Αγγλίας – Νορβηγίας το 1951 σε διαφορά που είχαν σε σχέση με την αλιεία.

1.6 Μέθοδοι Χάραξης ΑΟΖ

Το Κράτος δεν είναι υποχρεωμένο να ακολουθεί μια συγκεκριμένη μέθοδο χάραξης του εξωτερικού της ορίου για να χαράξει την ΑΟΖ του σύμφωνα με την Σύμβαση των Η.Ε για το Δίκαιο της Θάλασσας του 1982.

Οι μέθοδοι αυτοί είναι αυτοί που χρησιμοποιούνται για την χάραξη του εξωτερικού ορίου της αιγιαλίτιδας ζώνης (Διεθνές Δικαστήριο για την Αγγλονορβηγική υπόθεση αλιείας του 1955).

1.6.1 Μέθοδος της παράλληλης χάραξης

Στην μέθοδο αυτή η χάραξη γίνεται με μίαν παράλληλη γραμμή η οποία ακολουθεί την ακτή του κράτους. Η μέθοδος αυτή χρήζει εφαρμογής κυρίως σε ακτές που είναι συνεχείς.

Η ακτή και η παράλληλη της δημιουργούν μια θαλάσσια περιοχή η οποία εξαρτάται από το πλάτος της αιγιαλίτιδας ζώνης που ορίζει το Κράτος, που είναι το εσωτερικό όριο της ΑΟΖ και με βάση αυτό χαράσσεται και το εξωτερικό της όριο.

1.6.2 Μέθοδος της πολυγωνικής χάραξης

Η χάραξη στη μέθοδο αυτή επιτυγχάνεται με ευθείες παράλληλες προς τις γραμμές βάσης οι οποίες ενώνουν τα ακρωτήρια του κράτους.

Το εξωτερικό όριο της ΑΟΖ δημιουργείται με βάση αυτές.

1.6.3 Μέθοδος του ημικυκλίου

Η μέθοδος αυτή έχει ως αρχή της την επιλογή συγκεκριμένων σημείων (όχι όλη την ακτή) και χρησιμοποιούνται για τη χάραξη της γραμμής.

Η απόσταση των σημείων είναι από την ακτή όσο το πλάτος της αιγιαλίτιδας ζώνης το οποίο όρισε το κράτος. Λαμβάνεται το κέντρο στο καθένα από αυτά και με ακτίνα ίση με το πλάτος της αιγιαλίτιδας ζώνης χαράσσονται οι περιφέρειες κύκλων που τέμνονται σε δύο σημεία μεταξύ τους.

Το εξωτερικό όριο της ΑΟΖ νοείται όταν ενωθούν τα σημεία τομής δύο κύκλων με τόξο.

1.7 Μεσόγειος και ΑΟΖ - Ημίκλειστη Θάλασσα

Ο καθορισμός των ορίων της ΑΟΖ αποκτά ιδιαίτερη σημασία όταν αυτά που υπάρχουν σε μία «Ημίκλειστη Θάλασσα», όπως χαρακτηρίζεται η Μεσόγειος Θάλασσα. Ο όρος «ημίκλειστη θάλασσα» παρουσιάζεται στην Σύμβαση των Ηνωμένων Εθνών για το Δίκαιο της Θάλασσας του 1982.

Ο όρος «ημίκλειστη θάλασσα» λογίζεται σε θάλασσα η οποία έχει έξοδο στον ωκεανό. Ο Βόρειος Ατλαντικός είναι η έξοδος της Μεσογείου μέσω του Στενού του Γιβραλτάρ. Ο όρος αυτός παρουσιάστηκε για πρώτη φορά στη Σύμβαση του 1982 και ήταν καταλυτικός θετικά στο να επιτευχθεί συμφωνία

συνεργασίας μεταξύ κρατών με κλειστές θάλασσες με κράτη που είχαν ημίκλειστες θάλασσες.

Υπολογίζεται ότι οι ημίκλειστες θάλασσες όπως την Μεσόγειο υπάρχουν 40 ανά τον πλανήτη.

Με βάση το Άρθρο 122 «Για τους σκοπούς της παρούσας Σύμβασης κλειστή ή ημίκλειστη θάλασσα σημαίνει κόλπο, λεκάνη ή θάλασσα που περιβάλλεται από δύο ή περισσότερα κράτη και που συνδέεται με άλλη θάλασσα ή άλλο ωκεανό με στενό διάυλο, ή που αποτελείται καθ'ολοκληρίαν ή κυρίως από χωρικές θάλασσες ή τις αποκλειστικές οικονομικές ζώνες δύο ή περισσότερων παράκτιων κρατών».

Το ότι η Μεσόγειος είναι μια ημίκλειστη θάλασσα, αυτή δεν σημαίνει αυτόματα ότι προκαλούνται προβλήματα στις όποιες διαδικασίες και στις όποιες μεθόδους κρίνονται σκόπιμες για την οριοθέτηση των ΑΟΖ ανάμεσα σε απέναντι και όμορα κράτη.

Μέσω του άρθρου 74 της Σύμβασης των Η.Ε. για το δίκαιο της θάλασσας, προτρέπει η ανάπτυξη των σχέσεων των μεσογειακών κρατών σε θέματα συνεργασίας τόσο με άμεσο όσο και με έμμεσο τρόπο με περιφερειακή οργάνωση με μοναδικό σκοπό την επίτευξη δικαιότερης λύσης.

Τα θέματα στα οποία τα Κράτη έχουν πεδίο δράσης για να συνεργαστούν είναι:

- α) Θέματα έρευνας, διαχείρισης και εκμετάλλευσης των ζωντανών πόρων.
- β) Θέματα συντονισμού για την προστασία και συνάμα διατήρηση του θαλάσσιου περιβάλλοντος.
- γ) Θέματα της γενικής επιστημονικής έρευνας.
- δ) Θέματα συνεργασίας με διεθνείς οργανισμούς.

Η Σύμβαση του 1982 ανάγκασε τα κράτη της Μεσογείου όπως και άλλα πολλά κράτη να υποστούν συμβιβασμούς και να περιοριστούν στα «νέα»

σύνορα τους στο θαλάσσιο χώρο με τις νέες διευρυμένες πρόνοιες σε σχέση με τις ζώνες εθνικής δικαιοδοσίας.

Το 1982 και λόγω του ότι τα Ευρωπαϊκά Κράτη δεν απείχαν περισσότερο από 400 ν.μ. από τα Αφρικανικά, υιοθετήθηκε μεταξύ τους για πρώτη φορά η Αρχή της ΑΟΖ και αμέσως ακολούθησε η έρευνα για εξεύρεση μεθόδων οριοθέτησης της.

Στην Νοτιοανατολική Μεσόγειο, όμως, το κλίμα δεν ήταν ευνοϊκό από τα κράτη για επίτευξη συμφωνίας για καθορισμό των ΑΟΖ, παρά την πιεστική παρέμβαση για συνεργασία από τις αρχές της Σύμβασης του 1982 για οριοθέτηση.

Το πιο τραντακτικό παράδειγμα χώρας που αντίδρασε αλλοπρόσαλλα στην δημιουργία ΑΟΖ όπως προβλέφθηκε στη Σύμβαση ήταν η Τουρκία.

Παρόλο που η Τουρκία ούτε υπέγραψε και ούτε επικύρωσε τη Σύμβαση του ΟΗΕ για το Δίκαιο της Θάλασσας εντούτοις το 1986 υιοθέτησε ΑΟΖ στη Μαύρη Θάλασσα και συμφώνησε με την τότε Σοβιετική Ένωση για τις επικαλυπτόμενες περιοχές, χρησιμοποιώντας μάλιστα τη μέθοδο της μέσης γραμμής. Σε μεταγενέστερο χρόνο μάλιστα μετά από σχετικές συνομιλίες με τις Βουλγαρία - Ρουμανία ήλθε σε παρόμοια πάλι συμφωνία.

Και εδώ έγκειται η αλλοπρόσαλλη πολιτική της Τουρκίας η οποία ενεργεί μόνο με βάση το δικό της συμφέρον: ενώ δηλ. έχει προχωρήσει σε συνεργασία με ορισμένα κράτη στην οριοθέτηση της ΑΟΖ στη Μαύρη Θάλασσα, αρνείται να πράξει το ίδιο και στη Μεσόγειο, παρόλο που και οι δύο είναι «κλειστές ή ημίκλειστες θάλασσες».

Για τις ίδιες μορφολογικά θάλασσες δρα με διαφορετικό τρόπο. Κατά το δοκούν για το δικό της μόνο συμφέρον.

Και όχι μόνο αυτό είναι έτοιμη να δημιουργήσει μια ΑΟΖ στην Μεσόγειο παραγνωρίζοντας και αγνοώντας ετσιθελικά τις διατάξεις της Διεθνούς Συνθήκης για το Δίκαιο της Θάλασσας.

Ειδικότερα, προσπαθεί τα τελευταία χρόνια να δημοσιεύσει έναν εντελώς απαράδεκτο/παράνομο χάρτη που δείχνει ότι η Κύπρος αποτελείται από δύο κράτη και ότι η ΑΟΖ της "νότιας" Κύπρου έχει μια περιορισμένη ΑΟΖ.

Η ίδια χώρα πάλι, η Τουρκία, αρνείται να δώσει δικαιώματα ΑΟΖ στην Κρήτη και στα Δωδεκάνησα προσπαθώντας να πείσει ότι με αυτή την οριοθέτηση έχει θαλάσσια σύνορα με την Αίγυπτο.

Υπάρχει επιπλέον η πεποίθηση ότι η Τουρκία προσέγγισε την Αίγυπτο για να αποδεχθεί μια τέτοια οριοθέτηση η οποία να μην δίδει δικαιώματα ΑΟΖ στα ελληνικά νησιά Καστελόριζο και Στρογγύλη.

1.8 Περίληψη – Συμπεράσματα

Στο πρώτο κεφάλαιο ο αναγνώστης της παρούσας εργασίας «εισάγεται» νοητικά στο του εστί Αποκλειστική Οικονομική Ζώνη, πως αυτή καθορίζεται σε συνάρτηση με συναφείς έννοιες (αιγιαλίτιδα ζώνη/υφαλοκρηπίδα), οι μέθοδοι χάραξης της όπως αυτές πρακτικά έχουν διαμορφωθεί και αναφορά της ΑΟΖ τιθέμενη γεωγραφικά στην περιοχή της Μεσογείου υπό την μορφή της ως Ημίκλειστης Θάλασσας.

Προηγείται μια σύντομη ιστορική εξέλιξη του θεσμού της ΑΟΖ στην οποία διαφαίνεται σίγουρα ότι ο θεσμός αυτός είναι σύγχρονος και αποτελεί γέννημα των αναγκών των Κρατών για κάλυψη των ενεργειακών τους απαιτήσεων.

Οι οριοθετήσεις των εννοιών αφήνουν στον αναγνώστη μιαν απαλή γνώση του χώρου, του χώρου όπου στα επόμενα κεφάλαια θα αναπτυχθούν θέματα τόσης μείζονος σημασίας, που στο τέλος θα αναδειχθεί ο λόγος επιλογής ενασχόλησης μας με αυτό το θέμα

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΔΕΥΤΕΡΟ
ΑΠΟΚΛΕΙΣΤΙΚΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΖΩΝΗ ΚΥΠΡΟΥ – ΣΥΜΦΩΝΙΕΣ ΜΕ
ΓΕΙΤΟΝΕΣ ΧΩΡΕΣ

2.1. ΑΟΖ Κύπρου – Ο καθορισμός της ΑΟΖ στην Κύπρο

Την τελευταία δεκαετία αρκετά Μεσογειακά κράτη, τα πλείστα γειτονεύοντα με την Κύπρο θέσπισαν και υιοθέτησαν την δική τους ΑΟΖ προβαίνοντας μάλιστα σε σχετικές συμφωνίες με γειτονικά κράτη.

Η Κύπρος θεωρείται νέα χώρα στον τομέα της εξερεύνησης και εκμετάλλευσης πετρελαίου και φυσικού αερίου. Οι τελευταίες μελέτες δείχνουν μια αξιοσημείωτη ποσότητα γεωφυσικών δεδομένων, τα οποία σε συνδυασμό τη γεωγραφική θέση της Κύπρου καθιστούν το νησί πρώτης κατηγορίας προορισμό για εξερεύνηση υδρογονανθράκων.

Η αρμόδια αρχή, η οποία είναι υπεύθυνη για όλες τις σχετικές διαδικασίες για τις ΑΟΖ και τους υδρογονάνθρακες είναι η Υπηρεσία Ενέργειας του Υπουργείου Εμπορίου, Βιομηχανίας και Τουρισμού. Οι δραστηριότητες εξερεύνησης και εκμετάλλευσης υδρογονανθράκων στην Κυπριακή Δημοκρατία διέπονται από τον Νόμο του 2007 (No. 4 (I)/3007) περί υδρογονανθράκων και τους Κανονισμούς Υδρογονανθράκων του 2007 και 2009 (No. 51/2007 και No. 113/2009). Το νομικό πλαίσιο ισχύει στα χωρικά ύδατα, την υφαλοκρηπίδα και την Αποκλειστική Οικονομική Ζώνη της Κυπριακής Δημοκρατίας. Οι δραστηριότητες Υδρογονανθράκων είναι αντικείμενο των γενικών κυπριακών νόμων και κανονισμών για περιβαλλοντική προστασία, υγιεινή και ασφάλεια. Η Κύπρος είναι μέλος της Ευρωπαϊκής Ένωσης και έτσι, η οδηγία της για τη χορήγηση και χρήση αδειών για αναζήτηση, εξερεύνηση και παραγωγή (Οδηγία 94/22/EC) και άλλη σχετική νομοθεσία ισχύουν για τις δραστηριότητες πετρελαίου και φυσικού αερίου στην ανοικτή θάλασσα της Κύπρου.

Στις 12 Δεκεμβρίου 1988, η Κύπρος προχώρησε στην επικύρωση της Σύμβασης του ΟΗΕ για το δίκαιο της Θάλασσας (UNCLOS '82).

Η Λιβυή στις 31/5/2009 κήρυξε ΑΟΖ μέχρι το ανώτατο επιτρεπτό εύρος από το διεθνές δίκαιο ή εάν είναι απαραίτητο βάσει συμφωνιών με γειτονικά κράτη, η Συρία στις 19/11/2003, ο Λίβανος στις 15/7/2010, η Τυνησία στις 27/6/2005, η Κύπρος στις 2/4/2004 με αναδρομική ισχύ από 21/03/2003.

Στις 17/12/10 το Ισραήλ υπέγραψε συμφωνία οριοθέτησης της ΑΟΖ με την Κύπρο, ενώ τον Αύγουστο του 2009 η Γαλλία ανακοίνωσε την πρόθεση θέσπισης ΑΟΖ στη Μεσόγειο.

Επίσης με απόφαση του το Κοινοβούλιο της Κροατίας θέσπισε την κροατική «ζώνη οικολογικής προστασίας και προστασίας της αλιείας», αντίστοιχη της ΑΟΖ, ενώ το Κοινοβούλιο του Μαυροβουνίου με νόμο του προβλέπεται η δυνατότητα κήρυξης ΑΟΖ.

Η Κυπριακή Δημοκρατία στις 12/12/1988 υπέγραψε την Σύμβαση των Ηνωμένων Εθνών για το Δίκαιο της Θάλασσας της 10/12/1982 ενώ στις 27/7/1995 την Συμφωνία για την εφαρμογή του Τμήματος Χι της Σύμβασης της 8/3/2000.

Με τον Νόμο 64/1/2004 «Νόμος που προνοεί για τη διακήρυξη της Αποκλειστικής Οικονομικής Ζώνης από την Κυπριακή Δημοκρατία» η Κύπρος θέσπισε την ΑΟΖ της τρέφοντας ελπίδες για ανεύρεση υποθαλάσσιου πλούτου επιζητώντας παράλληλα να ενταχθεί η χώρα στον ενεργειακό χάρτη.

Η ανακάλυψη του τεράστιου κοιτάσματος φυσικού αερίου Leviathan στην Ισραηλιτική ΑΟΖ σε συσχετισμό με τον εντοπισμό μεγάλων ποσοτήτων στο κοίτασμα «Αφροδίτη» στο οικόπεδο 12 της Κυπριακής ΑΟΖ, έχουν προσελκύσει έντονα τα διεθνή βλέμματα στον ευαίσθητο αυτό γεωγραφικό χώρο.

Παράλληλα, πλην της αυτονόητης οικονομικής σημασίας, έχουν μετατοπιστεί πολιτικές ισορροπίες στην σκακιέρα του Διεθνούς

Ανταγωνισμού. Έχουν συναφθεί ιδιαίτερες συμμαχίες για να προστατευθούν τα συμφέροντα των χωρών αυτών προκαλώντας έτσι καινούριες αντιδράσεις σε χώρες που επιβουλεύονται κυριαρχία επί του χώρου της Μεσογείου, όπως π.χ. η Τουρκία.

Υψίστης λοιπόν οικονομικής με πολιτικές προεκτάσεις σημασίας έχουν οι συμφωνίες που προσυπόγραψε η Κυπριακή Δημοκρατία που επηρεάζουν άμεσα τόσο την Ελλάδα αλλά και την Τουρκία:

2.1.1. Συμφωνία Οριοθέτησης ΑΟΖ με την Αίγυπτο.

Η Κυπριακή Δημοκρατία προχώρησε ίσως στην πιο σημαντική της Συμφωνία οριοθέτησης της ΑΟΖ με την Αίγυπτο. Αρχικά έγινε το 2/2013.

Αυτή η Συμφωνία μεταξύ των 2 χωρών υπογράφηκε βασισμένη στις διατάξεις της UNCLOS '82 με τρόπο συμφωνίας την αρχή της μέσης γραμμής.

Κύπρος και Αίγυπτος υπέγραψαν την Συμφωνία - Πλαίσιο λαμβάνοντας υπόψη την ανάπτυξη πόρων υδρογονανθράκων στη μέση γραμμή.

Η Συμφωνία στηρίχθηκε κυρίως στα πιο κάτω σημεία:

- α) στην καθ' αυτή συμφωνία για οριοθέτηση της ΑΟΖ
- β) στη Συμφωνία – πλαίσιο για κοινή εκμετάλλευση κοιτασμάτων υδρογονανθράκων που εκτείνονται εκατέρωθεν της Μέσης Γραμμής
- γ) στη Συμφωνία εμπιστευτικότητας
- δ) στη Συμφωνία εδάφους – υπεδάφους.

Στη συμφωνία των δύο κρατών ανάμεσα σ' άλλα περιλαμβάνονται και τα παρακάτω άρθρα.

Άρθρο 1: Περιγράφεται η μέση γραμμή και η δυνατότητα επανακαθορισμού της σύμφωνα με την Σύμβαση των Ηνωμένων Εθνών.

Άρθρο 2: Ορίζεται ότι σε περίπτωση που οι φυσικοί πόροι της μίας ΑΟΖ εκτείνονται και στην άλλη ΑΟΖ, οι δύο πλευρές θα πρέπει να συμφωνήσουν για την εκμετάλλευσή τους.

Άρθρο 3: Σε περίπτωση που ένα από τα δύο Κράτη επιχειρήσει να οριοθετήσει ΑΟΖ με ένα τρίτο κράτος που σχετίζεται με τα 8 σημεία της μέσης γραμμής, τότε θα πρέπει να συμβουλευτεί την άλλη πλευρά.

Είναι σημαντικό να καταγραφεί ότι αυτή η συμφωνία μεταξύ Κύπρου-Αιγύπτου είναι η πρώτη συμφωνία οριοθέτησης θαλάσσιων ζωνών με έδρα την Ανατολική Μεσόγειο και που μάλιστα επιτυγχάνεται από δύο Κράτη που έχουν κοινό παρονομαστή: είναι και τα δύο συμβαλλόμενα μέρη της Σύμβασης του Δικαίου της Θάλασσας.

Επιπλέον υπάρχει τώρα Κωδικοποίηση της οριοθέτησης της ΑΟΖ με την αρχή της ίσης απόστασης και μέσης Γραμμής και γίνεται πρόβλεψη με γεωγραφικά σταθερά σημεία (τριεθνή σημεία), που έχουν σταθερές συντεταγμένες στα Ανατολικά της Μεσογείου την Αίγυπτο – Κύπρο - Ισραήλ και στα δυτικά την Αίγυπτο – Κύπρο – Ελλάδα.

Για την Ελλάδα επιπλέον, η Συμφωνία Κύπρου-Αιγύπτου έχει μεγάλη σημασία αφού με την πρακτική εφαρμογή στην πράξη της αρχής της ίσης απόστασης ως μεθόδου οριοθέτησης και του σεβασμού των δικαιωμάτων επί της υφαλοκρηπίδας δημιουργείται ισχυρό προηγούμενο και πρακτική σε σχέση και συνάρτηση με την υφαλοκρηπίδα του Καστελλόριζου όπου η Τουρκία επιβουλεύεται σθεναρά το θαλάσσιο εκείνο χώρο.

Η επίτευξη της πιο πάνω Συμφωνίας ώθησε την Τουρκία να αντιδράσει στις 2/3/04 διακοινώνοντας ότι ίδια δεν αναγνωρίζει τη Συμφωνία διεκδικώντας παράλληλα δικαιώματα υφαλοκρηπίδας δυτικά του 32° μεσημβρινού ο οποίος εφάπτεται των δυτικών ακτών της Κύπρου.

Ακολούθησε μετά από 10 χρόνια μια ακόμη Συμφωνία των δύο χωρών που απέδειξε την βούληση της για επιστέγαση της επιθυμίας της για ορθή εκμετάλλευση με σεβασμό της ΑΟΖ της κάθε μίας χώρας ξεχωριστά.

2.1.2 Συμφωνία ΚΥΠΡΟΥ-ΑΙΓΥΠΤΟΥ αναφορικά με την ανάπτυξη υδρογονανθρακικών πόρων που εκτείνονται εκατέρωθεν της Μέσης Γραμμής – Νόμος 17 (iii) 2014.

Η Κυπριακή Δημοκρατία έχει προχωρήσει στη σύναψη συμφωνιών με την Αίγυπτο σε σχέση με την συνεκμετάλλευση των υδρογονανθράκων που ευρίσκονται στην ΑΟΖ της κάθε μίας χώρας. Η Κύπρος κύρωσε τις πιο πάνω συμφωνίες με εσωτερική νομοθεσία στην οποία εκτείνονται επίσημα πλέον τα συμφωνηθέντα.

Έτσι σύμφωνα με τον νόμο 17 (iii) 2014 ημερ. 25/7/14 με την ονομασία «**Νόμος που κυρώνει τη συμφωνία πλαίσιο μεταξύ της Κυβέρνησης της Κυπριακής Δημοκρατίας και της Κυβέρνησης της Αραβικής Δημοκρατίας της Αιγύπτου αναφορικά με την ανάπτυξη υδρογονανθρακικών πόρων που εκτείνονται εκατέρωθεν της μέσης γραμμής**» και που έχει καταργήσει τον Νόμο 2 (iii) 2012, καταγράφονται τα πιο κάτω μεταξύ άλλων:

«... επειδή, τα Μέρη επιθυμούν να συνεργαστούν αναφορικά με την ανάπτυξη Υδρογονανθρακικών Πόρων που εκτείνονται εκατέρωθεν της Μέσης Γραμμής,

επειδή, αναγνωρίζεται ότι ο πλέον αποτελεσματικός τρόπος ανάπτυξης και εκμετάλλευσης ενός Ταμιευτήρα Υδρογονανθράκων που εκτείνεται εκατέρωθεν της Μέσης Γραμμής μπορεί να επιτευχθεί μέσω συμφωνημένων καθορισμένων διαδικασιών που περιγράφονται σε «Συμφωνίες Καταμερισμού»

επειδή, κάθε Μέρος δεσμεύεται να ειδοποιεί το άλλο Μέρος, όταν ένας πιθανός Ταμιευτήρας Υδρογονανθράκων εξευρίσκεται ο οποίος μπορεί να εκτείνεται στην ΑΟΖ του άλλου Μέρους

επειδή, κάθε Μέρος έχει το δικαίωμα να έχει πλήρη πρόσβαση στα σχετικά τεχνικά στοιχεία ανακαλύψεων στην Εγγύς Περιοχή από την Μέση Γραμμή μεταξύ των δύο Μερών, για να εξακριβώσει εάν οι ανακαλύψεις μπορούν να εκτείνονται εκατέρωθεν της Μέσης Γραμμής

... τα μέρη έχουν συμφωνήσει τα ακόλουθα ...».

Άρθρο (1) Αντικείμενο

Αυτή η Συμφωνία εδραιώνει τις αρχές της συνεργασίας μεταξύ των Μερών αναφορικά με την ανάπτυξη Πόρων Υδρογονανθράκων όπου τέτοιοι πόροι εκτείνονται εκατέρωθεν της Μέσης Γραμμής.

Άρθρο (2) Ορισμοί

Για τους σκοπούς αυτής της Συμφωνίας «Αδειούχος» σημαίνει οποιοδήποτε πρόσωπο που κατέχει δικαίωμα που δόθηκε από ένα εκ των δύο Μερών να εκτελέσει έρευνα και/ή εκμετάλλευση και/ή ανάπτυξη Υδρογονανθράκων σε δεδομένη περιοχή.

«Μέση Γραμμή» σημαίνει τη Μέση Γραμμή όπως ορίζεται στη «Συμφωνία Οριοθέτησης».

«Εγγύς Περιοχή» σημαίνει την περιοχή μακριά από τη Μέση Γραμμή έως 10 χιλιόμετρα.

Άρθρο (3) Ανταλλαγή Πληροφοριών

«.....»

Άρθρο (4) Κοινή εκμετάλλευση Ταμιευτήρα Υδρογονανθράκων που Εκτείνεται Εκατέρωθεν της Μέσης Γραμμής.

1) Όταν ένας Ταμιευτήρας Υδρογονανθράκων που εκτείνεται εκατέρωθεν της Μέσης Γραμμής αναγνωρισθεί και δύναται να τύχει εκμετάλλευσης, κάθε Μέρος θα απαιτήσει από τους ενδιαφερόμενους αδειούχους να συναντηθούν και να καταλήξουν σε συμφωνία για την κοινή ανάπτυξη και εκμετάλλευση του εν λόγω ταμιευτήρα (από τούδε και στο εξής θα αναφέρεται ως η «Συμφωνία Καταμερισμού») σύμφωνα με τις αρχές που δηλώνονται στον παρόν έγγραφο.

2) Η «Συμφωνία Καταμερισμού» θα καθορίζει τον Ταμιευτήρα Υδρογονανθράκων που εκτείνεται εκατέρωθεν της Μέσης Γραμμής λαμβάνοντας υπόψιν τα ακόλουθα:

α) την γεωγραφική έκταση και τα γεωλογικά χαρακτηριστικά του Ταμιευτήρα που εκτείνεται εκατέρωθεν της Μέσης Γραμμής και την προτεινόμενη περιοχή για κοινή ανάπτυξη και/ή εκμετάλλευση του εν λόγω Ταμιευτήρα.

β) την ολική ποσότητα των Υδρογονανθράκων που βρίσκονται στο συγκεκριμένο ταμιευτήρα και τα αποθέματα και τη χρησιμοποιηθείσα μεθοδολογία για τους υπολογισμούς τους.

γ) τον καταμερισμό των αποθεμάτων στην κάθε πλευρά εκατέρωθεν της Μέσης Γραμμής.

δ) τη διαδικασία για τον προσδιορισμό οποιονδήποτε από τα πιο πάνω θέματα, όπου ενδείκνυται, από ανεξάρτητο τρίτο εμπειρογνώμονα.

ε) τη διαδικασία για περιοδικό επαναπροσδιορισμό των πιο πάνω αντικειμένων, όπου ενδείκνυται.

3) «.....».

4) «.....».

Άρθρο (5) Υγεία, Ασφάλεια και Περιβάλλον

«.....».

Άρθρο (6) Πρόσβαση και Επιθεώρηση

«.....».

Άρθρο (7) Δικαιοδοσία

(1) Ουδέν σε αυτή τη Συμφωνία θα ερμηνεύεται ως επηρεάζον με οποιονδήποτε άλλο τρόπο από του τι είναι αναγκαίο με σκοπό τη συμμόρφωση με τις πρόνοιες και την εφαρμογή των προνοιών αυτής της Συμφωνίας Πλαισίου, **τα κυριαρχικά δικαιώματα** και τη δικαιοδοσία που κάθε Μέρος έχει **βάσει του διεθνούς δικαίου επί της Αποκλειστικής Οικονομικής Ζώνης του**, η οποία ανήκει σε αυτό.

(2) Όλες οι υποδομές εντός της Αποκλειστικής Οικονομικής Ζώνης που ανήκουν σε ένα Μέρος θα είναι κάτω από τη δικαιοδοσία του εν λόγω Μέρους.

(3) «.....».

(4) «.....».

Άρθρο (8) Επίλυση Διαφορών

«.....».

Άρθρο (9) Τελικές Διατάξεις

«.....».

2.1.3 Συμφωνία Οριοθέτησης της Κυπριακής ΑΟΖ με το Ισραήλ

Ακολούθως η Κυπριακή Δημοκρατία συμφώνησε με την Κυβέρνηση του Ισραήλ (Δεκέμβριος 2010) ενισχύοντας έτσι την πολύ καλή γειτονία και συνεργασία τους. Κατέληξαν σε συμφωνία η οποία περιλάμβανε 5 άρθρα. Η συμφωνία αυτή που στηρίζεται στις πρόνοιες της ΑΟΖ της Σύμβασης των Ηνωμένων Εθνών για το Δίκαιο της Θάλασσας (1982), κάνει αναφορά στο πρώτο κίόλας άρθρο στην οριοθέτηση της ΑΟΖ μεταξύ των 2 κρατών

έχοντας ως βάση την αρχή της Μέσης Γραμμής, η οποία ορίζεται από 12 σημεία.

Τα σημεία αυτά μπορούν να αναθεωρηθούν ή να τροποποιηθούν από μελλοντική συμφωνία των κρατών. Όμοια με την συμφωνία Κυπριακής Δημοκρατίας και Αιγύπτου στο άρθρο 2 ορίζεται ότι σε περίπτωση που οι φυσικοί πόροι της μίας ΑΟΖ εκτείνονται και στην άλλη οι δύο πλευρές θα πρέπει να συμφωνήσουν για την εκμετάλλευσή τους και το άρθρο 3 αναφέρει πως σε περίπτωση που ένα από τα δύο κράτη επιχειρήσει να οριοθετήσει ΑΟΖ με ένα τρίτο κράτος που σχετίζεται με τα 12 σημεία της μέσης γραμμής θα πρέπει να συμβουλευτεί την άλλη πλευρά. Στα τελευταία άρθρα αναφέρεται ότι οποιαδήποτε διαφορά προκύψει από την εφαρμογή της συμφωνίας πρέπει να γίνεται σε πνεύμα κατανόησης και συνεργασίας και ότι η επικύρωση γίνεται σύμφωνα με τις συνταγματικές διαδικασίες της κάθε χώρας.

2.1.4 Συμφωνία Οριοθέτησης της Κυπριακής ΑΟΖ με το Λίβανο

Τον Ιανουάριο του 2007, η Κύπρος υπέγραψε συμφωνία για την οριοθέτηση της ΑΟΖ με το Λίβανο. Η συμφωνία βασίζεται στη διεθνώς αποδεκτή αρχή της μέσης γραμμής και τους όρους της Σύμφρασης του ΟΗΕ για το Δίκαιο της Θάλασσας. Τα μέρη της συμφωνίας καθώς και οι τελικές συντεταγμένες δεν έχουν ακόμη δημοσιευτεί στην Επίσημη Εφημερίδα της Κυπριακής Δημοκρατίας. Στην εικόνα που ακολουθεί φαίνεται η μέση γραμμή διαχωρισμού της ΑΟΖ μεταξύ των δύο χωρών.

2.1.5 Σημασία επίτευξης των Συμφωνιών

Η Κυπριακή Δημοκρατία επιτυγχάνοντας τις ανωτέρω συμφωνίες έχει κατορθώσει να διασφαλίσει αφενός τα κυριαρχικά της οικονομικά δικαιώματα στη δική της ΑΟΖ, έχει καταφέρει να δημιουργήσει ένα μπλοκ αμοιβαιότητας

με γειτονικές ανταγωνιστικές χώρες, εδραίωσε το Ρόλο της στην περιοχή, ενίσχυσε την προσπάθεια ειρήνευσης αφού συνεργάζεται τόσο με Μουσουλμανικά κράτη όσο και με το Ισραήλ και επιπλέον δημιούργησε αυτομάτως «διπλωματική συμμαχία» στην περίπτωση που η Τουρκία δραστηριοποιηθεί για τα δικά της συμφέροντα και επιδιώξει να προσφύγει στην δημιουργία τετελεσμένων de facto, όπως και η προσφιλή της πολιτική.

Ήδη τα πρόσφατα επεισόδια με αποστολές ερευνητικών πλοίων Βόρεια της Κύπρου και πλησίον της Κυπριακής ΑΟΖ δεικνύουν τις προθέσεις της.

Είναι σαφές, ότι από το νομοθετημένο πλέον κείμενο της Συμφωνίας, τα μέρη τόνισαν με εμφαντικό τρόπο την επίλυση της εκμετάλλευσης των πόρων τους όπως παρέχεται μέσω των συνορευόντων ΑΟΖ τους και ειδικότερα στα σημεία όπου ανευρίσκονται ποσότητες Υδρογονανθράκων που εκτείνονται εκατέρωθεν της Μέσης Γραμμής, όπου δηλ. είναι στην «κοινή» περιοχή.

Η Συμφωνία αυτή η οποία αντίστοιχα παρουσιάζεται στην κοινή Συμφωνία Κύπρου - Αιγύπτου – Ισραήλ δημιουργεί στέρεο έδαφος κοινής συνεργασίας και συναντίληψης προς αμοιβαίο όφελος. Αφενός «χαρτογραφούνται» και τελούν υπό «αναγνώριση» οι ΑΟΖ της κάθε μίας Συμβαλλόμενης στη Συμφωνία Χώρας, δίνοντας τρόπους συνεργασίας προς αποφυγή αμφισβητήσεων και αφετέρου «υψώνουν δίκτυ ασφαλείας» αποθώντας πιθανούς εξωτερικούς κινδύνους από χώρες που εποφθαμιούν κέρδη στην περιχρή (βλ. Τουρκία).

Σίγουρα από τη στιγμή που 3 χώρες επιτυγχάνουν να συμφωνήσουν σε τραπέζι συζητήσεων κυριαρχικά τους δικαιώματα τότε αυτόματα παρουσιάζεται ένας κοινός οραματισμός αντιμετώπισης προβλημάτων που δύνανται να προκύψουν από εξωτερικούς, ιδίους επιθετικούς παράγοντες. Αυτοί πλέον θα αντιμετωπίζονται ως «κοινοί θηρευτές» των συνεργαζομένων Μερών εδραιώνοντας έτσι την ειρήνη στην περίπτωση επιβουλής της. Ο επιβουλέας πλέον γνωρίζει ότι θάρθει αντιμετώπος με «Συμμαχία» και όχι με

ένα απομονωμένο αντίπαλο. Όσο και εάν μέσω των πιο πάνω Συμφωνιών δεν προβλέπεται κοινή στρατιωτική αντιμετώπιση

2.1.6 Μνημόνιο Συναντίληψης / Απευθείας αγωγός από Αίγυπτο στο κοίτασμα Αφροδίτη.

Μνημόνιο συναντίληψης με την Αιγυπτιακή Εταιρεία Φυσικού Αερίου (Egyptian Natural Gas Holding Company – EGAS) για την τεχνική μελέτη εξαγωγής και πώλησης του Κυπριακού αερίου προς την Αίγυπτο υπέγραψε πρόσφατα η Εταιρεία Υδρογονανθράκων Κύπρου ΕΥΚ.

ΕΥΚ και EGAS θα εξετάσουν τεχνικές λύσεις για μεταφορά του Φυσικού Αερίου από το τεμάχιο 12 «Αφροδίτη» στην Αίγυπτο.

Η τελετή υπογραφής έγινε στο Sharm El Sheikh στην Αίγυπτο στα πλαίσια της Αιγυπτιακής Οικονομικής Συνόδου. Το Μνημόνιο Συναντίληψης υπεγράφηκε σε συνέχεια των επαφών που πραγματοποιήθηκαν.

Θα διευκολύνει την συνεργασία των 2 χωρών για την ανάπτυξη και εκμετάλλευση του κοιτάσματος φυσικού αερίου «Αφροδίτη» στο τεμάχιο 12 της Αποκλειστικής Οικονομικής Ζώνης της Κύπρου, αξιοποιώντας τις υπάρχουσες υποδομές αερίου που υπάρχουν στην Αίγυπτο προς αμοιβαίο όφελος των 2 χωρών.

Με την υπογραφή του Μνημονίου αναλαμβάνουν η EGAS και η ΕΥΚ να εξετάσουν τις τεχνικές λύσεις για τη μεταφορά φυσικού αερίου, μέσω απευθείας υποθαλάσσιου αγωγού από το κοίτασμα «Αφροδίτη» προς την Αίγυπτο. Θα βελτιωθεί έτσι η χρήση των υποδομών φυσικού αερίου και θα επιτευχθεί προστιθέμενη αξία τόσο για την Κύπρο όσο και για την Αίγυπτο.

Το εν λόγω έργο θα διεξαχθεί σε συνεργασία με τις εταιρείες που εμπλέκονται σε υπεράκτιες δραστηριότητες υδρογονανθράκων (upstream) και στις δραστηριότητες υγροποιημένου φυσικού αερίου (LNG).

Ουσιαστικά με το Μνημόνιο ανοίγει και ο δρόμος και για τις εμπλεκόμενες εταιρείες όπως την Noble και την BG να προχωρήσουν σε πιο ουσιαστικά βήματα για συμφωνίες πώλησης φυσικού αερίου από το κοίτασμα «Αφροδίτη» προς την Αίγυπτο.

Το αντικείμενο του μνημονίου συναντίληψης στην ουσία επικεντρώνεται στις υφιστάμενες υποδομές τερματικού υγροποίησης της Αιγύπτου, δηλ. στο Ίντκου και στην Νταμιέτα, που θα δέχονται το αέριο από το τεμάχιο 12 της Κυπριακής ΑΟΖ.

Αυτό υπολογίζεται να γίνει μετά το 2018-2020.

Είναι προφανές πως το κεφάλαιο φυσικό αέριο εισέρχεται στη διαδικασία της ρευστοποίησης.

2.1.7 Σημασία κήρυξης ΑΟΖ Κύπρου για Ελλάδα. Συνεργασία με Ισραήλ- Οφέλη.

Έχοντας προβεί στην συμφωνία Κύπρου-Αιγύπτου όπου οριοθετούνται τα γεωγραφικά όρια των 2 χωρών, αναδεικνύεται η σπουδαιότητα της ύπαρξης στο χάρτη ενός μικρού νησιού στην Αίγυπτο, του Καστελλόριζου.

Το Καστελλόριζο ως νησί κατοικούμενο, έχει με βάση το Δίκαιο της Θάλασσας την δική του ΑΟΖ.

Εάν η Ελλάδα δεκτεί να προχωρήσει σε οριοθέτηση ΑΟΖ με την Αίγυπτο **χωρίς** τον υπολογισμό του Καστελλόριζου, η εμφανής συνέπεια θα είναι να μην έχει θαλάσσια σύνορα με την Κύπρο!!

Αν το Καστελλόριζο δεν ανήκε στην Ελλάδα, τότε η ΑΟΖ της Τουρκίας θα παρεμβαλλόταν μεταξύ της ΑΟΖ της Ελλάδας και της Κύπρου.

Γι' αυτό το λόγο πληθαίνουν οι φωνές εντός της Ελλάδος για την διακήρυξη της Ελληνικής ΑΟΖ. Μ' αυτόν τον τρόπο θα υπάρξει και θαλάσσια συνεχής πλατφόρμα από το Καστελλόριζο ως το Ισραήλ, απομονώνοντας την Τουρκία στα Μικρασιατικά παράλια.

Επί τούτου ο Ηρακλής Καλογεράκης, Υποναύαρχος ε. α. σε σχετικό του άρθρο στις 22/8/15 αναφέρει: «... Για το λόγο αυτό πρέπει να αποβάλουμε την εμμονή από την Δεκαετία του 70' ότι η μόνη μας διαφορά με την Τουρκία είναι η υφαλοκρηπίδα καθώς και την άποψη που κατά καιρούς εκφράζεται από μερικούς, πως πρέπει πρώτα να λύσουμε όλα τα προβλήματα μας με την Τουρκία και μετά να καθορίσουμε τα όρια της Ελληνικής ΑΟΖ. Αυτό δεν είναι μόνο σοβαρό λάθος, αλλά μπορεί να αποβεί και επιζήμιο σε βάθος χρόνου. Οφείλουμε να επισημάνουμε εδώ πως το καθεστώς της ΑΟΖ καλύπτει όλους τους φυσικούς πόρους, ζωντανούς και μη, ενώ η υφαλοκρηπίδα καλύπτει μόνο τους μη ζωντανούς πόρους. Επίσης μία άλλη σημαντική διαφορά είναι ότι τα δικαιώματα ενός κράτους στην υφαλοκρηπίδα υπάρχουν εξ ορισμού και εξ αρχής ενώ τα δικαιώματα στην ΑΟΖ ενεργοποιούνται μόνο όταν η ΑΟΖ υιοθετηθεί και ανακοινωθεί από το παράκτιο κράτος. Επομένως, το παράκτιο κράτος μπορεί να έχει υφαλοκρηπίδα χωρίς να έχει ΑΟΖ, ενώ το αντίστροφο δεν είναι δυνατόν. Συνεπώς η ΑΟΖ, σε αντίθεση με την υφαλοκρηπίδα δεν ανήκει από μόνη της στο παράκτιο κράτος αλλά πρέπει σαφώς να προσδιοριστεί από αυτό. Αν τούτο δεν συμβεί, η ΑΟΖ απλά δεν υφίσταται η δε θαλάσσια περιοχή που δεν θα υιοθετηθεί ως ΑΟΖ, νομικά είναι μέρος της ανοικτής θάλασσας, με ότι αυτό συνεπάγεται. Αυτός είναι και ο λόγος που η Ευρωπαϊκή Ένωση αναγνωρίζει μεν αλλά δεν ενθαρρύνει την υιοθέτηση ΑΟΖ στη Μεσόγειο για να έχουν τα αλιευτικά των χωρών της μεγαλύτερη έκταση να ψαρεύουν και επίσης είναι και ο λόγος για τον οποίον πρέπει να γίνει κάτι από μας πριν να είναι αργά. Με την οριοθέτηση της ΑΟΖ της Ελλάδας με βάση το Δίκαιο της Θάλασσας, εύκολα κάποιος αντιλαμβάνεται πόσο μεγάλο πρόβλημα έχει η Τουρκία και τον λόγο που δεν επιθυμεί καμία διαπραγμάτευση με την Ελλάδα για την οριοθέτηση της ΑΟΖ.

Το Καστελλόριζο που είναι ένα από τα 17 νησιά του συμπλέγματος, κατοικείται και συνεπώς αναμφισβήτητα βάσει της νέας Σύμβασης, δικαιούται να έχει ΑΟΖ αρκεί όμως να προσδιοριστεί. Το θέμα για του

Τούρκους είναι, ότι η θέση που βρίσκεται τους δημιουργεί τεράστιο πρόβλημα γιατί το Καστελόριζο έχοντας δική του ΑΟΖ, αποτελεί σημείο οριοθέτησης της ΑΟΖ της Ελλάδας με την Αίγυπτο και με την Κύπρο και συνεπώς η Τουρκία δεν έχει θαλάσσια σύνορα με την Αίγυπτο. Γι' αυτό το λόγο η Τουρκία έχει ζητήσει από την Αίγυπτο να μην λάβει υπόψην το Καστελόριζο στις διαπραγματεύσεις της με την Ελλάδα, ώστε να έχει και αυτή αφενός θαλάσσια σύνορα με την Αίγυπτο και αφετέρου μεγάλο μερίδιο στον υποθαλάσσιο πλούτο της περιοχής, που όπως διαφαίνεται είναι μεγάλος ...»³.

Και καταλήγει ο κος Καλογεράκης «Επειδή σύμφωνα με την Αμερικάνικη Γεωλογική Επιθεώρηση (US Geological Survey) με ανακοινώσεις Γαλλικών Ινστιτούτων και ακαδημαϊκών ιδρυμάτων, υπολογίζεται ότι κάτω από την Ανατολική Μεσόγειο υπάρχουν τεράστια αποθέματα φυσικού αερίου, ίσως τα μεγαλύτερα αποθέματα ενεργειακών πόρων στον κόσμο, είναι προς όφελος όλων των κρατών της περιοχής να χαραχθούν σωστά τα όρια των θαλάσσιων ζωνών εθνικής κυριαρχίας από τώρα για να αποφευχθούν τα χειρότερα αύριο.

Για το λόγο αυτό θα πρέπει η Ελλάδα το συντομότερο δυνατό να βροντοφωνάζει την πρόθεση της να οριοθετήσει την ΑΟΖ, να την ανακηρύξει μονομερώς και να καταθέσει στον ΟΗΕ τα όρια της με βάση το εθιμικό δίκαιο της Θάλασσας, όπως αυτό εκφράζεται στην τελευταία Σύμβαση του Δικαίου της Θάλασσας δηλ. με γνώμονα τη μέση γραμμή. Με την ενέργεια αυτή η Ελλάδα θα κατοχυρώσει τα δικαιώματά της και αφετέρου θα σταματήσει η Τουρκία να συζητάει αν τα νησιά μας έχουν υφαλοκρηπίδα ή όχι. Στη συνέχεια θα πρέπει να ανακοινώσουμε ότι προτιθέμεθα να επαναλάβουμε τις συνομιλίες με όσα κράτη έχουν κοινά σύνορα με μας και πως αν αυτές οι συζητήσεις δεν καταλήξουν σε συμφωνία εντός ευλόγου χρονικού διαστήματος, τότε θα προσφύγουμε στο Διεθνές Δικαστήριο για την επίλυση της διαφοράς.

3. Η. ΚΑΛΟΓΕΡΑΚΗΣ, Ελλάδα – Τουρκία και ΑΟΖ. Επικίνδυνες είναι πλέον οι καθυστερήσεις, *Ελεύθερη Ζώνη*, Αρ. Φύλλου 1798, 22/8/15.

Αν τώρα η υπογραφή συμφωνίας οριοθέτησης ΑΟΖ ξεκινήσει με την Κύπρο που δεν έχουμε διαφορές, αυτό θα επισχύσει το ενιαίο αμυντικό δόγμα που έχουμε χρόνια τώρα καθιερώσει και το σπουδαιότερο θα εξασθενήσει τις αξιώσεις της Τουρκίας λόγω Καστελόριζου και τις παράνομες σκέψεις της Αιγύπτου. Θα έχουμε βάλει μια καθόλα νόμιμα σφήνα ανάμεσα τους που ούτε η Τουρκία λόγω Μαύρης Θάλασσας, ούτε η Αίγυπτος λόγω αποδοχής και επικύρωσης του δικαίου της Θάλασσας θα μπορούσε να αμφισβητήσει.

Ανεξάρτητα όμως αυτών, θα πρέπει με αφορμή αφενός τα στοιχεία για την ύπαρξη των τεράστιων ενεργειακών πόρων στην Ανατολική Μεσόγειο σε συνδυασμό με την παγκόσμια οικονομική κρίση και αφετέρου την αποδοχή από Ευρωπαϊκής Ένωσης, της Κυπριακής ΑΟΖ, να επανέλθουμε στις αρμόδιες επιτροπές της ΕΕ και να ζητήσουμε την καθιέρωση ΑΟΖ και από τα Μεσογειακά Κράτη. Τα Κράτη – Μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης δεν έχουν μόνο υποχρεώσεις, έχουν και δικαιώματα και η Ευρωπαϊκή Ένωση πρέπει να ενδιαφέρεται για αυτά και να τα διασφαλίζει»⁴.

Είναι γι' αυτό δε που η Τουρκία εκτοξεύει σήμερα απειλές πιο έντονα παρά ποτέ αφού η Ελλάδα ίσως επιζητήσει την διακήρυξη της ΑΟΖ και για τούτο κλιμακώνει τις πολεμικές προθέσεις της τόσο στο Αιγαίο όσο και στην Ανατολική Μεσόγειο αποστέλλοντας σειсмоγραφικά πλοία και πολεμικά υποστήριξής τους.

Η Ελλάδα αντιμετωπίζοντας την συνεχώς αυξανόμενη τουρκική απειλή θα πρέπει να αναπτύξει άξονες και ασπίδα προστασίας.

Από τη στιγμή δε που έχει εντοπιστεί ένα νέο ενεργειακό κέντρο Νότια της Κρήτης και στην ευρύτερη Νοτιανατολική Μεσόγειο στον Λίβανο και στο Ισραήλ, υπάρχει η δυνατότητα να τροφοδοτείται με φυσικό αέριο η Ευρώπη.

Με δεδομένο ότι το Ισραήλ είναι περικυκλωμένο από μουσουλμανικές χώρες και οι σχέσεις του με την Τουρκία βρίσκονται στο Ναδίρ, είναι λογικό

4. ΚΑΛΟΓΕΡΑΚΗΣ Η., Ελλάδα, Τουρκία και ΑΟΖ. Επικίνδυνες είναι πλέον οι καθυστερήσεις. *Ελεύθερη Ζώνη*. Αρ. Φύλλου 1798, 22/8/2015.

να επιζητήσει οικονομική διέξοδο προς την Ευρώπη. Τη λύση μπορεί να του τη προσφέρει η συνεργασία του με Κύπρο και Ελλάδα κατασκευάζοντας έναν υποθαλάσσιο αγωγό.

Θα μπορέσει έτσι να εξάξει το φυσικό του αέριο στην Ευρώπη μέσω Κύπρου και Ελλάδας. Τα γεωπολιτικά και οικονομικά οφέλη όλων των συνεργαζομένων χωρών (Κύπρου/Ελλάδας/Ισραήλ) θα είναι τεράστια και πολυποίκιλα.

Σύμφωνα με τις εκτιμήσεις των επιστημόνων, η διοχέτευση ενός ποσοστού μόνο 20% των ακαθαρίστων εσόδων στην Ελλάδα και στην Κύπρο σημαίνει 159-212 δις. δολάρια για κάθε χώρα. Η διάρκεια ζωής ενός κοιτάσματος εκτιμάται στα 30-35 χρόνια και έτσι το ετήσιο όφελος θα ανέρχεται στα 7.07 δις. δολάρια.

Από τα πιο πάνω διαφαίνεται η άριστη προοπτική της λύσης στην οικονομική ύφεση των 2 χωρών. Η άντληση και επεξεργασία του υποθαλάσσιου πλούτου-θησαυρού, θα διανοίξει μυριάδες νέες θέσεις εργασίας και η εκμετάλλευση του θα αποφέρει την έξοδο από την οικονομική δυσπραξία και την ταυτόχρονη έξοδο από τα μνημόνια.

Επιπλέον κίνητρο και εφόδιο για άμεση συνεργασία στον ενεργειακό τομέα αποτελεί και η εκκίνηση του νέου Ευρωπαϊκού Προγράμματος HORIZON 2020 όπου πόροι του δύνανται κάλλιστα να αξιοποιηθούν σε πολλούς τομείς. Εκείνο λοιπόν που απομένει είναι ο σωστός στρατηγικός σχεδιασμός, η άμεση λήψη αποφάσεων και η εκτέλεση στην πράξη των πιο πάνω.

Είναι η ευκαιρία για Κύπρο-Ελλάδα να κάνουν την υπέρβαση ισχυροποιώντας την παρουσία τους στην Μεσόγειο και στην Ευρώπη. Με δυνατή οικονομία και ασφάλεια στον χώρο, το βιοτικό επίπεδο των λαών είναι εξασφαλισμένο.

Αυτή είναι και η πεμπουσία των Αρχών ενός Κράτους.

2.2 ΑΟΖ υπό αμφισβήτηση

Η ακριβής έκταση της ΑΟΖ είναι συχνά θέμα διαμάχης μεταξύ δύο ή περισσότερων χωρών. Ακολουθεί ένας κατάλογος με μερικές σημαντικές διαμάχες κάποιων χωρών επί των θαλασσιών υδάτων τους:

- Το διπλωματικό επεισόδιο μεταξύ **Ηνωμένου Βασιλείου vs Ισλανδίας**, γνωστό ως Πόλεμος του μπακαλιάρου.

- **Νορβηγία vs Ρωσσία** επί των εθνικών τους υδάτων και της ΑΟΖ όσον αφορά στο Αρχιπέλαγος Σβαλμοπάρντ.

- **Ελλάδα vs Τουρκία** επί της έκτασης της υφαλοπρηπίδας.

- **Η Νότια Κινεζική Θάλασσα** αποτελεί μέλο της έριδος μεταξύ πολλών όμορων χωρών.

- **Η.Π.Α. vs Καναδάς**. Διαφιλονικούμενη περιοχή η θαλάσσια περιοχή Θάλασσα Μποφόρ όπου υπάρχουν αποθέματα υδρανοανθράκων.

- **Ιρλανδία vs Ισλανδίας** για την νησίδα Rockall.

- **Καναδάς vs Γαλλίας**. Αφορά τα νησιά Σαίντ Πιέρ και Μικελόν. Κυριαρχικά ανήκουν στην Γαλλία αλλά περικλείονται ολοκληρωτικά από την ΑΟΖ του Καναδά.

2.3 Περίληψη – Συμπεράσματα

Στο κεφάλαιο αυτό προσεγγίζεται η αναγνώριση της Κυπριακής ΑΟΖ και οι σημαίνουσες συμφωνίες της Κύπρου τόσο με την Αίγυπτο όσο και με το Ισραήλ και Λίβανο. Παραθέτονται οι βάσεις στις οποίες κινούνται οι συμφωνίες και εξαιρείται η σημασία επίτευξης τους.

Επιπρόσθετα τονίζεται η σημασία που έχει η κήρυξη της ΑΟΖ Κύπρου για την ίδια την Ελλάδα η οποία βρίσκεται σε στάση αναμονής παρ' ότι δέχεται πιέσεις εκ των έσω για άμεση οριοθέτηση και απειλές εκ των απέναντι για αποφυγή τούτου.

Εκείνο όμως που υπερισχύει στο παρόν κεφάλαιο είναι το ορθόν και επιβεβλημένο που έπραξε η Κυπριακή Δημοκρατία μέσω των Συμφωνιών της με τα γειτονικά της κράτη καθιστώντας πλέον στον χώρο μία αμοιβαία ομπρέλα κοινών συμφερόντων, πλήρως οριοθετημένη και σαφή.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΤΡΙΤΟ

ΚΥΠΡΙΑΚΗ ΑΟΖ – ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΟΙ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΙ ΓΕΙΤΟΝΙΚΩΝ ΧΩΡΩΝ ΣΕ ΣΧΕΣΗ ΜΕ ΤΗΝ ΕΝΕΡΓΕΙΑΚΗ ΤΟΥΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗ

Η οικονομική ανάπτυξη παγκόσμια οδήγησε σε αναβάθμιση της αξίας και της σημασίας των πηγών ενέργειας.

Έλεγχος των πηγών αυτών σημαίνει οικονομική ευμάρεια και στρατηγική ισχύ. Συνεπώς μία διαφορετική θέση στο παγκόσμιο στερέωμα.

Από τη στιγμή δε που η Κύπρος ανακάλυψε στην ΑΟΖ της ένα ολόκληρο θησαυρό, θα πρέπει να σχεδιάσει και να τοποθετηθεί με στρατηγικό τρόπο ώστε να αποκτήσει γεωστρατηγικά πλεονεκτήματα που ίσως της δώσουν τη δυνατότητα να αντιμετωπίσει και το πολιτικό της ζήτημα και την κρίση στην οικονομία της.

Θα πρέπει ιδίως η Κυπριακή Δημοκρατία να προσεγγίσει τους γείτονές της έχοντας ειδικότερα κατά νου τα πιο κάτω χαρακτηριστικά για την κάθε χώρα:

3.1 Ισραήλ: Η επιβίωση της χώρας αυτής δεν εξαρτάται από την στρατιωτική της ισχύ αλλά από το κατά πόσο θα μπορέσει να συνάψει σχέσεις ειρήνης και συνεργασίας με τους Άραβες γείτονές της. Ακόμα και η αξιοποίηση και εκμετάλλευση του φυσικού πλούτου στην ΑΟΖ του Ισραήλ θα εξαρτηθεί σε μεγάλο βαθμό από το επίπεδο ασφάλειας που θα μπορούσε να προσφέρει στις ενεργειακές της πηγές. Οι κίνδυνοι ασφαλείας στο ενεργειακό πεδίο είναι τεράστιοι και ευρύτατοι.

Οι σχέσεις, για παράδειγμα, με την Τουρκία είναι μία πηγή ανησυχίας ανάλογη με τους κινδύνους από τη Συρία, πέρα από τους κινδύνους που πηγάζουν από τη γενικότερη αναστάτωση στην περιοχή και τους φανατικούς μουσουλμάνους. Είναι συνεπώς και προς το συμφέρον του Ισραήλ να επέλθει μία σταθερότητα στην περιοχή που θα επιτρέψει ένα σύστημα συλλογικής

ασφάλειας και κατ' επέκταση θα επιτρέψει απρόσκοπτη εκμετάλλευση του φυσικού πλούτου. Επιπλέον τα ζητήματα που έχουν άμεση σχέση με το Ισραήλ, πέρα από το ανοικτό θέμα των Παλαιστινίων, είναι οι διαφορές με τον Λίβανο στην οριοθέτηση της μεταξύ της ΑΟΖ, αλλά και η ΑΟΖ των παλαιστινιακών εδαφών και της Παλαιστινιακής Αρχής. Βέβαια είναι το ανοικτό ζήτημα των σχέσεων με την Τουρκία. Όλα αυτά σε διμερές επίπεδο, συν τα προβλήματα που προκύπτουν από την αναταραχή στην περιοχή.

Ωστόσο, το μεγαλύτερο πρόβλημα του Τελ Αβίβ είναι οι σχέσεις με την Ουασιγκτον, οι οποίες σημείωσαν νέα επιδείνωση με την υπόθεση του περιορισμού των Noble/Delek, γεγονός που προκάλεσε την άμεση αντίδραση της Ουάσιγκτον, την οποία η Λευκωσία ερμήνευσε ως απλή ένδειξη του ενδιαφέροντος των ΗΠΑ για την ενεργειακή ασφάλεια στην περιοχή. Το Ισραήλ ενδιαφέρεται για διευθετήσεις που θα του επιτρέπουν τις εξαγωγές αερίου σε χώρες όπως η Ιορδανία, βουλευτές της οποίας προειδοποίησαν πρόσφατα την Ιορδανική Κυβέρνηση με μαζικές παραιτήσεις. Άρα η πρόκληση αστάθειας και αναταραχής αν υπογραφεί τέτοια συμφωνία προμήθεια ισραηλικού αερίου είναι πολύ πιθανή.

3.2 Λίβανος: η Χώρα αυτή ζει στη σκιά του πολέμου της Συρίας αλλά και της ισραηλινό-παλαιστινιακής σύγκρουσης. Παράλληλα, η απειλή των τζιχαντιστών οξύνει και το διακοινοτικό πρόβλημα στην ίδια χώρα, με τις σχέσεις των μουσουλμάνων με τους χριστιανούς. Όλα αυτά τα στοιχεία επιδεινώνονται καθώς η χώρα είναι συγκριτικά μικρή και συνεπώς αναλώσιμη στα δεδομένα της Μέσης Ανατολής. Από την άλλη, η χώρα αναζητεί εκείνον τον εξωτερικό προστάτη και κυρίως εκείνες τις γεωπολιτικές ισορροπίες στην περιοχή που θα της επιτρέψουν να αναβιώσει το όνειρο του επίγειου παράδεισου στην περιοχή. Η επιβίωση της χώρας μπορεί να επέλθει μόνο μέσα από γεωστρατηγικές ισορροπίες στην περιοχή αλλά κυρίως μέσα

από τη μετάλλαξη των συνθηκών σύγκρουσης σε συνθήκες που να ευνοούν τη συνεργασία και συνεπώς τη σταθερότητα και την ασφάλεια στην περιοχή.

3.3 Αίγυπτος: Η Αίγυπτος ίσως είναι στη δεινότερη θέση από όλες τις χώρες της περιοχής. Από την μία προσπαθεί να αντισταθεί στον ισλαμικό φανατισμό, γεγονός που της προκαλεί όχι μόνο εσωτερικά προβλήματα, αλλά και προβλήματα και με τους τζιχαντιστές της περιοχής και κυρίως την Τουρκία. Από την άλλη έχει άμεση ανάγκη αερίου, καθώς η ίδια δεν διαθέτει αξιόλογα κοιτάσματα. Ωστόσο είναι προσεκτική να μην δώσει προσχήματα στους αντιπάλους του καθεστώτος της με άμεση συνεργασία με το Ισραήλ και οπωσδήποτε δεν θέλει να αποκτήσει η Τουρκία ένα τέτοιο ρόλο στο θέμα της ενεργειακής περιφερειακής ασφάλειας που να της επιτρέψει να δημιουργήσει συνθήκες εξάρτησης για την Αίγυπτο και συνεπώς να υπαγορεύεται η πολιτική της χώρας από την Άγκυρα.

3.4 Συρία: Η χώρα αυτή είναι επί του παρόντος εκτός παιχνιδιού λόγω του πολέμου με τους τζιχαντιστές. Αυτό όμως και μόνο το γεγονός συνιστά μέγα κίνδυνο για την ενεργειακή της ασφάλεια στην περιοχή.

Η Συρία δεν θα ήθλε να δει την Τουρκία να αποκτά ηγεμονικό ρόλο στον ενεργειακό τομέα στην περιοχή καθώς αυτό θα σημαίνει μοιραία και αναβαθμισμένο στρατηγικό ρόλο στην περιοχή για την Άγκυρα, με την οποία η Συρία βρίσκεται στα μαχαίρια.

3.5 Συμφέροντα/Πολιτική ΗΠΑ στην περιοχή μέσω Τουρκίας: Τα πιο πάνω δεδομένα στην περιοχή διαμορφώνονται σε ένα μεγάλο βαθμό από τις βλέψεις των μεγάλων για την περιοχή.

Οι ΗΠΑ ενδιαφέρονται κύρια να υπάρξει συνεργασία όπως την προσδιορίζει η ίδια στο ενεργειακό κατά τρόπο που να επιλύονται και τα προβλήματα συγκρούσεων στην περιοχή. Θέλει για παράδειγμα να

μετατραπεί η Τουρκία σε περιφερειακό ενεργειακό κόμβο με την ελπίδα ότι αυτό θα βοηθήσει να κρατήσει την Τουρκία στο στρατόπεδο της, θα αποκλείσει την Ρωσία από την περιοχή και θα διασφαλίζεται με ασφάλεια η τροφοδοσία με ενέργεια της Ευρώπης. Αυτή η προσέγγιση θα προσέφερε στις ΗΠΑ ουσιαστικούς γεωστρατηγικούς μοχλούς.

Αυτό σημαίνει ότι πρέπει να διασφαλιστεί η χρήση της Τουρκίας από όλους τους πιθανούς ενεργειακούς παραγωγούς της περιοχής. Η διασύνδεση των πηγών της περιοχής με αγωγούς στο «κέντρο διανομής» του Τσεϊχάν. Είναι προφανές πως με τις σημερινές λογικές που επικρατούν στην Τουρκία, μια τέτοια εξέλιξη θα προσέδιδε τεράστια περιφερειακή ισχύ, με ανάλογους ισχυρούς μοχλούς στην Τουρκία, με άγνωστες βέβαια συνέπειες σε ολόκληρη την περιοχή, ιδιαίτερα σε περιοχές όπου έχει παραδοσιακά εκδηλωθεί τουρκικό επιτακτικό ενδιαφέρον, όπως στο Αιγαίο, στην Κύπρο, σε ορισμένες περιοχές του Ιράκ κ.λπ. Το ενδεχόμενο μιας τέτοιας εξέλιξης θα αποτελούσε σοβαρό πλήγμα στην αντίληψη του Ισραήλ για την ενεργειακή ασφάλεια, αλλά και για το ίδιο το πολιτικό μέλλον της χώρας⁵.

3.6 Ρωσικό ενδιαφέρον: Η Ρωσία επανέρχεται στο ενεργειακό της ανατολικής Μεσογείου εξετάζοντας διάφορα σενάρια, τα οποία προδήλως συνδέονται με τους γεωστρατηγικούς σχεδιασμούς της στην περιοχή.

Η Ρωσία προσανατολίζεται να αγοράσει μερίδιο από εταιρείες που δραστηριοποιούνται ήδη σε τεμάχια στην Κυπριακή ΑΟΖ. Ειδικότερα αγορά μεριδίου μπορεί να γίνει μέσω της GAZPROM ενώ ανοικτό παραμένει και το ενδεχόμενο συμμετοχής σε έναν νέο γύρο αδειοδότησης αλλά και σε έργα υποδομής.

Είναι σαφές πως η Ρωσία πρωτίστως ενδιαφέρεται για την περιοχή γεωστρατηγικά ενώ το ενδιαφέρον για την ενέργεια εκδηλώνεται ενισχύοντας τους σχεδιασμούς της.

5. Κ. ΓΕΝΝΑΡΗ, Η Κύπρος στο επίκεντρο στρατηγικού σταυρολέξου, Φιλελεύθερος 20/3/2014.

Τούτο ενεργεί υποβοηθητικά και για τους σχεδιασμούς της Κυπριακής Δημοκρατίας η οποία εάν αξιοποιήσει το ενδιαφέρον θα έχει σημαντικά οφέλη, πολιτικά και οικονομικά.

3.7 Περίληψη – Συμπεράσματα

Οι χώρες που εμπλαίκονται είτε με συμφωνίες με την Κύπρο είτε με συμφέροντα στην περιοχή, αντιμετωπίζουν οι ίδιες τα δικά τους προβλήματα. Η κάθε μια προσβλέπει και προσφεύγει στην συνεργασία για την ενεργειακή της πολιτική έχοντας διαφορετική αφετηρία και προσανατολισμό, ιεραρχώντας την ενέργεια με άλλες υφιστάμενες παραμέτρους.

Καταγράφεται λοιπόν σ' αυτό το κεφάλαιο η εσωτερική κατάσταση των χωρών αυτών και από ποιο πρίσμα βλέπουν την ενεργειακή τους πολιτική. Επιπλέον γίνεται αναφορά και συσχετισμός των συμφερόντων ΗΠΑ-Τουρκίας στην περιοχή έχοντας απέναντι την εκδήλωση του Ρωσικού ενδιαφέροντος.

Είναι θεμιτό σίγουρα να γνωρίζει κάποιος το γιατί κάποια χώρα προσβλέπει σε ενεργειακές συνεργασίες πέραν του οικονομικού συμφέροντος και υπό ποιες περιστάσεις υπογράφει την συμφωνία συνεργασίας. Για την κάθε χώρα υφίστανται διαφορετικοί παράγοντες.

Η γνώση τους μας βοηθά να μεγιστοποιήσουμε την σπουδαιότητα των συμφωνιών και να αποδώσουμε τα πρέποντα ως προς την αναμονή πραγματοποίησής τους.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΤΕΤΑΡΤΟ

ΈΡΕΥΝΕΣ ΥΔΡΟΓΟΝΑΝΘΡΑΚΩΝ – ΑΔΕΙΟΔΟΤΗΣΕΙΣ

Η κήρυξη της ΑΟΖ Κύπρου επιτεύχθηκε και επισπεύθηκε μετά που εντιπίστηκαν δια επιστημονικών εξευρέσεων και υπολογισμών μεγάλες ποσότητες υδρογονανθράκων. Ακολούθησε έτσι τεράστιο ενδιαφέρον για την εξόρυξή τους.

Η Κυπριακή Δημοκρατία σύμφωνα με την οδηγία 94/22//ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου ανακοίνωσε τους όρους χορήγησης και χρήσης των αδειών αναζήτησης, εξερεύνησης και παραγωγής υδρογονανθράκων.

Οι αδειοδοτήσεις έχουν επιτευχθεί μέχρι σήμερα σε 2 γύρους:

4.1 Πρώτος Γύρος Αδειοδοτήσεων:

Η Κυπριακή Δημοκρατία εγκαινίασε στις 16/2/2007 τον πρώτο γύρο υποβολής αιτήσεων αδειών έρευνας και αδειών εκμετάλλευσης υδρογονανθράκων, ο οποίος έληξε στις 16/7/2007.

Αριθμός εταιρειών επέδειξε ενδιαφέρον και δόθηκαν σχετικές πληροφορίες.

Το Υπουργείο Εμπορίου, Βιομηχανίας και Τουρισμού της Κύπρου, σε συνεργασία με το Νορβηγικό οίκο PGS Geophysical AS, προέβει στις εξής ενέργειες:

- 2006 – Δισδιάστατες σεισμικές διασκοπήσεις, συνολικής έκτασης 6770km,

- 2007 – Τρισδιάστατες σεισμικές διασκοπήσεις, συνολικής έκτασης 659km,

- 2008 – Δισδιάστατες σεισμικές διασκοπήσεις, συνολικής έκτασης 12500km.

Οι Αδειοδοτήσεις έγιναν σε 2 στάδια:

1^{ος} Γύρος Αδειοδοτήσεων: 15/2/2007 έως 16/8/2007

- Υποβλήθηκαν 3 αιτήσεις για 3 διαφορετικά ερευνητικά τεμάχια.
- Παραχωρήθηκε μία Άδεια Έρευνας για το ερευνητικό τεμάχιο Αρ.12.

Ο Γαλλικός Οίκος Beicip – Franlar ετοίμασε για το Υπουργείο, έκθεση Ερμηνείας Σεισμικών Δεδομένων με βάσει τις πιο πάνω διασκοπήσεις. Κατόπιν διεξαγωγής του 1^{ου} Γύρου Αδειοδοτήσεων τον 8/2009 παραχωρήθηκε μία άδεια Έρευνας στην Εταιρεία Noble Energy για το ερευνητικό Τεμάχιο Αρ. 12. Η εν λόγω εταιρεία έχει προβεί σε ανάλυση των δισδιάστατων δεδομένων, καθώς και σε τρισδιάστατες σεισμικές διασκοπήσεις, ενώ προγραμματίζει να προβεί στην πρώτη Ερευνητική γεώτρηση για επαλήθευση των μέχρι τώρα ενδείξεων.

Στις 19/9/2011, με την έναρξη της πρώτης δοκιμαστικής γεώτρησης στην ΑΟΖ, καθορίστηκε το σημείο όπου θα τρυπήσει το γεωτρύπανο HOMMER FERRINGTON της Noble Energy. Αρχικά οι δεξαμενές της πλατφόρμας γέμισαν με νερό, προκειμένου να σταθεροποιηθεί στην θάλασσα, με τη βοήθεια και του πλοίου που τη συνοδεύει και στη συνέχεια το γεωτρύπανο τρύπησε στο Οικόπεδο 12 σε βάθος 1700 μέτρα.

4.2 Δεύτερος Γύρος Αδειοδοτήσεων

Η Κυπριακή Δημοκρατία σύμφωνα με την οδηγία 94/22/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου για τους όρους χορήγησης και χρήσης των αδειών αναζήτησης, εξερεύνησης και παραγωγής υδρογονανθράκων, ανακοίνωσε την έναρξη των διαδικασιών για έρευνες υδρογονανθράκων στα οικόπεδα 1 έως 11 και το οικόπεδο 13.

Μετά τη λήξη της προθεσμίας υποβολής αιτήσεων υπήρξε μεγάλη ζήτηση της αναμενόμενης από εταιρείες.

Συνολικά έχουν αιτηθεί 2 εταιρείες και 8 κοινοπραξίες εταιρειών από 12 διαφορετικές χώρες, της Κύπρου συμπεριλαμβανομένης.

4.3 Περίληψη – Συμπεράσματα

Στο παρών μικρό κεφάλαιο καταγράφεται ιστορικά η πορεία των ερευνών για εξεύρεση των υδρογονανθράκων και η κατάληξη της επισημοποίησης των αδειοδοτήσεων.

Ο αυξημένος αριθμός εμπλεκόμενων στο σαφάρι της απόκτησης αδείας ερευνών στον χρυσοφόρο χώρο της ΑΟΖ Κύπρου ανεβάζει παράλληλα τον πήχυ προσδοκίας θετικού αποτελέσματος ως προς τα ωφέλη που θα προκύψουν.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΠΕΜΠΤΟ

Η ΣΤΑΣΗ ΤΗΣ ΤΟΥΡΚΙΑΣ ΕΝΑΝΤΙ ΣΤΗΝ ΚΥΠΡΙΑΚΗ ΑΟΖ – ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΑΠΟΛΥΤΗΣ ΗΓΕΜΟΝΙΑΣ ΣΤΗΝ ΕΝΕΡΓΕΙΑ

5.1 Η στάση της Τουρκίας από την οριοθέτηση της Κυπριακής ΑΟΖ μέχρι σήμερα

Αναμφίβολα η επιτυχής επίτευξη των πιο πάνω συμφωνιών της Κυπριακής Δημοκρατίας με τα γειτονικά κράτη για την οριοθέτηση της ΑΟΖ, δεν θα άφηνε την Τουρκία να παραμείνει αμέτοχη και/ή ανέκφραστη.

Αντέδρασε με έντονο τρόπο και ποικιλόμορφα είτε αποστέλλοντας στον Γενικό Γραμματέα των Ηνωμένων Εθνών γραπτές διακοινώσεις, είτε προκαλώντας ένταση στην περιοχή. Επιπρόσθετα παραχώρησε άδειες για έρευνα ύπαρξης θαλάσσιων κοιτασμάτων μέσα στην Κυπριακή ΑΟΖ και σ' άλλες παραπλήσιες περιοχές.

Ακόμα παρεμπόδισε ποικιλότροπα διάφορες δραστηριότητες έρευνας που διεξάγονταν από την Κυπριακή Δημοκρατία. Όταν η Κυπριακή Δημοκρατία σύνηψε συμφωνία με την Αίγυπτο για την οριοθέτηση των ΑΟΖ τους, υπεβλήθηκε ενημερωτικό σημείωμα από την Τουρκία στα Ηνωμένα Έθνη (Μάρτιος του 2004), στο οποίο δήλωνε την αμφισβήτηση της στην ισχύ της συναφθείσας συμφωνίας επειδή θεωρούσε ότι οι θαλάσσιες περιοχές δυτικά του μεσημβρινού 32° 16' 18'' (που εφάπτεται σχεδόν στις Κυπριακές δυτικές ακτές) στην ουσία καταπατούν την υφαλοκρηπίδα της. Είχε προτείνει και ισχυριστεί ότι οι οριοθετήσεις θα έπρεπε να πραγματοποιηθούν μεταξύ όλων των ενδιαφερομένων κρατών, δηλ. και της Τουρκίας συμπεριλαμβανομένης. Η Κυπριακή Δημοκρατία απάντησε με γραπτή δήλωση στο Γ.Γ. των Ηνωμένων Εθνών στις 28/12/2004 αντικρούοντας τα Τουρκικά επιχειρήματα, ενώ το Φεβρουάριο του 2005 η Ελλάδα με ρηματική διακοίνωση της αναφέρθηκε στις θέσεις της Τουρκίας για την οριοθέτηση της

θαλάσσιας περιοχής καθιστώντας σαφές ότι την αφορά άμεσα η εν λόγω οριοθέτηση, καθ' όσον αποτελεί ένα από τα κράτη της περιοχής, και υποδεικνύοντας ότι η οριοθέτηση θα πρέπει να γίνει με βάση την αρχή της ίσης απόστασης, η οποία θεωρείται πλέον κανόνας διεθνούς δικαίου όπως αποδεικνύεται από τη μακροχρόνια πρακτική των κρατών.

Επιπρόσθετα, μετά τη σύναψη της συμφωνίας με το Λίβανο, η Τουρκία απάντησε με δήλωση του Υπουργείου Εξωτερικών της προειδοποιώντας ότι είναι αποφασισμένη να προστατεύσει τα δικαιώματά της στην περιοχή προκαλώντας την αντίδραση της Κύπρου, η οποία υπερασπίστηκε με επιστολή της, το δικαίωμα της να υπερασπιστεί τα συμφέροντά της με όλα τα νόμιμα μέσα, τονίζοντας ότι όλες οι ενέργειες της συμβαδίζουν με το δίκαιο της Θάλασσας.

Παρόμοια στάση τήρησε η Τουρκία και κατά την υπογραφή συμφωνίας οριοθέτησης ΑΟΖ μεταξύ Κύπρου και Ισραήλ, όπου η Τουρκία με διακοίνωση της εκφράζει τις ανησυχίες της όσον αφορά τα δικαιώματα των Τουρκοκυπρίων, τα οποία σύμφωνα με τις Τουρκικές απόψεις, η Κύπρος τα αγνοεί. Η Κύπρος απάντησε με διακοίνωση της τον Ιανουάριο του 2011 όπου καθιστά σαφές ότι η Κυπριακή Δημοκρατία αποτελεί το μοναδικό νόμιμο και διεθνώς αναγνωρισμένο κράτος της Κύπρου, το οποίο εκπροσωπεί όλους τους Κυπρίους πολίτες, συμπεριλαμβανομένων και των Τουρκοκυπρίων. Στις 15/6/2012 η Κύπρος απέστειλε επιστολή στον Γενικό Γραμματέα των Ηνωμένων Εθνών, προκειμένου να διαμαρτυρηθεί για τις άδειες εντοπισμού υδρογονανθράκων που εκδόθηκαν από την Τουρκία και αφορούν θαλάσσιες περιοχές, οι οποίες αποτελούν μέρος της Κυπριακής ΑΟΖ και υφολοκληρίδας.

Η Τουρκία προέταξε τα ακόλουθα επιχειρήματα ως προς την ανακήρυξη ΑΟΖ από την Κύπρο:

1) Ότι η Κυβέρνηση της Κύπρου δεν έχει εξουσία αντιπροσώπευσης ολοκλήρου του νησιού, είναι αντίθετη στις διεθνείς συμβάσεις σύμφωνα με τις οποίες ιδρύθηκε το 1960 η Κυπριακή Δημοκρατία.

2) Ότι οι καθορισθείσες από την Κύπρο θαλάσσιες ζώνες που οριοθετούν καθώς και οι μέχρι τώρα συμφωνίες οριοθέτησης ΑΟΖ με τις γειτονικές χώρες αντίκεινται στο διεθνές δίκαιο και ότι καταστρατηγούν, κατ' εκείνην, τα θαλάσσια δικαιώματα της στην περιοχή.

3) Ότι οι συμφωνίες που επίσης υπογράφηκαν με την Αίγυπτο και το Λίβανο αντίκεινται επίσης στο Διεθνές Δίκαιο και ότι δεν λαμβάνουν υπόψη ότι η Μεσόγειος είναι μία ημίκλειστη θάλασσα με ξεχωριστές συνθήκες.

4) Ότι η ίδια η Τουρκία δεν επικύρωσε τη Νέα Συνθήκη για το Δίκαιο της Θάλασσας του 1982 γιατί ήταν αντίθετη ως προς την έννοια της ΑΟΖ και γι' αυτό ακριβώς το λόγο δεν δεσμεύεται από τις διατάξεις της και ότι οι όποιες οριοθετήσεις θαλάσσιων ζωνών θα πρέπει να βασιστούν σε αρχές ευθυδικίας.

Η στάση της Τουρκίας σε σχέση με την ΑΟΖ της Κυπριακής Δημοκρατίας έχει επικίνδυνα σκληρυνθεί και έχει κλιμακώσει την ένταση στο κατακόρυφο αποστέλλοντας στην Μεσόγειο το τουρκικό σειсмоγραφικό σκάφος «Μπαρπαρός» το οποίο εισήλθε σε μερικές φάσεις εντός της ΑΟΖ Κύπρου και ειδικότερα στο θαλάσσιο τεμάχιο 3.

Από τον 12/2013 μέχρι σήμερα το «Μπάμπαρος/BARBAROS» πλέει μεταξύ Τουρκίας-Κύπρου-Ισραήλ προκαλώντας ένταση.

Η Τουρκική πλευρά ισχυρίζεται ότι έτσι ασκεί τα δικαιώματά της για εξερεύνηση δικών της υδρογονανθράκων στην περιοχή, δικαιώματα που πηγάζουν από την υφαλοκρηπίδα της αλλά και εκπροσωπώντας τα «δικαιώματα των Τουρκοκυπρίων».

Επιπλέον ζητεί το πάγωμα των ερευνών που διεξάγει η Κυπριακή Δημοκρατία στην ΑΟΖ. Θεωρεί ότι ως «συνταγή αποκλιμάκωσης» μίαν κίνηση ένθεν και ένθεν που θα οδηγήσει σε «ισοδύναμης αξίας» αποτέλεσμα. Ειδικότερα, να παγώσει τις έρευνες η Κυπριακή Δημοκρατία και να σταματήσει ο νέος γύρος αδειοδότησης.

Ως «αντάλλαγμα» η Τουρκία θα αναστείλει τις έρευνες της, που διεξάγει δήθεν με εξουσιοδότηση του ψευδοκράτους, στην περιοχή νοτιώς της νήσου,

στα τεμάχια που βρίσκονται στην ΑΟΖ της Κυπριακής Δημοκρατίας. Επόμενο βήμα, ίσως, είναι η εγκατάσταση πλατφόρμων, κάτι το οποίο δεν αναμένεται να γίνει σύντομα εκτός και εάν μεταφερθεί μια πλατφόρμα για να ενισχυθεί η ένταση στην περιοχή⁶.

Ο διπλωματικός «ελιγμός» της Τουρκίας για πάγωμα των εξελίξεων στο θέμα των υδρογονανθράκων δείχνει τις προθέσεις της.

Πρώτο: στέλνει το μήνυμα πως η αποκλιμάκωση της έντασης που η ίδια προκάλεσε στην περιοχή, περνά μέσα από ένα δίλημμα που τίθεται στη Λευκωσία δια εκβιασμών και απειλών και επιχειρείται να επιβληθεί με τη στρατιωτική παρουσία: είτε θα αρχίσει συζήτηση για την συνδιαχείριση του φυσικού πλούτου είτε συνεχίζονται οι έρευνες.

Δεύτερο: προβάλλεται από τουρκικής πλευράς η γνωστή τακτική της: Υιοθετεί την προσφιλή της συνταγή να προκαλεί κρίση η ίδια και για να εκτονωθεί να ζητά ανταλλάγματα!!!⁷

Από πλευράς της η Κυπριακή Δημοκρατία χειρίζεται το θέμα με ψύχραιμους χειρισμούς και με τη διπλωματική οδό.

Παράλληλα εξοπλίζει την ναυτική της δύναμη αγοράζοντας πρόσφατα 2 πλοία ανοικτής θαλάσσης από το Ισραήλ για να επιτηρεί την Αποκλειστική Οικονομική της Ζώνη.

Σε πρόσφατη συνέντευξη του ο Υπουργός Αμυνας της Κύπρου τόνισε ότι «καμία χώρα δεν θα διαξάγει πόλεμο υπέρ της Κύπρου εάν δεν έχει ήδη κοινά συμφέροντα ή δεν αντιμετωπίζει κοινή απειλή».

Η Κυπριακή Δημοκρατία προκειμένου να παρέχει ασφάλεια στους ενεργειακούς της πόρους μέσα από συγκεκριμένες αποφάσεις που θα αρχίσουν να υλοποιούνται και αφορούν εξοπλιστικά προγράμματα, αλλά και μέσα από συνεργασίες με χώρες όπως είναι το Ισραήλ και οι Ηνωμένες Πολιτείες.

6. Κ. ΒΕΝΙΖΕΛΟΥ, Πάγωμα των ερευνών ζητά η Τουρκία, *Φιλελεύθερος* 9/11/14.

7. Κ. ΒΕΝΙΖΕΛΟΥ, Πάγωμα των ερευνών ζητά η Τουρκία, *Φιλελεύθερος* 9/11/14.

Οι συνεργασίες με άλλες χώρες κινούνται πάντοτε μέσα σε μία λογική «κοινών συμφερόντων ή κοινών απειλών». Χρειάζονται συγκεκριμένες πρωτοβουλίες σε επίπεδο εξωτερικής πολιτικής, σε επίπεδο οικονομίας και ενέργειας, όπως αυτές που καταγράφονται το τελευταίο διάστημα και που δίδουν μια νέα διάσταση σ' αυτήν τη δυνατότητα της Κύπρου να αξιοποιήσει τη γεωστρατηγική της θέση και να προωθήσει τα εθνικά της συμφέροντα.

Οι ΗΠΑ, το Ισραήλ, η Αίγυπτος, ο Λίβανος και η Ιορδανία δύναται να βοηθήσουν με το να διασφαλίσουν την ειρήνη στην περιοχή χωρίς να παραγνωρίζεται καθόλου ο ρωσικός παράγοντας και η ισχύς του⁸.

Η Τουρκική Στάση έχει πάντα επιθετική μορφή και εκδηλώνεται σε κάθε συγκοιρία που της δίδεται. Μερικά παραδείγματα είναι: Ερευνητικό σκάφος νορβηγικής εταιρείας υπό σημαία Παναμά που διενεργούσε εκ μέρους της Κυπριακής Κυβέρνησης έρευνες για κοιτάσματα πετρελαίου στην ΑΟΖ της Κύπρου (27 μίλια από τη νότια ακτή του νησιού) παρενοχλήθηκε στις 13/11/2008 από τουρκικά πολεμικά σκάφη. Άμεση ήταν η αντίδραση της Κυπριακής Κυβέρνησης που απέστειλε στις 14/11/2008 επιστολή προς τον Γενικό Γραμματέα των Ηνωμένων Εθνών με την οποία κατήγγειλε τις τουρκικές προκλήσεις. Επίσης ενημερώθηκαν σε Κύπρο και Ν. Υόρκη τα 5 μόνιμα μέλη του Συμβουλίου Ασφαλείας και αποστάλησαν διαβήματα στην Ευρωπαϊκή Ένωση.

Ωστόσο οι προκλητικές ενέργειες της Τουρκίας συνεχίσθηκαν. Τουρκικά πολεμικά σκάφη παρενόχλησαν σε 3 περιπτώσεις - στις 19, 21 και 24/11/2008 – ερευνητικά σκάφη τα οποία έκαναν ωκεανογραφικές έρευνες στην ΑΟΖ της Κύπρου για λογαριασμό της Κυπριακής Δημοκρατίας. Οι πιο πάνω ενέργειες καταγγέλλθηκαν με νέα επιστολή ημερ. 25/11/2008 στο Γενικό Γραμματέα των Ηνωμένων Εθνών.

Με αφορμή την σκοπούμενη έναρξη της διαδικασίας εξόρυξης του φυσικού αερίου από την Κυπριακή Δημοκρατία (τον Οκτώβριο του 2011), το

8. Α. ΠΙΜΠΙΣΗ, Έλεγχος της ΑΟΖ δια θαλάσσης και αέρος, *Φιλελεύθερος* 11/1/15.

Τουρκικό Υπουργείο Εξωτερικών ανέρτησε προκλητική ανακοίνωση (στις 5/8/2011) με την οποία υποστήριζε ότι οι επιτευχθείσες συμφωνίες της Κυπριακής Δημοκρατίας για εκμετάλλευση του φυσικού της πλούτου δεν ήταν σύμφωνες με το διεθνές δίκαιο και ότι αυτές θα προκαλούσαν κωλύματα στην διαδικασία των απευθείας συνομιλιών. Περαιτέρω και απροκάλυπτα το Τουρκικό Υπουργείο Εξωτερικών υποστήριζε ότι η Κυπριακή Δημοκρατία δεν έχει το δικαίωμα να προβαίνει σε ενέργειες και να υπογράφει συμφωνίες και επιπλέον καλούσε τη διεθνή κοινότητα να ενεργήσει υπεύθυνα και να μην ενθαρρύνει τις ενέργειες αυτές.

Απάντησε η Κυπριακή Δημοκρατία καταδικάζοντας τις πιο πάνω δηλώσεις τονίζοντας ότι η Κυπριακή Δημοκρατία έχει το κυριαρχικό δικαίωμα να εκμεταλλεύεται τον φυσικό της πλούτο και το κάνει πάντοτε στο πλαίσιο του διεθνούς δικαίου και της διεθνούς νομιμότητας. Μέσω δε του Υπουργείου Εξωτερικών ενημερώθηκαν οι Ευρωπαίοι Εταίροι και τα μέλη του Συμβουλίου Ασφαλείας των Ηνωμένων Εθνών για τη συμπεριφορά της Τουρκίας ζητώντας τους παράλληλα στήριξη στις προσπάθειες για αντιμετώπιση αυτής της εξέλιξης.

Περαιτέρω, η Τουρκία παρουσίασε χάρτη με τον οποίον δέσμευσε από 20/10/2014-30/12/2014 περιοχές της ΑΟΖ Κύπρου για σειсмоγραφικές έρευνες με οδηγία προς ναυτιλιομένους (navtex). Η δεσμευμένη περιοχή ενέπιπτε στις οριοθετήσεις της ΑΟΖ Κύπρου – Λιβάνου – Ισραήλ και Αιγύπτου. Η οδηγία της Τουρκίας ήταν η σοβαρότερη εξέλιξη από την εποχή που η Κυπριακή Δημοκρατία καθόρισε την ΑΟΖ, την διεχώρισε σε οικοπέδα και προχώρησε στη σύναψη συμφωνιών με εταιρείες. Ήταν σοβαρή παραβίαση κυριαρχικών δικαιωμάτων της Κυπριακής Δημοκρατίας, αλλά και των εταιρειών ENI-KOGAS, οι οποίες είναι σε συμφωνία με την Κυπριακή Δημοκρατία για να δραστηριοποιηθούν εντός συγκεκριμένων οικοπέδων.

Η Τουρκία μετά την απόκτηση του σκάφους «Μπαρμπαρός» έχει την ευχέρεια να προχωρήσει σε σειсмоγραφικές έρευνες, γι' αυτό και οι σχετικές

ανακοινώσεις της είναι πολύ πιο σοβαρές απ' ό τι πριν 3-4 χρόνια όταν δεν υπήρχε αυτή η δυνατότητα. Επίσης με την τελευταία «navtex» της Άγκυρας η παραβίαση των κυριαρχικών δικαιωμάτων της Κυπριακής Δημοκρατίας αξιολογούνται ως ακόμη πιο σοβαρή καθώς α) στις περιοχές που δέσμευσε η Άγκυρα εντός της Κυπριακής ΑΟΖ βρίσκεται σε εξέλιξη γεώτρηση από συγκεκριμένη εταιρεία, η οποία έχει έλθει σε συμφωνία με την Κυπριακή Δημοκρατία και β) είναι η πρώτη φορά που γίνεται αναφορά από την Άγκυρα σε μεταφορά πλατφόρμας εντός της ΑΟΖ της Κυπριακής Δημοκρατίας.

Αντίβαρο στην Τουρκική προκλητικότητα και επιθετικότητα ήταν η πραγματοποίηση στις 1/7/2015 κοινής άσκησης Έρευνας και Διάσωσης στην Κυπριακή ΑΟΖ με συμμετοχές της Κύπρου, της Ελλάδας, του Ισραήλ και των Η.Π.Α. Ήταν μία άσκηση που διεξάχθηκε για 2^ο συνεχόμενο έτος, ήταν μεγάλης κλίμακος Πολυεθνική Άσκηση Ε-Δ με την ονομασία «NEMESIS 2015».

Η άσκηση διεξήχθη εντός της Κυπριακής ΑΟΖ με τη συμμετοχή αεροναυτικών δυνάμεων των πιο πάνω χωρών και με τη συμμετοχή της πλατφόρμας εξόρυξης υδρογονανθράκων SCARABEO-4 της Εταιρείας SAIPEM και των πλοίων υποστήριξης της Εταιρείας EDT. Τον συντονισμό της άσκησης είχε το Κέντρο Συντονισμού Έρευνας και Διάσωσης (ΚΣΕΔ) Λάρνακας σε συνεργασία με τα αντίστοιχα ΚΣΕΔ του Ισραήλ (RCC HAIFA), της Ελλάδας (ΕΚΣΕΔ Πειραιά) και των ΗΠΑ (NAVEUR/PRCC το οποίο εδρεύει στη Νάπολη της Τουρκίας).

Η άσκηση αποσκοπούσε στην περαιτέρω ανάπτυξη της αποτελεσματικής συνεργασίας και του συντονισμού της ΚΣΕΔ Λάρνακας και όλων των εμπλεκόμενων υπηρεσιών της Κυπριακής Δημοκρατίας με γειτονικά και φίλια Κράτη για την άμεση ανταπόκριση σε περιπτώσεις έκτακτης ανάγκης σε πλοία και πλατφόρμες εξόρυξης, καθώς και σε άλλες ανθρωπιστικές επιχειρήσεις στην Ανατολική Μεσόγειο.

Το σενάριο της Άσκησης περιλάμβανε αντιμετώπισης τρομοκρατικών ενεργειών σε πλατφόρμα εξόρυξης υδρογονανθρώκων, επιχείρησης μαζικής διάσωσης από πλατφόρμα και θάλασσα λόγω σοβαρού ατυχήματος καθώς και καταπολέμηση θαλάσσιας ρύπανσης εντός της περιοχής ευθύνης της Κυπριακής Δημοκρατίας. Το ΚΣΕΔ και οι εμπλεκόμενες κρατικές υπηρεσίες άμεσα εφάρμοσαν τα αντίστοιχα εθνικά τους σχέδια προς αντιμετώπιση του περιστατικού. Παράλληλα και λόγω της σοβαρότητας του συμβάντος ενεργοποιήθηκαν οι διακρατικές συμφωνίες Ε-Δ με γειτονικά και φίλια κράτη όπως Ελλάδα, Ισραήλ και ΗΠΑ.

Με το πέρας της πολυεθνικής άσκησης ο Υπουργός Άμυνας της Κύπρου ανέφερε: «... με τη διαξαγωγή της άσκησης καταδεικνύεται ο ρόλος που μπορεί να διαδραματίσει η Κύπρος ως παράγοντας ασφάλειας, σταθερότητας και περιφερειακής συνεργασίας, σε μια περιοχή γεωπολιτικής ρευστότητας, συγκρούσεων και πηγής έξαρσης της τρομοκρατίας».

Επίσης απτόν παράδειγμα ήταν η ανάληψη της Προεδρίας της Ευρωπαϊκής Ένωσης από την Ελλάδα το πρώτο Εξάμηνο του 2014 (1/1/2014 – 31/6/2014).

Η Τουρκία εξαπέλυσε απειλές και ιαχές πολέμου στην περίπτωση που η Ελλάδα εκμεταλλευόμενη την Προεδρία της εξάγγελνε την οριοθέτηση της δικής της ΑΟΖ.

Πολλές δε είναι οι φωνές εντός εσωτερικού της Ελλάδας που θεωρούν αδυναμία την μέχρι τώρα στάση της με αποτέλεσμα να κινδυνεύει να χάσει οριοθετημένες τις περιοχές ενώ άλλες φωνές επικροτούν την χαμηλών τόνων αντιπαράθεση για αποφυγή πολεμικής σύρραξης ειδικότερα τώρα που η Τουρκική Κυβέρνηση επιζητεί αιτία αποπροσανατολισμού της κοινής γνώμης από τα εσωτερικά πολιτικά σκάνδαλα που την ταλανίζουν.

Παρόλα αυτά η Ελληνική Κυβέρνηση έκανε ουσιαστικά βήματα προς τα μπρος σε σχέση με την αναγνώριση της δικής της ΑΟΖ. Αυτό συμπερένεται άνετα από την πρόσφατη επίσκεψη στις 20/7/15 του Έλληνα Υπουργού

Αμυνας και συνάντησης του με τον Ισραηλινό ομόλογό του όπου συζήτησαν και συμφώνησαν σε θέματα θαλάσσιας ασφάλειας και ενέργειας στην ΑΟΖ Ελλάδας - Κύπρου – Ισραήλ. Ειδικότερα συζήτησαν θέματα που αφορούν την θαλάσσια ασφάλεια και την ασφάλεια των ενεργειακών πηγών στην ΑΟΖ Ελλάδας - Κύπρου – Ισραήλ, θέματα συνεργασίας στην αμυντική βιομηχανία και σε ότι αφορά τη δυνατότητα μεταφοράς τεχνολογίας όχι μόνο στον τομέα «Government to Government» αλλά και «Business to Business».

Οι ισορροπίες είναι λεπτές στην περιοχή.

Η εξασφάλιση αναγνώρισης θαλάσσιου χώρου της ΑΟΖ μίας χώρας στην Μεσόγειο είναι υψίστης σημασίας για όλες τις χώρες.

Πόσο δε μάλλον τώρα που υπάρχει η πιστοποίηση ότι στον υποθαλάσσιο χώρο υπάρχουν τέτοιες ποσότητες ενεργειακού πλούτου που θα αλλάξουν το μέλλον άρδην ...

5.2 Η ανακολουθία της Τουρκίας

Η Τουρκία ούτε υπέγραψε αλλά και ούτε επικύρωσε τη Σύμβαση του ΟΗΕ για το Δίκαιο της Θάλασσας.

Ωστόσο υιοθέτησε περί το τέλος του 1986 ΑΟΖ στη Μαύρη Θάλασσα και ήρθε σε συμφωνία με την τότε Σοβιετική Ένωση για τις επικαλυπτόμενες περιοχές χρησιμοποιώντας τη μέθοδο της μέσης γραμμής.

Αργότερα η Τουρκία άρχισε συνομιλίες με τη Βουλγαρία και την Ρουμανία για το ίδιο θέμα και ήρθε σε παρόμοια συμφωνία που είχε συνάψει με τους Σοβιετικούς.

Έτσι, ενώ η Τουρκία έχει προχωρήσει σε συνεργασία με παραευξείνια κράτη στην οριοθέτηση της ΑΟΖ στη Μαύρη Θάλασσα – μιας «κλειστής ή ημίκλειστης θάλασσας» όπως η Μεσόγειος – αρνείται να πράξει το ίδιο και στη Μεσόγειο, τη στιγμή που η ίδια δημιούργησε προηγούμενο στη Μαύρη Θάλασσα.

Πως είναι δυνατόν λοιπόν να μην αναγνωρίζει την ΑΟΖ της Κύπρου και να απειλεί ταυτόχρονα την Ελλάδα να μην προβεί στη δική της οριοθέτηση ΑΟΖ όταν ήδη υπάρχει το πιο πάνω προηγούμενο;

Η Τουρκία γνωρίζει πολύ καλά ότι όσον αφορά την ΑΟΖ, η θέση της είναι αδύναμη, γι' αυτό και αποφεύγει συστηματική να αναφερθεί σ' αυτή.

5.3 Η στάση της Τουρκίας στο θαλάσσιο χώρο/Αναβάθμιση Πρωτοβουλιών

Η Τουρκία με τη σειρά της επικεντρώνεται σε επιστημονικές έρευνες τόσο στο Αιγαίο όσο και στην Ανατολική Μεσόγειο προκαλώντας ένταση θέτοντας υπό αμφισβήτηση ελληνικά+κυπριακά κυριαρχικά δικαιώματα δια μέσω των θαλασσών:

Χρησιμοποιεί πλοία επιστημονικών ερευνών και δημοσιοποιεί χάρτες όπου απεικονίζονται οι θαλάσσιες περιοχές που τα πλοία αυτά θα πραγματοποιήσουν σχετικές έρευνες. Η Τουρκία μέσω των χαρτών αυτών προβάλλει τις προθέσεις της τόσο για την οριοθέτηση του Αιγαίου όσο και την οριοθέτηση της ΑΟΖ νότια του Καστελλόριζου. Επιπλέον, οι τουρκικές ναυτικές δυνάμεις πραγματοποιούν συνεχώς δοκιμές σχεδίου πρόκλησης θερμού επεισοδίου, στο οποίο συμμετέχουν ένα πλοίο επιστημονικών ερευνών συνοδευόμενο από πολεμικά πλοία.

Στις 15/9/14, το Υπουργικό Συμβούλιο της Τουρκίας ενέκρινε την Εθνική Στρατηγική Θαλάσσιων Ερευνών (TUDAS) ύστερα από πρόταση που υποβλήθηκε από το Υπουργείο Άμυνας στις 15/7/14.

Στην συνέχεια, για την επίτευξη των στόχων της εν λόγω στρατηγικής, αποφασίστηκε η κατάρτιση του Εθνικού Προγράμματος Θαλάσσιων Ερευνών (UDAP) που περιλαμβάνει τα εξής:

α) πραγματοποίηση θαλάσσιων ερευνών στις περιοχές που η Τουρκία έχει και/ή διεκδικεί κυριαρχικά δικαιώματα όπως π.χ. Αιγαίο/Ανατολική Μεσόγειο.

β) πραγματοποίηση θαλάσσιων ερευνών στις περιοχές που η Τουρκία δεν έχει κυριαρχικά δικαιώματα όπως η Αρκτική και η Ανταρκτική.

γ) συνέχιση του προγράμματος ναυπήγησης πλοίων εξειδικευμένων για επιστημονικές έρευνες και ανάπτυξης αντίστοιχου τεχνολογικού εξοπλισμού.

δ) ανάπτυξης του εθνικού συστήματος διαχείρισης δεδομένων και θαλάσσιων πληροφοριών.

ε) συντονισμού και συνεργασίας προς υλοποίηση των εθνικών στόχων που αφορούν στις θαλάσσιες έρευνες και που θα επιτευχθούν μέσω των δύο πιο κάτω Φορέων:

1) της Επιτροπής Σχεδιασμού και Συντονισμού Γεωγραφικών Υδρογραφικών Ωκεανογραφικών θεμάτων (SHOHPKK).

2) της Εκτελεστικής Επιτροπής και Επιτροπής Καθοδήγησης (ΚΙΥΚ)

Τα πιο πάνω καταδεικνύουν το πόσο πολύ σημασία αποδίδει η Τουρκία στον θαλάσσιο και υποθαλάσσιο χώρο. Τα συμφέροντα της όπως υπαγορεύονται πλέον και μέσω της ενεργειακής αυτονομής έρχονται αντιμέτωπα με τις διενεργούμενες προσπάθειες για εξόρυξη φυσικού αερίου στην Κυπριακή ΑΟΖ. Αυτόματα τα συμβαλλόμενα με την Κυπριακή Δημοκρατία γειτονικά κράτη αισθάνονται τους «γειτονικούς κραδασμούς» της Τουρκίας η οποία ασκεί μεθοδικά αλλά απροκάλυπτα τον Σχεδιασμό επικράτησης της στην περιοχή⁹.

9. Χ. ΜΗΝΑΓΙΑ, Η στρατιωτική θαλάσσιων ερευνών της Τουρκίας, *Φιλελεύθερος* 5/4/15.

5.4 Τα δύο μέτρα και δύο σταθμά της Τουρκίας στην αντιμετώπιση της UNCLOS

Πολύ ενδιαφέρουσα είναι η προσέγγιση του Γ. Λεβέντη στο πως αντιμετωπίζει η Τουρκία την UNCLOS¹⁰:

«Η Κύπρος έχει επιτύχει και επικυρώσει τις συμφωνίες οριοθέτησης ΑΟΖ με τους ανατολικούς και νότιους γείτονές της: το Ισραήλ και την Αίγυπτο. Η συμφωνία με τον Λίβανο έχει επίσης επιτευχθεί, εν αναμονή της επικύρωσής της από το κοινοβούλιο του Λιβάνου. Σύμφωνα με τις διατάξεις της Σύμβασης των Ηνωμένων Εθνών για το Δίκαιο της Θάλασσας (UNCLOS) III, η ΑΟΖ είναι μία θαλάσσια ζώνη στην οποία ένα κράτος έχει ειδικά δικαιώματα όσον αφορά την εξερεύνηση και χρήση των θαλάσσιων πηγών, συμπεριλαμβανομένης της παραγωγής ενέργειας, από το νερό και τον αέρα¹¹.

Ποια είναι η στάση της Τουρκίας σε αυτό το κρίσιμο ερώτημα σχετικά με τη συμφωνημένη διανομή του φυσικού πλούτου στην Ανατολική Μεσόγειο; Σταθερά ακολουθώντας τη συνεπή και αντιπαραγωγική, αν όχι προκλητική, πολιτική να μην αποδέχεται το αδιαμφισβήτητο του διεθνώς αναγνωρισμένου καθεστώτος του κράτους της Κυπριακής Δημοκρατίας (πλήρες μέλος του ΟΗΕ και της Ε.Ε. και συμβατικό μέλος της Σύμβασης UNCLOS, την οποία δεν έχει υπογράψει η Τουρκία), η Άγκυρα αμφισβητεί ουσιαστικά το δικαίωμα της Κυπριακής Δημοκρατίας να κάνει εξορύξεις στη δική της ΑΟΖ. Εξ ου και τα ανοίγματα στις γειτονικές της Κύπρου χώρες, σε πρώτη φάση να μην υπογράψουν, και μετά την υπογραφή να καταργήσουν τις συμφωνίες οριοθέτησης της ΑΟΖ με την Κυπριακή Δημοκρατία.

Αξίζει να σημειωθεί σε αυτό το πλαίσιο η σημασία των εν λόγω συμφωνιών σχετικά με την οριοθέτηση της ΑΟΖ μεταξύ, αφενός, της Κύπρου,

10. Γ. ΛΕΒΕΝΤΗ, Η πρόθεση ελέγχου των θερμών υδάτων: Οι τουρκικές στάσεις για την ηγεμονία των υδρογονανθράκων στην Ανατολική Μεσόγειο, *Κυπριακοί Υπεράκτιοι Υδρογονάνθρακες: Περιφερειακή πολιτική και κατανομή του πλούτου*, Friedrich Ebert Stiftung και Prio Cyprus Center, PCC Report 2012 σσ. 7κ.εξ.

11. UNCLOS III, Part V: Exclusive Economic Zone, Article 56.

ενός νησιωτικού κράτους, και από την άλλη πλευρά, της Αιγύπτου, του Λιβάνου και του Ισραήλ, τα οποία είναι παράκτια κράτη της Ανατολικής Θάλασσας της Μεσογείου. Είναι σημαντικό ότι αυτές οι συνθήκες έστειλαν ορισμένα μηνύματα προς την Αγκυρα.

Πρώτον, οι διμερείς συμφωνίες ΑΟΖ αποδεικνύουν ότι στηρίζονται σε μια θεμελιώδη ηθική πρακτική στη βάση αρχών: δηλαδή ότι τα παράκτια κράτη νοτιώς και ανατολικώς της Κύπρου την αντιμετωπίζουν ως ισότιμο και δίκαιο εταίρο όσον αφορά την οριοθέτηση των αντίστοιχων ΑΟΖ τους, ακριβώς όπως η UNCLOS III προνοεί για το καθεστώς των νησιών: «...η χωρική θάλασσα, η συνορεύουσα ζώνη, η ΑΟΖ και η υφαλοκρηπίδα μιας νήσου καθορίζονται σύμφωνα τις πρόνοιες αυτής της Σύμβασης και όπως εφαρμόζονται σε άλλες ηπειρωτικές περιοχές¹². Είναι σαφές ότι η Σύμβαση UNCLOS δεν κάνει διακρίσεις μεταξύ «κολοσσιαίων» παράκτιων κρατών και μικρών νησιώτικων κρατών αναφορικά με τα δικαιώματά τους στη θάλασσα. Κατά συνέπεια το σύνορο με την Κυπριακή ΑΟΖ οριοθετείται κατά μήκος της διαχωριστικής γραμμής στον διάμεσο θαλασσινό όγκο. Αυτό είναι ιδιαίτερα σημαντικό στην περίπτωση που ολοκληρωθεί η διμερής οριοθέτηση της ΑΟΖ με την Αίγυπτο. Η Αραβική Δημοκρατία της Αιγύπτου (ARE) έχει πάνω από ένα εκατομμύριο τετραγωνικά χιλιόμετρα του εδάφους, 2.450 χιλιόμετρα της ακτογραμμής, από τα οποία περίπου 900 χλμ. βρίσκονται στη Μεσόγειο Θάλασσα, και πληθυσμό 84 εκατομμυρίων¹³. Η Κύπρος διαθέτει 9.251 τετραγωνικά χιλιόμετρα γης, συνολική ακτογραμμή από 648 χιλιόμετρα, των οποίων λιγότερο από το ήμισυ αποτελεί τη νότια ακτή απέναντι από την Αίγυπτο, και πληθυσμό μόλις ενός εκατομμυρίου¹⁴. Με άλλα λόγια, η

12. UNCLOS III, Part VIII, Article 121: Regime of Islands (Η έμφαση έγινε για να περιγράψει το καίριο αυτό σημείο [της Συμφωνίας]).

13. CIA Factbook: <https://www.cia.gov/library/publications/the-world-factbook/geos/eg.html> (τελευταία πρόσβαση: 27 March 2012).

14. CIA Factbook: <https://www.cia.gov/library/publications/the-world-factbook/geos/cy.html> (τελευταία πρόσβαση: 27 March 2012).

Αίγυπτος είναι η χώρα κορυφαίου εκτοπίσματος στην περιοχή –ξεπερνώντας αυτό της Τουρκίας και στις τρεις μετρήσεις των μεγεθών– δίπλα στην οποία η Κύπρος είναι ένας νάνος. Ωστόσο, η Αραβική Δημοκρατία της Αιγύπτου δεσμεύεται από το διεθνές δίκαιο και αντιμετωπίζει την Κυπριακή Δημοκρατία ως ισότιμο εταίρο στην οριοθέτηση των αντίστοιχων ΑΟΖ σε ίσες αποστάσεις¹⁵.

Δεύτερον και μεγαλύτερης σημασίας είναι το γεγονός ότι το Ισραήλ, μια άλλη χώρα με ειδικό βάρος στους τομείς της οικονομίας και της στρατιωτικής ισχύος στην περιοχή, έχει επίσης συνάψει συμφωνία με την Κυπριακή Δημοκρατία για την ΑΟΖ στη βάση της ισότητας των δικαιωμάτων. Για μία ακόμη φορά η διαχωριστική γραμμή στο μέσο αποτέλεσε το κριτήριο. Το Ισραήλ είναι αντίπαλος της Τουρκίας στην περιφερειακή επιρροή, και όπως η Αγκυρα, δεν έχει υπογράψει τη διακεκομμένη γραμμή στο διεθνώς συμφωνημένο κείμενο της UNCLOS III. Ωστόσο, η πρόσφατη (Δεκέμβριος 2010) σύναψη συμφωνίας για τη διαχωριστική γραμμή στη θάλασσα μεταξύ Κύπρου και Ισραήλ¹⁶ αφενός αποτελεί την επιβεβαίωση της κυριαρχίας της Κυπριακής Δημοκρατίας, αφετέρου καταδεικνύει ότι στην πράξη το Ισραήλ, αν και δεν έχει υπογράψει, συμμορφώνεται με τις διατάξεις της UNCLOS.

Οι δυο πιο πάνω συμφωνίες της ΑΟΖ, μαζί με την Τρίτη, μεταξύ Κύπρου και Λιβάνου, η οποία έχει συμφωνηθεί αλλά ακόμα δεν έχει επικυρωθεί, έχουν εκτεταμένες συνέπειες για τη σταθερότητα και την εφαρμογή του διεθνούς δικαίου στην πολυτάραχη περιοχή της Ανατολικής Μεσογείου. Αν μη τι άλλο, οι διατάξεις της UNCLOS ολοένα περισσότερο αποτελούν εθιμικό

15. Η συμφωνία οριοθέτησης της ΑΟΖ μεταξύ Κύπρου και Αιγύπτου η οποία αποτέλεσε αντικείμενο διαπραγματεύσεων για μια αρκετά χρόνια, υπεγράφη 17 Φεβρουαρίου 2003 και επικυρώθηκε 7 Μαρτίου 2004. (Πρ. Α. ΙΑΚΩΒΙΔΗΣ, *Ορισμένες πτυχές του Δίκαιου των Θαλασσών: Νησιά, Οριοθέτηση, Επίλυση διαφορών, Ρόδος, Ελλάδα, 9 Ιουλίου 2004*, σελ. 26).

16. Cyprus and Israel sign deal demarcating sea borders: <http://www.haaretz.com/news/diplomacy-defense/cyprus-andisrael-sign-deal-demarcating-sea-borders-1.331160> (τελευταία πρόσβαση: 27 Μαρτίου 2012).

διεθνές δίκαιο για τα κράτη που υπέγραψαν αλλά και για τα κράτη που δεν την έχουν υπογράψει ακόμα.

Παρ' όλα αυτά, η τουρκική πολιτική για τη θάλασσα επιδιώκει να περιορίσει το δικαίωμα των νησιών στη δική τους ΑΟΖ, στα χωρικά ύδατα και στην υφαλοκρηπίδα¹⁷. Η τουρκική γραμμή έχει σοβαρές επιπτώσεις σε σχέση με το μελλοντικό ενδεχόμενο οριοθέτησης των τριών ζωνών με την Ελλάδα στο Αιγαίο και στη Μεσόγειο Θάλασσα (βλ. περίπτωση Καστελλόριζου) και φυσικά στην περίπτωση της Κύπρου. Παρά το γεγονός ότι δικαιούται να το πράξει σύμφωνα με τις διατάξεις της UNCLOS III –την οποία έχει υπογράψει– η Αθήνα αποφεύγει μέχρι στιγμής τη διεκδίκηση δικής της ΑΟΖ λόγω των τουρκικών απειλών κατά της δικαιωματικής επέκτασης από την Ελλάδα των χωρικών υδάτων στα δώδεκα ναυτικά μίλια (22 χλμ.). Η Τουρκία δεν έχει άρει ακόμη το *casus belli* εναντίον της Ελλάδας σε περίπτωση που η τελευταία προχωρήσει στην επέκταση των χωρικών της υδάτων. Με εξαιρετικά υποκριτικό και φαρισαϊκό τρόπο, η Άγκυρα έχει επεκτείνει τα χωρικά της ύδατα στα όρια που επιτρέπονται από την UNCLOS στη Μαύρη Θάλασσα και στη Μεσόγειο¹⁸. Ωστόσο, οι διαδοχικές τουρκικές κυβερνήσεις αρνούνται να

17. Η τουρκική θέση, σύμφωνα με πληροφορίες, υποστηρίζει ότι οι διαπραγματεύσεις για την οριοθέτηση πρέπει να λαμβάνουν υπόψη τις ιδιαίτερες γεωγραφικές και δημογραφικές συνθήκες. Η καθαρή επίπτωση είναι ότι η Άγκυρα διεκδικεί μεγαλύτερο μερίδιο τόσο στο Αιγαίο και τη Μεσόγειο Θάλασσα, με βάση το επιχείρημα ότι έχει μια εκτεταμένη ακτογραμμή και ένα μεγάλο μέγεθος του πληθυσμού (80 εκατ. ευρώ: υπολογισμοί Ιουλίου 2012, CIA Factbook). Εάν η διεθνής κοινότητα δέχεται ένα τέτοιο επικίνδυνο επιχείρημα, ο κόσμος αναμφίβολα θα βιώσει ενδεχομένως, περισσότερους εξοπλισμούς, συγκρούσεις παρά οτιδήποτε αφορά την επίλυση των υφιστάμενων θεμάτων, σε παγκόσμια κλίμακα. Για παράδειγμα, η Κίνα, η οποία είναι δέκα φορές μεγαλύτερη από την Ιαπωνία στο μέγεθος του πληθυσμού, θα επιδιώξει να «καταβροχθίσει» φυσικούς πόρους της Θάλασσας της Ιαπωνίας, η οποία χωρίζει τους δύο γίγαντες της Άπω Ανατολής.

18. CIA Factbook ισχυρίζεται ότι «Το Τουρκικό Ναυτικό είναι μια περιφερειακή ναυτική δύναμη, η οποία επιθυμεί να αναπτύξει τις δυνατότητές της για να προεκτείνει τη δύναμη του πέρα από τις ακτές της Τουρκίας - το [Τουρκικό] Πολεμικό Ναυτικό συμμετέχει ενεργά στο ΝΑΤΟ, σε πολυεθνικές και επιχειρήσεις των ΗΕ, ο ρόλος του περιλαμβάνει τον έλεγχο των υδάτων και την ασφάλεια θαλάσσιων γραμμών για την επικοινωνία και το εμπόριο».

υπογράφουν τη Σύμβαση UNCLOS III, προτιμώντας να αντιμετωπίζουν το διεθνές δίκαιο, όπως στην περίπτωση της Κύπρου, ως μενού a la carte».

5.5 Περίληψη – Συμπεράσματα

Στο παρών κεφάλαιο έγινε προσπάθεια να εκτιμηθεί παράπλευρα η συνολική στάση της Τουρκίας μετά την ανακήρυξη και οριοθέτηση της Κυπριακής ΑΟΖ αλλά και ιδίως μετά την ανεύρεση των χρυσοφόρων κοιτασμάτων στον υποθαλάσσιο της χώρο.

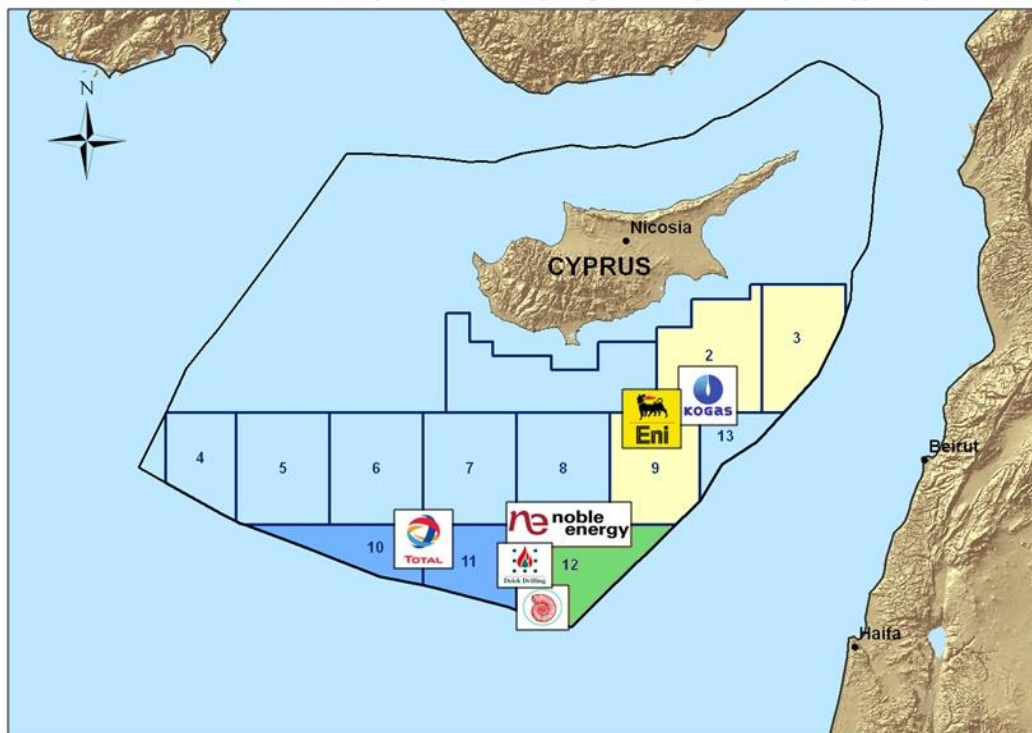
Καταγράφηκαν οι αντιδράσεις της, σημειώθηκαν οι λόγοι γιατί αντιστρατεύεται την οριοθέτηση, γιατί δεν αποδέχεται την κυριαρχία της Κυπριακής Δημοκρατίας και πως χρησιμοποιεί την στρατιωτική ισχύ της ούτως ώστε να δυσχαιρένει το έργο υλοποίησης της Κυπριακής Δημοκρατίας ως προς τους σχεδιασμούς της.

Καταγράφεται επίσης η αποφασιστικότητα της Τουρκίας να εξαπλωθεί με κάθε τρόπο στο ενεργειακό σκηνικό τόσο στο Αιγαίο, στην Ανατολική Μεσόγειο και στην Μαύρη Θάλασσα, όπου δηλ. έχει θαλάσσια σύνορα αλλά και όπου αλλού έχει σχεδιάσει.

Η Τουρκία δείχνει με κάθε τρόπο την ενόχληση της που μια μικρή χώρα την οποία δεν αναγνωρίζει, καταφέρει να επιτελεί συμμαχίες και συνεργασίες με γείτονες άλλες χώρες που την περιβάλλουν. Αισθάνεται ότι απειλείται η κυριαρχία της στον χώρο της Ανατολικής Ευρώπης και της Μέσης Ανατολής και ότι όλο αυτό το ενεργειακό σκηνικό που στήνεται με πρωτοβουλία της Κύπρου είναι τροχοπέδη στους δικούς της σχεδιασμούς για επικράτηση στην περιοχή. Αντιλαμβάνεται επίσης ότι πολλοί αστάθμητοι παράγοντες ίσως επηρεάσουν το μέλλον της και προσπαθεί τοιουτοτρόπως να εμποδίσει κάθε τι που θα κρίνει ότι αντίκειται στα συμφέροντα της.

Και αυτό το πράττει, όπως φάνηκε και στο κεφάλαιο είτε προβαίνοντας σε πράξεις αντιπερισπασμού είτε με άλλες πράξεις αθέμιτου ανταγωνισμού βασιζομένη στην ισχύ της.

Αποκλειστική Οικονομική Ζώνη της Κυπριακής Δημοκρατίας

Εικόνα 1: Αποκλειστική Οικονομική Ζώνη της Κύπρου¹⁹.

19. http://yiorgosthalassis.blogspot.com/2014/10/blog-post_377.html. Στη δημοσιότητα χάρτες της ΑΟΖ από το Υπουργείο Ενέργειας της Κύπρου.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΕΚΤΟ
ΠΟΣΟΤΗΤΕΣ ΦΥΣΙΚΟΥ ΑΕΡΙΟΥ ΣΤΗΝ ΚΥΠΡΙΑΚΗ ΑΟΖ –
ΑΝΑΜΕΝΟΜΕΝΑ ΕΣΟΔΑ ΚΥΠΡΟΥ

6.1 Υπολογισμοί άντλησης φυσικού αερίου – Οικονομικά Οφέλη Κυπριακής Δημοκρατίας

Η πρώτη σοβαρή μελέτη για την εκτίμηση των πιθανών ποσοτήτων υδρογονθράκων στην Ανατολική Μεσόγειο συμπεριλαμβανομένης της Κύπρου, έγινε από το Τμήμα Γεωλογικών Ερευνών των Η.Π.Α. (USGS) το 2010.

Το έργο τους στην Ανατολική Μεσόγειο συγκεντρώθηκε στη λεκάνη της Λεβαντίνης, η οποία περιλαμβάνει την περιοχή μεταξύ Κύπρου, Λιβάνου, Ισραήλ και Αιγύπτου.

Σύμφωνα με μετρήσεις και συναφείς εκτιμήσεις του USGS, στην Λεβαντίνη μπορούν να εξορυχθούν 1.7 δισεκατομμύριο βαρέλια πετρέλαιο και 122 τρισεκατομμύρια κυβικά πόδια (tcf) φυσικού αερίου.

Το USGS εκτιμά επίσης ότι οι μέσες πιθανές ποσότητες υγρών φυσικού αερίου (NGL) είναι 3.1 δισεκατομμύρια βαρέλια. Στην Ανατολική Μεσόγειο οι γεωτρήσεις είναι πολύ ακριβείς με βάθος νερού έως 2000m και το κόστος ανά γεώτρηση μπορεί να στοιχίσει μέχρι \$100-150 εκατομμύρια δολάρια²⁰.

Η ΑΟΖ της Κύπρου κατέχει σημαντικές δυνητικές ποσότητες υδρογονανθράκων, όπως έχει εκτιμήσει το USGS, και η ανάλυση των δεδομένων από εκτεταμένες σεισμικές έρευνες. Αυτό μπορεί να αποδειχθεί μόνο μέσα από περισσότερες έρευνες και γεωτρήσεις. Το περισσότερο μέρος της Κυπριακής ΑΟΖ εξακολουθεί να είναι σχετικά ανεξερεύνητο²¹.

20. Π. ΠΑΠΑΝΑΣΤΑΣΙΟΥ, Ευκαιρίες και προκλήσεις στην έρευνα και εκμετάλλευση υδρογονανθράκων στην Κύπρο, άρθρο αναρτημένο στην ιστοσελίδα <http://www.icpac.org.cy>.

21. Χ. ΕΛΛΗΝΑ, Κυπριακό φυσικό αέριο-εκτιμήσεις και γεωτρήσεις, *Φιλελεύθερος* 5/4/15.

Με πλωτή μονάδα άντλησης και αποθήκευσης φυσικού αερίου, που είτε θα ενοικιαστεί μακροχρόνια ή θα αποκτηθεί ως ιδιόκτητη, προβλέπεται ότι θα ξεκινήσει η εκμετάλλευση του κοιτάσματος «Αφροδίτη» με την πρώτη ροή αερίου να υπολογίζεται περίπου το 2020 **με ημερήσια παραγωγή της τάξης των 800 εκατομμυρίων κυβικών ποδών. Το μερίδιο της Κυπριακής Δημοκρατίας με βάση το συμβόλαιο ανάθεσης, θα κυμαίνεται από 60% μέχρι και 83% των εσόδων – όσο περισσότερα θα είναι τα ημερήσια έσοδα, τόσο θα αυξάνεται το ποσοστό της Κυπριακής Δημοκρατίας.**

Οι εταιρείες Noble Energy και Delek έχουν προγραμματίσει ότι θα γίνουν συμπληρωματικές έρευνες και αναλύσεις γεωλογικών δεδομένων στο τμήμα του Τεμαχίου «12» που παραμένει υπό την ευθύνη της, ώστε μέχρι το καλοκαίρι να αποφασίσουν και αν θα προχωρήσουν σε γεώτρηση εντός του κοιτάσματος «Αφροδίτη», με στόχο κοίτασμα πετρελαίου.

Η ανάπτυξη του «Αφροδίτη» θα γίνει σε συμφωνία με την Κυπριακή Κυβέρνηση και αυτό προβλέπει προμήθεια φυσικού αερίου για την εγχώρια αγορά στην Κύπρο και εξαγωγή του φυσικού αερίου μέσω αγωγών σε άλλες αγορές, συμπεριλαμβανομένης της Αιγυπτιακής αγοράς, περιλαμβανομένων και της τοπικής αγοράς της Αιγύπτου και άλλων αγορών που περιγράφονται επίσης ξεχωριστά ως «στόχοι αγορών» π.χ. η Ιορδανία κ.λπ.

Το κόστος της πλωτής πλατφόρμας άντλησης και αποθήκευσης του φυσικού αερίου υπολογίζεται από 3,5 έως 4,5 εκατομμύρια δολάρια και αυτή τη στιγμή μελετούνται τα ενδεχόμενα ενοικίασης ή κατασκευής ιδιόκτητης τέτοιας μονάδας με βασικό κριτήριο το πιο χαμηλό κόστος.

Σε πρόσφατη αποκαλυπτική έκθεση της Delek ως προς τις προβλέψεις του συμβολαίου για τα δικαιώματα της Κυπριακής Δημοκρατίας με σημερινές διεθνείς τιμές φυσικού αερίου (και πετρελαίου), μπορεί να υπολογιστεί χρονικά ότι αν πωλούνται και τα 800 εκατ. κυβικά πόδια ημερησίως, **τα έσοδα της Δημοκρατίας από το «Αφροδίτη» θα ανέρχονται περίπου από 1.5 ημερησίως ή περίπου 550 εκατομμύρια δολάρια ετησίως (€510**

εκατομμύρια) για περίοδο περίπου 25 ετών, χωρίς όμως να αφαιρούνται τα έξοδα²².

6.2 Περίληψη – Συμπεράσματα

Καταγράφονται με αριθμητικό τρόπο οι υπολογιζόμενες ποσότητες άντλησης υδρογονανθράκων, τα κόστη που θα χρειαστούν αλλά και τα κέρδη που θα προκύψουν τελικά από την ανακάλυψη των κοιτασμάτων.

Οι υπολογισμοί μπορούν να θεωρηθούν ότι όχι μόνο ανταποκρίνονται στην πραγματικότητα αλλά ίσως να είναι και μετριοπαθείς σε σχέση με το τελικό αποτέλεσμα. Είναι εκπληκτικό το να αναλογιστεί κανείς τα μεγέθη των αριθμών και πως μπορούν να διαφοροποιήσουν την ζωή μας όπως αυτή είναι σήμερα υπό το βάρος της οικονομικής κρίσης.

Το κυριώτερο δε είναι ότι η σωστή αξιοποίηση τους θα μπορούσε με προϋποθέσεις να τεθεί ως δέλεαρ προς την Τουρκία για να βοηθήσει έμπρακτα στην επίλυση του Κυπριακού προβλήματος.

22. Π. ΘΕΟΧΑΡΙΔΗ, €510 εκατ. ετησίως από το φυσικό αέριο, *Φιλελεύθερος* 21/3/15.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΕΒΔΟΜΟ
ΑΝΑΚΑΛΥΨΗ ΥΔΡΟΓΟΝΑΝΘΡΑΚΩΝ ΣΤΗΝ ΚΥΠΡΙΑΚΗ ΑΟΖ –
ΕΝΕΡΓΟΠΟΙΗΣΗ ΣΥΜΦΕΡΟΝΤΩΝ ΗΠΑ/ΤΟΥΡΚΙΑΣ

7.1 Φυσικό Αέριο: Κλειδί για τη Λύση του Κυπριακού Προβλήματος;²³

Δεν υπάρχει αμφιβολία ότι η ανακάλυψη των ζωτικών φυσικών πόρων στην περιοχή της Ανατολικής Μεσογείου έχει ήδη δημιουργήσει εκτεταμένες γεωπολιτικές συνέπειες.

Τον Νοέμβριο του 2011, όταν η Noble Energy ανακοίνωσε για την ανακάλυψη των υδρογονανθράκων, το Υπουργείο Εξωτερικών των ΗΠΑ αντέδρασε άμεσα: Δημιούργησε το Γραφείο Ενεργειακών Πόρων (ENR) το οποίο εμφανώς αντικατοπτρίζει τη σημασία που αποδίδουν οι ΗΠΑ στην ενέργεια της περιοχής ευρύτερα αλλά και στην Κύπρο ειδικότερα. Προς τούτο, ανάθεσε στην Karen Enstrom, περιφερειακή αξιωματούχο του νέου ENR, να εγκαθιδρύσει την έδρα της στην πρεσβεία των ΗΠΑ στη Λευκωσία με σκοπό τη διπλωματική εμπλοκή και δράση των ΗΠΑ στον τομέα των ενεργειακών εξελίξεων στη Μεσόγειο, τη Νότια Ευρώπη και τη Βόρεια Αφρική.

Ο Carlos Pascual ο οποίος είναι ειδικός απεσταλμένος και Συντονιστής Διεθνών Θεμάτων Ενέργειας του Αμερικανικού Υπουργείου Εξωτερικών, διευθύνει την αμερικανική Υπηρεσία Ενεργειακών Πόρων.

Η Karen Enstrom είχε ως κύρια αποστολή της να συμβάλει στη διευκόλυνση και διαχείριση των γεωπολιτικών εξελίξεων όσον αφορά την ενέργεια, προκαλώντας ενίσχυση των διπλωματικών σχέσεων με τους κύριους παραγωγούς και καταναλωτές ενέργειας στην περιοχή προωθώντας

23. Γ. ΛΕΒΕΝΤΗ, Η πρόθεση ελέγχου των θερμών υδάτων: Οι τουρκικές στάσεις για την ηγεμονία των υδρογονανθράκων στην Ανατολική Μεσόγειο, *Κυπριακοί Υπεράκτιοι Υδρογονάνθρακες: Περιφερειακή πολιτική και κατανομή του πλούτου*, Friedrich Ebert Stiftung και Prio Cyprus Center, PCC Report 2012 σσ. 7κ.εξ.

παράλληλα την πρόσβαση των ΗΠΑ στα ενεργειακά αποθέματα των αναπτυσσόμενων χωρών.

Ένας άλλος στόχος της ήταν να ενισχύσει τις δυνάμεις της αγοράς ενέργειας διαφοροποιώντας τις δεδομένες πολιτικές όσον αφορά τις εναλλακτικές πηγές ενέργειας, την παραγωγή ηλεκτρικής ενέργειας και την ενεργειακή ανάπτυξη²⁴.

Η φλέβα φυσικού αερίου μπορεί δυνητικά να γίνει ο καταλύτης για την επίλυση της θλιβερής πολιτικής-γεωγραφικής διαίρεσης της Κύπρου ως αποτέλεσμα της τουρκικής εισβολής και της συνεχιζόμενης κατοχής του βόρειου ενός τρίτου του νησιού από το 1974. Όπως δε σημειώνει ο Γιώργος Λεβέντης στη μελέτη του «Η πρόθεση ελέγχου των θερμών υδάτων: Οι τουρκικές στάσεις για την ηγεμονία των υδρογονανθράκων στην Ανατολική Μεσόγειο»:

«Η διάσκεψη των δωρητών στις Βρυξέλλες, προκειμένου να χρηματοδοτήσει εθελοντικά το σχέδιο του ΟΗΕ του 2004, απέτυχε οικτρά να εξασφαλίσει τα απαραίτητα κεφάλαια για να χρηματοδοτήσει την προτεινόμενη διευθέτηση. Το λεγόμενο Σχέδιο Ανάν απορρίφθηκε, εξάλλου, από τη συντριπτική πλειοψηφία των Ελληνοκυπρίων όταν ένα ποσοστό 76% το καταψήφισε. Επτά χρόνια αργότερα, με την ανακάλυψη και τη μελλοντική εκμετάλλευση των φυσικών πόρων, σχηματίζοντας προοπτικές για τους Κυπρίους να αυτοχρηματοδοτήσουν μια δίκαιη και συνεπώς βιώσιμη λύση του έως τώρα δυσεπίλυτου Κυπριακού προβλήματος»²⁵.

Ούτως ή άλλως, στην περίπτωση της όποια ενδεχομένως λύσης του Κυπριακού Προβλήματος, τεράστια κεφάλαια αναμένονται να απορροφηθούν

24. US Appoints Energy Officer to Nicosia Embassy to cover the region», *Cyprus Mail*, 9/2/2012, σελ 5.

25 Γ. ΛΕΒΕΝΤΗΣ, Η πρόθεση ελέγχου των θερμών υδάτων: Οι τουρκικές στάσεις για την ηγεμονία των υδρογονανθράκων στην Ανατολική Μεσόγειο, *Κυπριακοί Υπεράκτιοι Υδρογονάνθρακες: Περιφερειακή πολιτική και κατανομή του πλούτου*, Friedrich Ebert Stiftung και Prio Cyprus Center, PCC Report 2012 σσ. 7κ.εξ.

για να καλύψουν τις όποιες απαιτήσεις/συμφωνίες για αποζημιώσεις των εμπλεκομένων μερών.

Και συνεχίζει ο κος Λεβέντης: «Βέβαια, η διευθέτηση των κυπριακών αδιεξόδων εξαρτάται άμεσα από την εποικοδομητική στάση της Άγκυρας, η οποία αναδεικνύεται σε ανερχόμενη περιφερειακή δύναμη με υψηλά διακυβεύματα, όχι μόνο στο νησί αλλά και στην περιοχή γενικότερα.

Από τη μία, γίνονται αυξανόμενες προσπάθειες για την εξεύρεση λύσης του Κυπριακού. Υπάρχει μια πιο ενεργή συμμετοχή του Γενικού Γραμματέα των Ηνωμένων Εθνών ο οποίος φαίνεται να συμμετέχει πλήρως στη διαπραγματευτική διαδικασία. Από την άλλη η Κυπριακή Δημοκρατία έδειξε μια συγκαταβατική στάση με υπόσχεση ότι διασφαλίζονται όλα τα μελλοντικά έσοδα από την εκμετάλλευση των φυσικών πόρων για να χρησιμοποιηθούν για τα συμφέροντα και των δύο κοινοτήτων της Κύπρου.

Η Τουρκία, με το πρόσχημα της «ηγεμονίας των υδρογονανθράκων», διατυπώνει απειλές και προκλητικές δηλώσεις που αφορούν όχι μόνο την Κυπριακή Δημοκρατία, την οποία αρνείται πεισματικά να αναγνωρίσει, αλλά και τις υποχρεώσεις της έναντι της Ευρωπαϊκής Ένωσης, της λέσχης στην οποία η Άγκυρα επιδιώκει να ενταχθεί, σε μια μάταιη προσπάθεια η οποία χρονολογείται από τη δεκαετία του 1960»²⁶.

Εναπόκειται στην Τουρκία, ως μια αυξανόμενα περιφερειακή δύναμη και ήδη ένα σημαντικό ενεργειακό κόμβο, η οποία είναι μέλος της Ομάδας των 20 (16η μεγαλύτερη οικονομία στον κόσμο), πιστή σύμμαχος του NATO εξοπλισμένη με τον 2ον μεγαλύτερο στρατό στη Συμμαχία, προσφέροντας ένα στρατιωτικό ισοδύναμο με το δημογραφικό μέγεθος του συνόλου των

26 Γ. ΛΕΒΕΝΤΗ, Η πρόθεση ελέγχου των θερμών υδάτων: Οι τουρκικές στάσεις για την ηγεμονία των υδρογονανθράκων στην Ανατολική Μεσόγειο, *Κυπριακοί Υπεράκτιοι Υδρογονάνθρακες: Περιφερειακή πολιτική και κατανομή του πλούτου*, Friedrich Ebert Stiftung και Prio Cyprus Center, PCC Report 2012 σσ. 17κ.εξ.

Ελληνοκυπρίων, να δείξει ένα σημάδι μετριοπαθούς στάσης, αν όχι απλή «μεγαλοψυχία», με στόχο τη μακρόβια διευθέτηση του Κυπριακού»²⁷.

Παρ' ότι στην Τουρκία υπάρχει ένα εκτεταμένο εγχώριο δίκτυο αγωγών φυσικού αερίου, που έχει εξαπλωθεί σε όλη τη χώρα, εντούτοις δεν υπάρχει ένας καθορισμένος αγωγός μεταφοράς φυσικού αερίου διαμέσου της Τουρκίας από την περιοχή της Κασπίας και τη Μέση Ανατολή προς την Ευρώπη.

Μολονότι υπάρχουν αρκετές ιδέες για το πως μπορεί να μεταφερθεί το φυσικό αέριο με αγωγούς μέσω Τουρκίας προς την Ευρώπη, εντούτοις η κατασκευή δεν έχει ξεκινήσει σε κανέναν από αυτούς. Υπάρχει όμως μια μεγάλη πιθανότητα ότι ένας τέτοιος αγωγός φυσικού αερίου να τεθεί σε λειτουργία το 2017, όταν εγκαινιαστεί το κοίτασμα Σαχ Ντενίζ-2 του Αζερμπαϊτζάν.

Η Τουρκία είναι χώρα διέλευσης στη μεταφορά του πετρελαίου και του φυσικού αερίου από την Ανατολή προς τη Δύση. Μάλιστα έχει δοθεί η ονομασία «Νότιος Διάδρομος», στην διαδρομή την οποία οι μεγάλες διεθνείς εταιρείες σχεδιάζουν να χρησιμοποιήσουν για τη μεταφορά του φυσικού αερίου από την Κασπία μέσω Τουρκίας στη Νοτιοανατολική Ευρώπη.

Παρόλο που αρκετές χώρες της Μέσης Ανατολής κάνουν λόγο για δρομολόγηση των εξαγωγών φυσικού αερίου μέσω της Τουρκίας εντούτοις προς το παρόν τα σχέδια αυτά δεν είναι εφικτά.

Στον τομέα της ενέργειας πριν τον το παρόν είναι κράτος διέλευσης. Η ίδια δεν έχει καμιά δική της σημαντική ποσότητα πετρελαίου ή φυσικού αερίου και αναγκάζεται να εισάγει σχεδόν το σύνολο των αναγκών της για πετρέλαιο και φυσικό αέριο.

Η Τουρκία διαθέτει ένα πολύ μεγάλο πρόγραμμα εξερεύνησης ενέργειας το οποίο ως επί το πλείστον είναι στην ξηρά για το λόγο ότι η χώρα δεν

27. Γ. ΛΕΒΕΝΤΗ, Η πρόθεση ελέγχου των θερμών υδάτων: Οι τουρκικές στάσεις για την ηγεμονία των υδρογονανθράκων στην Ανατολική Μεσόγειο, *Κυπριακοί Υπεράκτιοι Υδρογονάνθρακες: Περιφερειακή πολιτική και κατανομή του πλούτου*, Friedrich Ebert Stiftung και Prio Cyprus Center, PCC Report 2012 σσ. 17κ.εξ.

διαθέτει την τεχνογνωσία για υπεράκτιες διατρήσεις χωρίς να έχει σίγουρα τη συνεργασία μιας διεθνούς πετρελαϊκής εταιρείας που να κατέχει τη σχετική εμπειρία. Στο παρελθόν η Τουρκία επιχείρησε διατρήσεις σε 3-4 πηγάδια στην περιοχή της Μαύρης Θάλασσας με αρνητικό αποτέλεσμα ως επίσης και πριν 6-8 χρόνια έγιναν διατρήσεις από την αμερικανική εταιρεία El Paso σε τρία υπεράκτια τεμάχια στην περιοχή κοντά στην Αλεξανδρέττα, πάλι χωρίς θετικό αποτέλεσμα.

Όμως στην Μαύρη Θάλασσα παράγεται ορισμένη ποσότητα αερίου βόρεια της Κωνσταντινούπολης και στην περιοχή της Θράκης. Στην νοτιοανατολική Τουρκία κοντά στη Συρία και στα σύνορα του Ιράκ εντοπίζεται η μεγαλύτερη παραγωγή υδρογονανθράκων της Τουρκίας.

Στα ανοικτά των ακτών της Ατταλείας βρίσκονται τα υπεράκτια τεμάχια 4154, 4319 και 4320 όπου τον 11/2011 η Turkish Petroleum (TPAO) υπέγραψε με τη Shell συμφωνία. Τα πιο πάνω τεμάχια βρίσκονται στην υπεράκτια ζώνη της Τουρκίας στη Μεσόγειο Θάλασσα.

Είναι δε η πρώτη συμφωνία εξερεύνησης της TPAO στη Μεσόγειο τα τελευταία χρόνια²⁸.

Σύμφωνα με μια έκθεση που εκδόθηκε τον Μάιο του 2011 από τη Γενική Διεύθυνση Πετρελαϊκών Υποθέσεων της Τουρκίας (PIGM), η Τουρκία παρήγαγε συνολικά 17.320.000 τόνους αργού πετρελαίου κατά το 2010 από 128 ενεργά πηγάδια. Αυτό αποδίδει περίπου 47.452. βαρέλια τη μέρα (β./μ.). Αντίθετα, σύμφωνα με τη Στατιστική Επιθεώρηση Παγκόσμιας Ενέργειας της BP 2010, η Τουρκία κατανάλωσε 624.000 β./μ. αργού πετρελαίου το περασμένο έτος.

Όσον αφορά το φυσικό αέριο, η Διεύθυνση δήλωσε ότι η Τουρκία παρήγαγε 726 εκατομμύρια κυβικά μέτρα το 2010, ενώ τα στοιχεία της BP

28 Γ. ΛΕΒΕΝΤΗ, Η πρόθεση ελέγχου των θερμών υδάτων: Οι τουρκικές στάσεις για την ηγεμονία των υδρογονανθράκων στην Ανατολική Μεσόγειο, *Κυπριακοί Υπεράκτιοι Υδρογονάνθρακες: Περιφερειακή πολιτική και κατανομή του πλούτου*, Friedrich Ebert Stiftung και Prio Cyprus Center, PCC Report 2012 σσ. 17κ.εξ.

ανέφεραν τη ζήτηση της Τουρκίας για το φυσικό αέριο να ανέρχεται σε 39 δισεκατομμύρια κυβικά μέτρα. Όλη αυτή η ενέργεια πρέπει να εισαχθεί, και οι πρόσφατες αναφορές των μέσων ενημέρωσης λένε ότι η Τουρκία δαπανά 50 δισεκατομμύρια δολάρια ΗΠΑ τον χρόνο για την ενέργεια.

Αυτό δημιουργεί ένα πρόβλημα για την Τουρκία. Αυτή τη στιγμή η οικονομία της πάει καλά, αλλά χρειάζεται ενέργεια για να συνεχίσει την οικονομική της ανάπτυξη. Επί του παρόντος, η Τουρκία εισάγει φυσικό αέριο μέσω αγωγών από τη Ρωσία, το Ιράν και το Αζερμπαϊτζάν, καθώς και μικρές ποσότητες υγροποιημένου φυσικού αερίου.

Επιπλέον, η Τουρκία έχει φιλοδοξίες ως περιφερειακή δύναμη. Αυτό έχει γίνει πολύ σαφές από τα λόγια των πολιτικών της. Αλλά πώς θα εκπληρώσει αυτές τις φιλοδοξίες αν πρέπει να εξαρτάται από άλλες χώρες για το σύνολο των ενεργειακών αναγκών της;

Αυτό οδηγεί στην εναντίωση της Τουρκίας για την εξερεύνηση υδρογονανθράκων στην κυπριακή ΑΟΖ και στην ισραηλινή ΑΟΖ. Τον Νοέμβριο του 2011 ο υπουργός Ενέργειας της Τουρκίας είπε ότι αυτή η εξερευνητική δραστηριότητα είναι παράνομη. Πολλά κράτη και πολλοί διεθνείς οργανισμοί έχουν αναγνωρίσει το δικαίωμα της Κυπριακής Δημοκρατίας να εξερευνήσει και να αναπτύξει δραστηριότητα για τους υδρογονάνθρακες στην ΑΟΖ της σύμφωνα με το διεθνές δίκαιο.

Είναι προς το συμφέρον τόσο των Τουρκοκυπρίων όσο και των Ελληνοκυπρίων η Κυπριακή Δημοκρατία να προωθήσει την εξερεύνηση και ανάπτυξη υδρογονανθράκων συνειδητά και χωρίς περαιτέρω προσπάθειες εκφοβισμού, όπως είναι το κυριαρχικό της δικαίωμα²⁹.

29. G. LAKES, *Κυπριακοί Υπεράκτιοι Υδρογονάνθρακες: Περιφερειακή πολιτική και κατανομή πλούτου. Κυπριακοί Υδρογονάνθρακες: Τα διλήμματα της πρώιμης ανάπτυξης.*

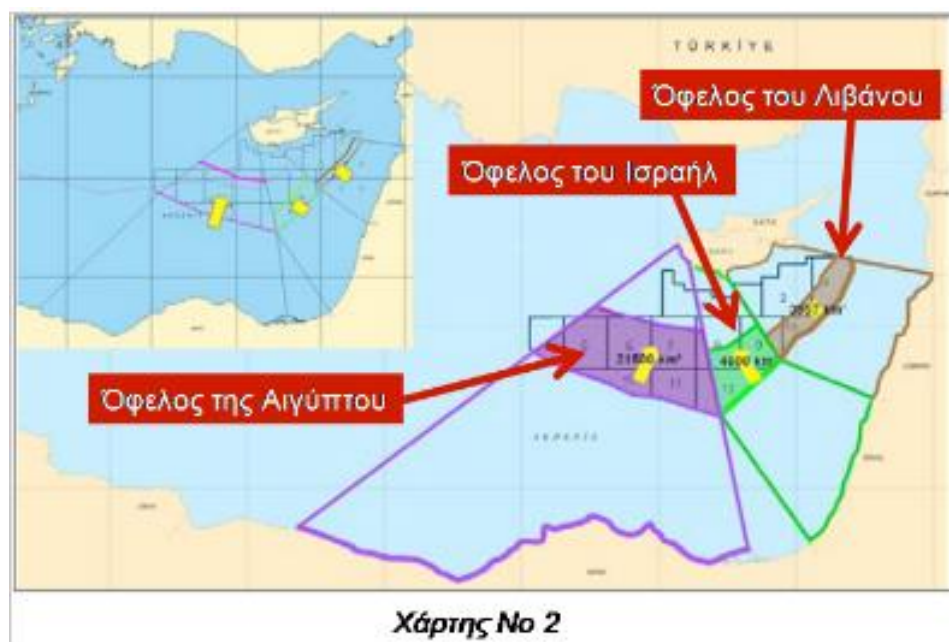
7.2 Περίληψη – Συμπεράσματα

Το τελευταίο κεφάλαιο της εργασίας πραγματεύεται αρχικά την αφύπνιση των ΗΠΑ και στο βάρος που αυτές αποδίδουν στην ανακάλυψη των υδρογονανθράκων.

Το μεγαλύτερο μέρος όμως του κεφαλαίου έχει πυρήνα αναφοράς την Τουρκία. Την αδυναμία από πλευράς της να εξορύξει στο παρών στάδιο το δικό της φυσικό αέριο, τις προσπάθειες που καταβάλλει σε διάφορα επίπεδα αλλά ιδίως τον ρόλο που μπορεί να διαδραματίσει στην επίλυση του Κυπριακού προβλήματος. Ίσως η ορθή αξιοποίηση των κοιτασμάτων από πλευράς Κυπριακής Δημοκρατίας να καταλήξει αφενός ως μοχλός άσκησης πίεσης και δέλεαρ για την επίλυση, να είναι ο φορέας εκείνος που θα καλύψει τις όποιες αποζημιώσεις προκύψουν από την πιθανή λύση και ωθήσουν παράλληλα στην οικονομική ανόρθωση όλου του νησιού.

Τονίζεται ότι η πιθανή λύση του Κυπριακού προβλήματος θα αποτελέσει και την άρση του veto της Κύπρου ως μέλους της Ευρωπαϊκής Ένωσης έναντι στην είσοδο της Τουρκίας. Είναι επομένως αμοιβαία τα ωφέλη. Ο λόγος που μάλιστα γίνεται αναφορά αρχικά στις ΗΠΑ είναι γιατί θεωρούμε ότι οι ΗΠΑ μπορούν να ασκήσουν την επιρροή τους καταλυτικά προς αυτό το σκοπό. Βεβαίως με το αζημίωτο.

Στα επόμενα χρόνια απομένει να επαληθευτεί ή όχι αν τελικά το φυσικό αέριο ήταν το κλειδί της λύσης του Κυπριακού...

Εικόνα 2: Τα οφέλη των Κρατών Αιγύπτου – Ισραήλ - Λιβάνου³⁰

³⁰ <https://maccunion.wordpress.com>: ΑΟΖ: Όλο το παιχνίδι των Τούρκων – Πως κυκλώνει την Ελλάδα ... Ανάλυση με χάρτες, 27/12/12.

ΕΠΙΛΟΓΟΣ - ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ

Η παρούσα εργασία προσπάθησε να προσεγγίσει το πρώτιστο θέμα των ημερών μας, την ανεύρεση ποσοτήτων υδρογονανθράκων στην Κυπριακή ΑΟΖ, από διάφορες δυνατές παραμέτρους.

Έχουν γραφεί πολλά, άλλα γράφονται καθημερινά και θα γράφονται μελλοντικά και άλλα πολλά, αφού η ανακάλυψη των υδρογονανθράκων επισημαίνεται ως το ισχυρό χαρτί μας για την επίλυση των προβλημάτων που αντιμετωπίζουμε ως Κράτος και ως Πατρίδα.

Αντικειμενικός σκοπός της μελέτης αυτής είναι να μπορεί να κατανοήσει ο μέσος αναγνώστης, πέραν από τους όποιους δυσνόητους νομικούς ή γραμματικούς ορισμούς, τι είναι η Αποκλειστική Οικονομική Ζώνη γενικά, να επικεντρωθεί στην Κυπριακή ΑΟΖ ειδικότερα και να «εισαχθεί» στην «σκιακιέρα» των εξελίξεων. Να αντιληφθεί το μέγεθος της ανατροπής των δεδομένων που προκάλεσε η ενεργειακή μας ανακάλυψη. Τόσο στην περιοχή της Μεσογείου αλλά και στον διεθνή χώρο.

Επ' αυτού, κρίθηκε σκόπιμο να προσεγγιστούν χώρες που έχουν άμεσο ενεργό ρόλο μέσω συμφωνιών (Αίγυπτος/Ισραήλ/Λίβανος) αλλά και άλλες που έχουν συμφέροντα από την εξέλιξη της πορείας των ερευνών (ΗΠΑ/Ρωσία).

Ειδικό ενδιαφέρον μετά την οριοθέτηση της Κυπριακής ΑΟΖ έχει η πολιτική της Ελλάδος επί του ιδίου θέματος και το δίλημμα που της τίθεται για την πιθανότητα οριοθέτησης της δικής της ΑΟΖ.

Όμως την μεγαλύτερη βαρύτητα η εργασία την προσέδωσε στον παράγοντα Τουρκία που είναι και πρέπει να είναι, κατά την γνώμη μου, ο κύριος αποδέκτης των όποιων μηνυμάτων για το μέλλον τόσο της Κύπρου όσο και του δικού της.

Προσωπικά ο εκπονητής της παρούσας έρευνας προσφεύγοντας στις αναζητηθείσες πηγές για την συγγραφή της και ανατρέχοντας ιστορικά αλλά

και ρεαλιστικά τα όποια δεδομένα συνέλλεξε, καταστάλαξε στο ακόλουθο συμπέρασμα το οποίο εύχεται να ασπαστούν και όσοι διεξήλθαν της εργασίας αυτής: Το δίκαιο δεν είναι αρκετό για να λυθούν τα όποια προβλήματα αντιμετωπίζουμε ως λαός και ως πατρίδα. Χρειάζεται εκείνο το κάτι τις που θα αποτελέσει δέλεαρ για την λύση του Κυπριακού προβλήματος.

Και αυτό το κάτι τις έχω την προσωπική γνώμη θα μπορούσε κάλλιστα να είναι η σωστή αξιοποίηση των τεράστιων ποσοτήτων των υδρογονανθράκων.

Πιστεύω ακράδαντα ότι το φυσικό αέριο είναι πράγματι το κλειδί στην επιβίωση μας.

Απομένει η σωστή διαχείριση και διπλωματία στις μελλοντικά άμεσες κινήσεις μας.

Η Κύπρος δια μέσω των αιώνων γνώρισε πολλούς κατακτητές. Κατάφερε να επιβιώσει και να αντιτάξει το σθένος της σε πλείστες φουρτούνες και καταστροφές.

Μετά την Βάρβαρη Τουρκική Εισβολή του 1974, η Κύπρος προσπάθησε και κατάφερε να ορθοποδήσει και να διαπρέψει αναπτύσσοντας την οικονομία της με ραγδαίους ρυθμούς πετυχαίνοντας την ένταξή της στην Ευρωπαϊκή Ένωση. Αναπάντεχα αλλά και απρόσμενα δέκτηκε το οικονομικό πλήγμα της Παγκόσμιας ύφεσης.

Η κήρυξη και οριοθέτηση της Αποκλειστικής Οικονομικής της Ζώνης ίσως να είναι η απαρχή του θαύματος της Αναγέννησης.

Η εκμετάλλευση και οι σωστοί χειρισμοί από την Κυπριακή Δημοκρατία του ανερευθέντος τεράστιου υποθαλάσσιου θησαυρού σε μορφή υδρογονανθράκων ή και μεταποιησίμου πετρελαίου ίσως αποτελέσουν το κλειδί για έξοδο του Κυπριακού Λαού από την οικονομική κρίση.

Επιπρόσθετα αποτελεί ισχυρό διαπραγματευτικό χαρτί για επιδιωκόμενη λύση στο πολιτικό πρόβλημα. Μία ισχυρή οικονομικά Κύπρος

θα μπορεί να ατενίζει το μέλλον με σιγουριά εξασφαλίζοντας τις επόμενες γενεές ...

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

- ΓΙΑΣΕΜΗ Α., *Χωρικός προσδιορισμός θαλάσσιων ζωνών οικονομικής εκμετάλλευσης της Κύπρου*, Εθνικό Μετσόβειο Πολυτεχνείο 2012.
- ΕΛΕΥΘΕΡΙΑΔΟΥ Ν., *Η αποκλειστική Οικονομική ζώνη της Ελλάδας. Τα όρια και η οικονομική σημασία των θαλάσσιων συνόρων της*, Διπλωματική Εργασία, Πειραιάς 2012.
- ΙΑΚΩΒΙΔΗΣ Α., *Ορισμένες πτυχές του Δίκαιου των Θαλασσών: Νησιά, Οριοθέτηση, Επίλυση διαφορών, Ρόδος, Ελλάδα, 9 Ιουλίου 2004.*
- ΙΩΑΝΝΟΥ Κ. – ΣΤΡΑΤΗ Α., *Δίκαιο της Θάλασσας*, Νομική Βιβλιοθήκη ΑΕΒΕ, β' έκδοση, Αθήνα 2000.
- ΛΑΚΑΚΗ Κ., *Καθορισμός Αιγιαλού και Αγιαλίτιδας Ζώνης*, Επιχειρησιακό Πρόγραμμα «Εκπαίδευση και διαβίου Μάθηση», «Σύγχρονες Εξελίξεις στις θαλάσσιες Κατασκευές».
- LAKES G., *Κυπριακοί Υδρογονάνθρακες: Τα διλήμματα της πρόιμης ανάπτυξης. Κυπριακοί Υπεράκτιοι Υδρογονάνθρακες: Περιφερειακή πολιτική και κατανομή πλούτου*, Friedrich Ebert Stiftung και Prio Cyprus Center, PCC Report 2012.
- ΛΕΒΕΝΤΗ Γ., *Η πρόθεση ελέγχου των θερμών υδάτων: Οι τουρκικές στάσεις για την ηγεμονία των υδρογονανθράκων στην Ανατολική Μεσόγειο*, *Κυπριακοί Υπεράκτιοι Υδρογονάνθρακες: Περιφερειακή πολιτική και κατανομή του πλούτου*, Friedrich Ebert Stiftung και Prio Cyprus Center, PCC Report 2012.
- ΠΑΠΑΝΑΣΤΑΣΙΟΥ Π., *Ευκαιρίες και προκλήσεις στην έρευνα και εκμετάλλευση υδρογονανθράκων στην Κύπρο*, άρθρο αναρτημένο στην ιστοσελίδα <http://www.icpac.org.cy>.
- ΠΑΡΙΣΗΣ Ι., *Η ΑΟΖ και η γεωστρατηγική αξία του Καστελλόριζου*, *Ο Κόσμος γύρω μας*.

ΣΤΡΑΤΗ Α., *Ενέργεια, Δίκαιο, Οικονομία και Πολιτική*, Νομική Βιβλιοθήκη ΑΕΒΕ, α' έκδοση, Αθήνα 2012.

ΣΤΡΑΤΗ Α., *Η Αποκλειστική Οικονομική Ζώνη και η συνεισφορά της σε μία ενεργειακή πολιτική, στο Νικόλαος Φαραντούρης (επιμ.), Ενέργεια, Δίκαιο, Οικονομία & Πολιτική*, Αθήνα, Νομική Βιβλιοθήκη, 2012, σσ. 311-344.

ΑΡΘΡΟΓΡΑΦΙΑ

ΑΝΤΩΝΙΑΔΟΥ Χ., άρθρο στην εφημερίδα *Σημερινή* στις 6/1/2014.

ΒΕΝΙΖΕΛΟΥ Κ., Πάγωμα των ερευνών ζητά η Τουρκία, *Φιλελεύθερος* 9/11/14.

ΓΕΝΝΑΡΗ Κ., Η Κύπρος στο επίκεντρο στρατηγικού σταυρολέξου, *Φιλελεύθερος* 20/3/2014.

ΕΛΛΗΝΑ Χ., Κυπριακό φυσικό αέριο-εκτιμήσεις και γεωτρήσεις, *Φιλελεύθερος* 5/4/15.

ΘΕΟΧΑΡΙΔΗ Π., €510 εκατ. ετησίως από το φυσικό αέριο, *Φιλελεύθερος* 21/3/15.

ΙΩΑΝΝΟΥ Κ. - ΣΤΡΑΤΗ Α., *Δίκαιο της Θάλασσας*, β' έκδοση, Εκδόσεις Αντ. Ν. Σάκκουλα, Αθήνα 2000.

ΚΑΛΟΓΕΡΑΚΗΣ Η., Ελλάδα, Τουρκία και ΑΟΖ. Επικίνδυνες είναι πλέον οι καθυστερήσεις. *Ελεύθερη Ζώνη. Αρ. Φύλλου 1798*, 22/8/2015.

ΜΗΝΑΓΙΑ Χ., Η στρατιωτική θαλάσσιων ερευνών της Τουρκίας, *Φιλελεύθερος* 5/4/15.

ΠΙΜΠΙΣΗ Α., Έλεγχος της ΑΟΖ δια θαλάσσης και αέρος, *Φιλελεύθερος* 11/1/15.

ΠΗΓΕΣ – ΝΟΜΟΘΕΣΙΑ

UNCLOS III, Part V: Exclusive Economic Zone, Article 56.

UNCLOS III, Part VIII, Article 121: Regime of Islands.

US Appoints Energy Officer to Nicosia Embassy to cover the region», *Cyprus Mail*, 9/2/2012, σελ 5.

ΙΣΤΟΣΕΛΙΔΕΣ

<http://dspace.lib.ntua.gr/bitstream> -

<http://digil:p.lib.knipi.gr/dspace/bits...> – Βιβλιοθήκη Πανεπιστημίου Πειραιώς

<http://www.haaretz.com/news/diplomacy-defense/cyprus-andisrael-sign-deal-demarcating-sea-borders-1.331160> (τελευταία πρόσβαση: 27 Μαρτίου 2012) – Εφημερίδα Haaretz.

<https://www.cia.gov/library/publications/the-world-factbook/geos/cy.html> (τελευταία πρόσβαση: 27 March 2012) – Βιβλιοθήκη της CIA, Washington.

http://yiorgostalassis.blogspot.com/2014/10/blog-post_377.html. Στη

δημοσιότητα χάρτες της ΑΟΖ από το Υπουργείο Ενέργειας της Κύπρου (10/10/2014)

<https://maccunion.wordpress.com>: ΑΟΖ: Όλο το παιχνίδι των Τούρκων – Πως κυκλώνει την Ελλάδα ... Ανάλυση με χάρτες, 27/12/12.